

**THE TEXT IS FLY
WITHIN THE BOOK
ONLY**

S U L T

KNUT HAMSUN

FRA DET MODERNE AMERIKAS AANDSLIV.
1899 (udsolgt.)

MYSTERIER. Roman (1892) 2. Oplag 1908

NY JORD. Roman (1893) 2 Oplag 1908.

REDAKTØR LYNGE Roman 1893

PAN. Af Løjtnant Thomas Glahns Papirer. (1894).
5 Oplag 1914

VED RIKETS PORT. Forspil. 1895.

LIVETS SPIL. 1896.

SIESTA Skitser. 1897.

AFTENRØDE. Slutningsspil 1898.

VICTORIA. En Kærlighedshistorie. (1898). Ny Ud-
gave 1911.

MUNKEN VENDT (Brigantinsens Saga I) 1902.

DRONNING TAMARA. Skuespil i 3 Akter. 1903.

I ÆVENTYRLAND. Oplevet og drømt i Kaukasien.
1903.

KRATSKOG. Historier og Skitser. 1903.

DET VILDE KOR. Digte. 1904.

SVÆRMERE. Roman Illustr. af Louis Moe. 1904.

STRIDENDE LIV. Skildringer fra Vesten og Østen.
1905

UNDER HØSTSTJERNEN. En Vandrers Fortælling.
1906.

BENONI Roman. (1908). 2. Oplag 1913.

ROSA. Af Student Pærlus' Papirer. 1908

EN VANDRER SPILLER MED SORDIN. (1909).
14 Tusind 1917.

LIVET IVOLD Skuespil i 4 Akter. 1910.

DEN SIDSTE GLÆDE. Skildringer. (1912). 6 Oplag
1913.

BØRN AV TIDEN. Roman. (1913). 15 -16. Tusind.
1916.

SAMLEDE VERKER I—X. (1916). 2. Udgave 1918.

SEGELFOSS BY. I-II. (1915). 37 Tusind. 1919

MARKENS GRØDE. I—II (1917) 26. Tusind. 1918.

SPROGET I FARE. (1918). 2. Oplag. 1918.

KNUT HAMSÜN

S U L T

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK
FORLAG · KRISTIANIA OG KØBENHAVN
MDCCCXIX

30. TUSINDE

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

FØRSTE STYKKE

Det var i den Tid jeg gik omkring og sultet i Kristiania, denne forunderlige By som ingen forlater før han har faat Mærker av den .....

Jeg ligger vaaken paa min Kvist og hører en Klokke nedenunder mig slaa seks Slag; det var allerede ganske lyst og Folk begyndte at færdes op og ned i Trapperne. Nede ved Døren hvor mit Rum var tapetsert med gamle Numre av „Morgenbladet“ kunde jeg saa tydelig se en Bekjendtgjørelse fra Fyrdirektøren, og litt tilvenstre derfra et fett, bugnende Avertissement fra Baker Fabian Olsen om nybakt Brød.

Straks jeg slog Øinene op begyndte jeg av gammel Vane at tænke efter om jeg hadde noget at glæde mig til idag. Det hadde været litt knapt for mig i den siste Tid; den ene efter den andre av mine Eiendele var bragt til „Onkel“, jeg var blit nervøs og utaalsom, et Par Ganger hadde jeg ogsaa ligget tilsengs en Dags Tid av Svimmelhet. Nu og da naar Lykken var god kunde jeg drive det til at faa fem Kroner av et eller andet Blad for en Føljeton.

Det lysnet mere og mere og jeg gav mig til at læse paa Avertissementerne nede ved Døren; jeg kunde endog

skjælnede de magre, grinende Bokstaver om „Liksvøp hos Jomfru Andersen, tilhøire i Porten“. Det sysselsatte mig en lang Stund, jeg hørte Klokken slaa otte nedenunder inden jeg stod op og klædte paa mig.

Jeg aapnet Vinduet og saa ut. Der hvor jeg stod hadde jeg Utsigt til en Klædesnor og en aapen Mark; langt ute laa Gruven tilbake av en nedbrændt Smie hvor nogen Arbeidere var i Færd med at rydde op. Jeg la mig med Albuerne ned i Vinduet og stirret ut i Luften. Det blev ganske visst en lys Dag. Høsten var kommet, den fine, svale Aarstid da alting skifter Farve og forgaar. Støien var allerede begyndt at lyde i Gaterne og lokket mig ut; dette tomme Værelse hvis Gulv gynget op og ned for hvert Skridt jeg tok bortover det var som en gissen, uhyggelig Likkiste; det var ikke ordentlig Laas for Døren og ingen Ovn i Rummet; jeg pleiet at ligge paa mine Strømper om Natten for at faa dem litt tørre til om Morgningen. Det eneste jeg hadde at fornøie mig med var en liten rød Gyngestol som jeg sat i om Kvældene og døset og tænkte paa mangehaande Ting. Naar det blaaste haardt og Dørene nedenunder stod aapne lød det alleslags underlige Hvin op gjennom Gulvet og ind fra Væggene, og „Morgenbladet“ nede ved Døren fik Revner saa lange som en Haand. /

Jeg reiste mig og undersøkte en Bylt borti Kroken ved Sengen efter litt til Frokost, men fandt intet og vendte tilbake til Vinduet igjen.

Gud vet, tænkte jeg, om det aldrig skal nytte mig at søke efter en Bestilling mere! Disse mange Avslag, disse

halve Løfter, rene Nei, nærede og skuffede Haap, nye Forsøk, som hver Gang løp ut i intet, hadde gjort det av med mit Mot. Jeg hadde tilsist søkt en Plass som Regningsbud, men var kommet forsent; desuten kunde jeg ikke skaffe Sikkerhet for femti Kroner. Det var altid et eller andet til Hinder. Jeg mældte mig ogsaa til Brandkorpset. Vi stod halvhundrede Mand i Forhallen og satte Brystet ut for at gi Indtryk av Kraft og stor Dristighet. En Fuldmægtig gik omkring og besaa disse Ansøkere, følte paa deres Armer og gav dem et og andet Spørsmaal, og mig gik han forbi, rystet bare paa Hodet og sa at jeg var kasseret paa Grund av mine Briller. Jeg møtte op paany, uten Briller, jeg stod der med rynkede Bryn og gjorde mine Øine saa kvasse som Kniver, og Manden gik mig atter forbi og han smilte, — han hadde vel kjendt mig igjen. Det værste av alt var at mine Klær var begyndt at bli saa daarlige at jeg ikke lenger kunde fremstille mig til en Plass som et skikkelig Menneske.

Hvor det hadde gaat jævnt og regelmæssig nedover med mig hele Tiden! Jeg stod tilsist saa besynderlig blottet for alt mulig, jeg hadde ikke engang en Kam tilbage eller en Bok at læse i naar det blev mig for trist. Hele Sommeren utover hadde jeg søkt ut paa Kirkegaardene eller op i Slotsparken hvor jeg sat og forfattet Artikler for Bladene, Spalte efter Spalte om de forskjellige Ting, underlige Paafund, Luner, Indfald av min urolige Hjerne; i Fortvilelse hadde jeg ofte valgt de fjærneste Æmner som voldte mig lange Tiders Anstrængelse og aldrig blev optat. Naar et Stykke var færdig tok jeg

fat paa et nyt og jeg blev ikke ofte nedslagen av Redaktørernes Nei; jeg sa stadig væk til mig selv at engang vilde det jo lykkes. Og virkelig, stundom naar jeg hadde Held med mig og fik det litt godt til kunde jeg faa fem Kroner for en Eftermiddags Arbeide.

Jeg reiste mig atter op fra Vinduet, gik bort til Vaskevandsstolen og dynket en Smule Vand paa mine blanke Bukseknæ for at sværte dem og faa dem til at se nyere ut. Da jeg hadde gjort dette stak jeg som sædvanlig Papir og Blyant i Lommen og gik ut. Jeg gled meget stille nedover Trapperne for ikke at vække min Værtindes Opmærksomhet; det var gaat et Par Dager siden min Husleie forfaldt og jeg hadde ikke noget at betale med nu mere.

Klokken var ni. Vognrammel og Stemmer fylgte Luftten, et uhyre Morgenkor blandet med Fotgjængernes Skridt og Smældene fra Kuskenes Svøper. Denne støierende Færdsel overalt oplivet mig straks og jeg begyndte at føle mig mere og mere tilfreds. Intet var fjærnere fra min Tanke end bare at gaa en Morgentur i frisk Luft. Hvad kom Luften mine Lunger ved? Jeg var stærk som en Rise og kunde stanse en Vogn med min Aksel. En fin, sælsom Stemning, Følelsen av den lyse Likegladhet, hadde bemægtiget sig mig. Jeg gav mig til at iagttatte de Mennesker jeg møtte og gik forbi, læste Plakaterne paa Væggene, mottok Indtryk fra et Blik slængt til mig fra en forbifarende Sporvogn, lot hver Bagatel trænge ind paa mig, alle smaa Tilfældigheter som krysset min Vei og forsvandt.

Naar man bare hadde sig litt til Mat en slik lys Dag! Indtrykket av den glade Morgen overvældet mig, jeg blev uregjerlig tilfreds og gav mig til at nynne av Glæde uten nogen bestemt Grund. Ved en Slagterbutik stod en Kone med en Kurv paa Armen og spekulerte paa Pølser til Middag; idet jeg passerte hende saa hun bort paa mig. Hun hadde bare en Tand i Formunden. Nervøs og let paavirkelig som jeg var blit de siste Dager gjorde Konens Ansigt straks et motbydelig Indtryk paa mig; den lange, gule Tand saa ut som en liten Finger som stod op fra Kjæven og hendes Blik var endnu fuldt av Pølse da hun vendte det mot mig. Jeg tapte med en Gang Appetiten og følte Kvalme. Da jeg kom til Basarerne gik jeg bort til Springet og drak litt Vand; jeg saa op — Klokken var ti i Vor Frelzers Taarn.

Jeg gik videre gjennom Gaterne, drev om uten Bekymring for nogetsomhelst, stanset ved et Hjørne uten at behøve det, bøiet av og gik en Sidegate uten at ha Ærend derhen. Jeg lot det staa til, førtes omkring i den glade Morgen, vugget mig sorgfrit frem og tilbake blandt andre lykkelige Mennesker; Luften var tom og lys og mit Sind var uten en Skygge.

I ti Minutters Tid hadde jeg stadig hat en gammel halt Mand foran mig. Han bar en Bylt i den ene Haand og gik med hele sit Legeme, arbeidet av al Magt for at skyte Fart. Jeg hørte hvor han pustet av Anstrængelse og det faldt mig ind at jeg kunde bære hans Bylt; jeg søkte dog ikke at indhente ham, Oppe i Grænsen møtte jeg Hans Pauli som hilste og skyndte sig forbi. Hvorfor

hadde han slikt Hastværk? Jeg hadde slet ikke i Sinde at be ham om en Krone, jeg vilde ogsaa med det allerførste sende ham tilbake et Tæppe som jeg hadde laant av ham for nogen Uker siden. Saasnart jeg var kommet litt ovenpaa vilde jeg ikke være nogen Mand et Tæppe skyldig; kanskje begyndte jeg allerede idag en Artikel om Fremtidens Forbrydelser eller om Viljens Frihet, hvadsomhelst, noget læseværdig noget som jeg vilde faa ti Kroner for minst . . . Og ved Tanken paa denne Artikel følte jeg mig med en Gang gjennomstrømmet av Trang til at ta fat straks og øse av min fulde Hjærne; jeg vilde finde mig et passende Sted i Slotsparken og ikke hvile før jeg hadde faat den færdig.

Men den gamle Krøpling gjorde fremdeles de samme sprællende Bevægelser foran mig i Gaten. Det begyndte tilsist at irritere mig at ha dette skrøpelige Menneske foran mig hele Tiden. Hans Reise syntes aldrig at ville ta Ende; kanskje hadde han bestemt sig til akkurat det samme Sted som jeg og jeg skulde hele Veien ha ham for mine Øine. I min Ophidselse forekom det mig at han ved hver Tværgate sagtnet en Smule og likesom ventet paa hvad for en Retning jeg vilde ta, hvorpaa han igjen svang Bylten høit i Luften og gik til av ytterste Magt for at faa Forsprang. Jeg gaar og ser paa dette masede Væsen og blir mere og mere opfyldt av Forbitrelse mot ham; jeg følte at han litt efter litt ødela min lyse Stemning og trak den rene, skjønne Morgen med sig ned i Hæslighet med det samme. Han saa ut som et stort humpende Insekt som med Vold og Magt vilde slaa sig til en

Plass i Verden og forbeholde sig Fortauget for sig selv alene. Da vi var kommet paa Toppen av Bakken vilde jeg ikke længer finde mig i det, jeg vendte mig mot et Butiksvindu og stanset for at gi ham Leilighet til at komme væk. Da jeg efter nogen Minutters Forløp atter begyndte at gaa var Manden foran mig igjen, ogsaa han hadde staaet bom stille. Jeg gjorde uten at tænke mig om tre fire rasende Skridt frem, indhentet ham og slog Manden paa Akslen.

Han stanset med ett. Vi gav os begge til at stirre paa hverandre.

En liten Skilling til Mælk! sa han endelig og la Hodet paa Siden.

Se saa, nu stod jeg godt i det! Jeg famlet i Lommerne og sa:

Til Mælk ja. Hm. Det er smaat med Pengene i disse Tider og jeg vet ikke hvor trængende De kan være.

Jeg har ikke spist siden igaar i Drammen, sa Manden; jeg eier ikke en  re og jeg har ikke faat Arbeide endnu.

Er De Haandværker?

Ja jeg er Naatler.

Hvilket?

Naatler. Forresten kan jeg ogsaa gjøre Sko.

Det for ndrer Saken, sa jeg. De faar vente her i nogen Minutter saa skal jeg gaa efter litt Penger til Dem, nogen  re.

Jeg gik i største Hast nedover Pilestrædet, hvor jeg visste om en Pantelaaner i anden Etage; jeg hadde forøvrig aldrig været hos ham f r. Da jeg kom ind i Porten

trak jeg skyndsomst min Vest av, rullet den sammen og stak den under Armen; derpaa gik jeg opover Trappen og banket paa til Sjappen. Jeg bukket og kastet Vesten paa Disken.

Halvanden Krone, sa Manden.

Jaja Tak, svarte jeg. Hadde det ikke været det at den begyndte at bli for knap til mig saa vilde jeg ikke ha skilt mig ved den.

Jeg fik Pengene og Sedlen og begav mig tilbake. Det var i Grunden et utmærket Paafund dette med Vesten; jeg vilde endog faa Penger tilovers til en rikelig Frokost og inden Aften skulde saa min Avhandling om Fremtidens Forbrydelser være istand. Jeg begyndte paa Stedet at finde Tilværelsen blidere, og jeg skyndte mig tilbake til Manden for at faa ham fra Haanden.

Værsaagod! sa jeg til ham. Det glæder mig at De har henvendt Dem til mig først.

Manden tok Pengene og begyndte at mønstre mig med Øinene. Hvad stod han og stirret efter? Jeg hadde det Indtryk at han især undersøkte mine Bukseknæ og jeg blev træt av denne Uforskommethet. Trodde Slyngelen at jeg virkelig var saa fattig som jeg saa ut for? Hadde jeg ikke saagodtsom begyndt at skrive paa en Artikel til ti Kroner? Overhodet frygtet jeg ikke for Fremtiden, jeg hadde mange Jærn i Ilden. Hvad kom det saa et vildt fremmed Menneske ved om jeg gav bort en Drikkeskilling paa en saadan lys Dag? Mandens Blik irriterte mig og jeg besluttet mig til at gi ham en Irettesættelse inden jeg forlot ham. Jeg trak paa Akslen og sa:

Min gode Mand, De har lagt Dem til den stygge Uva-
nen at glo en Mand paa Knærne naar han gir Dem en
Krones Penger.

Han la Hodet helt tilbage mot Muren og spærret Mun-
den op. Det arbeidet noget bak hans Stodderpande, han
tænkte ganske visst at jeg vilde narre ham paa en eller
anden Maate og han rakte mig Pengene tilbake.

Jeg stampet i Gaten og svor paa at han skulde beholde
dem. Indbildte han sig at jeg vilde ha alt det Bryderi for
ingenting? Naar alt kom til alt skyldte jeg ham kanskje
denne Krone, jeg hadde det med at huske en gammel
Gjæld, han stod foran et retskaffent Menneske, ærlig ut
til Fingerspisserne. Kortsagt, Pengene var hans .... Aa
ikke noget at takke for, det hadde været mig en Glæde.
Farvel.

Jeg gik. Endelig hadde jeg denne værkbrudne Plage-
aand avveien, og jeg kunde være uforstyrret. Jeg tok
atter ned gjennom Pilestrædet og stanset utenfor en Hus-
holdningshandel. Det laa fuldt op av Mat i Vinduet og
jeg bestemte mig til at gaa ind og faa mig litt med paa
Veien.

Et Stykke Ost og et Franskbrød! sa jeg og slengte
min Halvkrone paa Disken.

Ost og Brød for altsammen? spurte Konen ironisk,
uten at se paa mig.

For hele femti Øre ja, svarte jeg uforstyrret.

Jeg fik mine Saker, sa ytterst høflig Godmorgen til
den gamle fete Kone og begav mig sporenstreks opover
Slotsbakken til Parken. Jeg fandt mig en Bænk for mig

selv og begyndte at gnage graadig av min Niste. Det gjorde mig godt; det var længe siden jeg hadde faat et saa rundelig Maaltid og jeg følte litt efter litt den samme mætte Ro i mig som en føler efter en lang Graat. Mit Mot steg stærkt; det var mig ikke længer nok at skrive en Artikel om noget saa enkelt og liketil som Fremtidens Forbrydelser som desuten hvemsomhelst kunde gjætte sig til, likefrem læse sig til i Historien; jeg følte mig istand til større Anstrængelser, jeg var i Stemning til at overvinde Vanskeligheter og jeg bestemte mig for en Avhandling i tre Avsnit om den filosofiske Erkjendelse. Naturligvis vilde jeg faa Leilighet til at knække ynkelig nogen av Kants Sofismer . . . . Da jeg vilde ta mine Skrivesaker frem og begynde Arbeidet opdaget jeg at jeg ikke længer hadde nogen Blyant hos mig, jeg hadde glemt den efter mig i Pantelaanersjappen, min Blyant laa i Vestelommen.

Herregud hvor alting hadde Lyst til at gaa bakvendt for mig! Jeg bandet nogen Ganger, reiste mig op fra Bænken og drev frem og tilbake i Gangene. Det var meget stille overalt; langt borte ved Dronningens Lysthus rullet et Par Barnepiker sine Vogner omkring, ellers var det ikke et Menneske at se noget Sted. Jeg var dygtig forbitret i Sind og spaserte som en rasende foran min Bænk. Hvor mærkelig vrangt gik det ikke paa alle Kanter! En Artikel i tre Avsnit skulde strande paa den simple Ting at jeg ikke hadde et Stykke ti Øres Blyant i Lommen! Hvad om jeg gik ned i Pilestrædet igjen og fik min Blyant tilbakeleveret? Det vilde endda bli Tid til

at faa et godt Stykke færdig inden de Spaserende begyndte at fylde Parken. Det var ogsaa saa meget som avhang av denne Avhandling om den filosofiske Erkjendelse, kanske flere Menneskers Lykke, ingen kunde vite det. Jeg sa til mig selv at den kanske vilde bli til stor Hjælp for mange unge Mennesker. Ret betænkt vilde jeg ikke forgripe mig paa Kant; jeg kunde jo undgaa det, jeg behøvet bare at gjøre en umærkelig Bøining naar jeg kom til Spørsmålet Tid og Rum; men Renan vilde jeg ikke svare for, gamle Sognepræst Renan .... Under alle Omstændigheter gjaldt det at gjøre en Artikel paa saa og saa mange Spalter; den ubetalte Husleie, Værtindens lange Blik om Morgningen naar jeg traf hende i Trapperne, pinte mig hele Dagen og dukket frem igjen endog i mine glade Stunder naar jeg ellers ikke hadde en mørk Tanke. Dette maatte jeg ha en Ende paa. Jeg gik hurtig ut av Parken for at hente min Blyant hos Pantelaaneren.

Da jeg kom ned i Slotsbakken indhentet jeg to Damer som jeg gik forbi. Idet jeg passerte dem streifet jeg den enes Ærme, jeg saa op, hun hadde et fyldig, litt blekt Ansigt. Med ett blusser hun og blir forunderlig vakker, jeg vet ikke hvorfor, kanske av et Ord hun hører av en Forbigaaende, kanske bare av en stille Tanke hos hende selv. Eller skulde det være fordi jeg hadde berørt hendes Arm? Det høie Bryst bølger hæftig nogen Ganger og hun klemmer Haanden haardt om Parasolskaftet. Hvad gik av hende?

Jeg stanset og lot hende komme foran igjen, jeg kun-

de ikke i Øieblikket gaa videre, det hele forekom mig saa besynderlig. Jeg var i et pirrelig Lune, ærgerlig paa mig selv for Hændelsen med Blyanten og i høi Grad ophidset av al den Mat jeg hadde nyt paa tom Mave. Med en Gang tar min Tanke ved et lunefuldt Indfald en mærkelig Retning, jeg føler mig grepen av en sælsom Lyst til at gjøre denne Dame rædd, følge efter hende og fortrædige hende paa en eller anden Maate. Jeg indhenter hende atter og gaar hende forbi, vender mig pludselig om og møter hende Ansigt til Ansigt for at iagttå hende. Jeg staar og ser hende ind i Øinene og hitter paa Stedet et Navn som jeg aldrig hadde hørt, et Navn med en glidende, nervøs Lyd: Ylajali. Da hun var kommet mig nær nok retter jeg mig iveiret og sier indtrængende:

De mister Deres Bok, Frøken.

Jeg kunde høre hvor mit Hjærte slog hørlig da jeg sa det.

Min Bok? spør hun sin Ledsakerinde. Og hun gaar videre.

Min Ondskapsfuldhet tiltok og jeg fulgte efter Damen. Jeg var mig i Øieblikket fuldt bevisst at jeg begik gale Streker, uten at jeg kunde gjøre noget ved det; min forvirrede Tilstand løp av med mig og gav mig de mest forrykte Indskytelser som jeg lystret efter Tur. Det nyttet ikke hvor meget jeg sa til mig selv at jeg bar mig idiotisk ad, jeg gjorde de dummeste Grimaser bak Damens Ryg og jeg hostet rasende nogen Ganger idet jeg passerte hende. Saaledes vandrende ganske sagte fremover altid i nogen Skridts Forsprang, følte jeg hendes Øine i min

Ryg og jeg dukket mig uvilkaarlig ned av Skam over at ha været hende til Plage. Litt efter litt fik jeg en forunderlig Fornemmelse av at være langt borte, andre Steder henne, jeg hadde halvt ubestemt Følelsen av at det ikke var mig som gik der paa Stenfliserne og dukket mig ned.

Nogen Minutter efter er Damen kommet til Paschas Boklade, jeg har allerede stanset ved det første Vindu og idet hun gaar forbi mig træder jeg frem og gjentar:

De mister Deres Bok, Frøken.

Nei hvad for en Bok? sier hun i Angst. Kan du forstaa hvad det er for en Bok han taler om?

Og hun stanser. Jeg gotter mig grusomt over hendes Forvirring, denne Raadvildhet i hendes Øine henrykker mig. Hendes Tanke kan ikke fatte min lille desperate Tiltale; hun har slet ingen Bok med, ikke et eneste Blad av en Bok, og allikevel leter hun i sine Lommer, ser sig gjentagne Ganger ind i Hænderne, vender Hodet og undersøger Gaten bak sig, anstrænger sin lille ømtaalige Hjerne til det ytterste, for at finde ut hvad det er for en Bok jeg taler om. Hendes Ansigt skifter Farve, har snart det ene, snart det andet Uttryk, og hun aander hørlig; selv Knapperne i hendes Kjole synes at stirre paa mig som en Række forfærdede Øine.

Bry dig ikke om ham, sier hendes Ledsakerske og trækker hende i Armen; han er jo fuld; kan du ikke se at Manden er fuld!

Saa fremmed som jeg i dette Øieblik var for mig selv, saa fuldstændig et Bytte for usynlige Indflytelser, fore-

gik intet omkring mig uten at jeg la Mærke til det. En stor brun Hund sprang tværs over Gaten, henimod Lunden og ned til Tivoli; den hadde et smalt Halsbaand av Nysølv. Høiere op i Gaten aapnedes et Vindu i anden Etage og en Pike la sig ut av det med opbrættede Ærmer og gav sig til at pusse Ruterne paa Yttersiden. Intet undgik min Opmærksomhet, jeg var klar og aandsnærværende, alle Ting strømmet ind paa mig med en skinrende Tydelighet som om det pludselig var blit et stærkt Lys omkring mig. Damerne foran mig hadde begge en blaa Fuglevinge i Hatten og et skotsk Silkebaand om Halsen. Det faldt mig ind at de var Søstre.

De bøiet av og stanset ved Cislers Musikhandel og talte sammen. Jeg stanset ogsaa. Derpaa kom de begge to tilbake, gik den samme Vei som de var kommet, passerte mig igjen, dreiet om Hjørnet ved Universitetsgaten og gik like op til St. Olafs Plass. Jeg var dem hele Tiden saa nær i Hælene som jeg torde. De vendte sig en Gang og sendte mig et halvt rædd, halvt nysgjærrig Blik, og jeg saa ingen Fortørnelse i deres Miner og ingen rynkede Bryn. Denne Taalmodighet med mine Plagerier gjorde mig meget skamfuld og jeg slog Øinene ned. Jeg vilde ikke længer være dem til Fortræd, jeg vilde av ren Taknemmelighet følge dem med Øinene, ikke tape dem avsyne, helt til de gik ind et Sted og blev borte.

Utenfor Numer 2, et stort fire Etages Hus, vendte de sig endnu en Gang, hvorpaa de gik ind. Jeg lænet mig til en Gasstolpe ved Fontænen og lyttet efter deres Skridt i Trapperne; de døde bort i anden Etage. Jeg træder

frem fra Lykten og ser opad Huset. Da sker noget besynderlig, Gardinerne bevæger sig høit oppe, et Øieblik efter aapnes et Vindu, et Hode stikker ut og to rart seende Øine hviler paa mig. Ylajali! sa jeg halvhøit, og jeg følte at jeg blev rød. Hvorfor ropte hun ikke om Hjælp? Hvorfor støtte hun ikke til en av Blomsterpotterne og ramte mig i Hodet eller sendte nogen ned for at jage mig væk? Vi staar og ser hverandre ind i Øinene uten at røre os; det varer et Minut; det skyter Tanker mellem Vinduet og Gaten og ikke et Ord sies. Hun vender sig om, det gir et Rykk i mig, et fint Støt gjennom mit Sind; jeg ser en Aksel som dreier sig, en Ryg som forsvinder indover Gulvet. Denne langsomme Gang bort fra Vinduet, Betoningen i denne Bevægelse med Akslen var som et Nik til mig; mit Blod fornam denne fine Hilsen og jeg følte mig i samme Stund vidunderlig glad. Saa vendte jeg om og gik nedover Gaten.

Jeg torde ikke se mig tilbake og visste ikke om hun atter var kommet til Vinduet; efterhvert som jeg overveiet dette Spørsmål blev jeg mere og mere urolig og nervøs. Formodentlig stod hun i dette Øieblik og fulgte nøie alle mine Bevægelser og det var paa ingen Maate til at holde ut at vite sig saaledes undersøkt bakfra. Jeg strammet mig op saa godt jeg kunde og gik videre; det begyndte at rykke i mine Ben, min Gang blev ustø fordi jeg med Vilje vilde gjøre den smuk. For at synes rolig og likegyldig slængte jeg meningsløst med Armene, spyttet i Gaten og satte Næsen i Veiret; men intet hjalp. Jeg følte stadig de forfølgende Øine i min Nakke og det

løp mig koldt gjennom Kroppen. Endelig reddet jeg mig ind i en Sidegate hvorfra jeg tok Veien ned i Pilestrædet for at faa fat paa min Blyant.

Jeg hadde ingen Møie med at faa den tilbakeleveret. Manden bragte mig Vesten selv og bad mig undersøke alle Lommerne med det samme; jeg fandt ogsaa et Par Laanesedler som jeg stak til mig og takket den venlige Mand for hans Imøtekommenhet. Jeg blev mere og mere tiltalt av ham, det blev mig i samme Stund meget om at gjøre at gi dette Menneske et godt Indtryk av mig. Jeg gjorde et Slag henimot Døren og vendte atter tilbake til Disken som om jeg hadde glemmt noget; jeg mente at skylde ham en Forklaring, en Oplysning, og jeg gav mig til at nynne for at gjøre ham opmærksom. Da tok jeg Blyanten i Haanden og holdt den i Veiret.

Det kunde ikke falde mig ind, sa jeg, at gaa lange Veier for en hvilkensomhelst Blyant; men med denne her var det en anden Sak, en egen Aarsak. Saa ringe som den saa ut hadde denne Blyantstump simpelthen gjort mig til det jeg var i Verden, saa at si sat mig paa min Plass i Livet ....

Jeg sa ikke mere. Manden kom helt bort til Disken.

Jasaa? sa han og saa nysgjærrig paa mig.

Med den Blyant, fortsatte jeg koldblodig, hadde jeg skrevet min Avhandling om den filosofiske Erkjendelse i tre Bind. Om han ikke hadde hørt den omtale?

Og Manden syntes nok at han hadde hørt Navnet, Titlen.

Ja, sa jeg, den var av mig den! Saa det maatte ende-

lig ikke forundre ham at jeg vilde ha denne lille Stubb Blyant tilbake; den hadde altfor stort Værd for mig, den var mig næsten som et lite Menneske. Forresten var jeg ham opriktig taknemmelig for hans Velvilje og jeg vilde huske ham for den — jo, jo, jeg vilde virkelig huske ham for den; et Ord var et Ord, den Slags Mand var jeg og han fortjente det. Farvel.

Jeg gik visst til Døren med en Holdning som om jeg kunde anbringe en Mand i en høi Post. Den skikkelige Pantelaaner bukket to Ganger for mig idet jeg fjærnet mig og jeg vendte mig endnu en Gang og sa Farvel.

I Trappen møtte jeg en Kone som bar en Vadsæk i Haanden. Hun trykket sig ængstelig til Siden for at gi mig Plass siden jeg spansket mig saa, og jeg grep uvilkaarlig i Lommen efter noget at gi hende; da jeg ikke fandt nogen Ting blev jeg flau og gik hende duknakket forbi. Litt efter hørte jeg at ogsaa hun banket paa til Sjappen; det var et Staaltraadsprinkel paa Døren og jeg kjendte straks igjen den klirrende Lyd naar et Menneskes Knoker berørte det.

Solen stod i sør, Klokken var omtrent tolv. Byen begyndte at komme paa Benene, det nærmet sig Spasertiden og hilsende og leende Folk bølget op og ned i Karl Johan. Jeg klemte Albuerne i Siden, gjorde mig liten og slap ubemærket forbi nogen Bekjendte som hadde indtat et Hjørne ved Universitetet for at beskue de Forbigaaende. Jeg vandret opover Slotsbakken og faldt i Tanker.

Disse Mennesker jeg møtte, hvor let og lystig vugget de ikke sine lyse Hoder og svinget sig gjennom Livet

som gjennem en Balsall! Det var ikke Sorg i et eneste Øie jeg saa, ingen Byrde paa nogen Skulder, kanske ikke en skyet Tanke, ikke en liten hemmelig Pine i nogen av disse glade Sind. Og jeg gik der like ved Siden av disse Mennesker, ung og nys utsprungen, og jeg hadde allerede glemt hvordan Lykken saa ut! Jeg dægget for mig selv med denne Tanke og fandt at der var sket mig gruelig Uret. Hvorfor hadde de siste Maaneder faret saa mærkelig haardt frem med mig? Jeg kjendte slet ikke mit lyse Sind igjen og jeg hadde de underligste Plager paa alle Kanter. Jeg kunde ikke sette mig paa en Bænk for mig selv eller røre min Fot noget Sted hen uten at bli overfaldt av smaa og betydningsløse Tilfældigheter, jammerlige Bagateller som trængte ind i mine Forestillinger og spredte mine Kræfter for alle Vinde. En Hund som strøk mig forbi, en gul Rose i en Herres Knaphul kunde sette mine Tanker i Vibring og opta mig for længere Tid. Hvad var det som feilet mig? Hadde Herrens Finger pekt paa mig? Men hvorfor just paa mig? Hvorfor ikke like saa godt paa en Mand i Sydamerika, for den Saks Skyld? Naar jeg overveiet Tingen blev det mig mere og mere ubegripelig at netop jeg skulde være utset til Prøveklut for Guds Naades Lune. Det var en noksaa eiendommelig Fremgangsmaate at springe over en hel Verden for at række mig; der var nu baade Antikvarbokhandler Pascha og Dampskibsekspeditor Hennenchen.

Jeg gik og drøftet denne Sak og kunde ikke bli den kvit, jeg fandt de vægtigste Indvendinger mot denne

Herrens Vilkaarlighet at la mig undgjælde for alles Skyld. Endog efter at jeg hadde fundet mig en Bænk og sat mig ned vedblev dette Spørsmaal at sysselsætte mig og hindre mig fra at tænke paa andre Ting. Fra den Dag i Mai-maaned da mine Gjenvordigheter begyndte kunde jeg saa tydelig mærke en litt efter litt tiltakende Svakhed, jeg var likesom blit for mat til at styre og lede mig hvorhen jeg vilde; en Sværm av smaa Skadedyr hadde trængt ind i mit Indre og uthulet mig. Hvad om Gud likefrem hadde i Sinde at ødelægge mig ganske? Jeg reiste mig op og drev frem og tilbake foran Bænken.

Mit hele Væsen var i dette Øieblik i den høieste Grad av Pine; jeg hadde endog Smærter i Armene og kunde knapt holde ut at bære dem paa sædvanlig Maate. Av mit siste svære Maaltid følte jeg ogsaa et stærkt Ubehag, jeg var overmættet og ophidset og spaserte frem og tilbake uten at se op; de Mennesker som kom og gik omkring mig gled mig forbi som Skimt. Endelig blev min Bænk optat av et Par Herrer som tændte sine Cigarer og passiarte høit; jeg blev sint og vilde tiltale dem, men vendte om og gik helt over til den andre Kanten av Parken hvor jeg fandt mig en ny Bænk. Jeg satte mig.

Tanken paa Gud begyndte atter at opta mig. Jeg syntes det var høist uforsvarlig av ham at lægge sig imellem hver Gang jeg søkte efter en Post og forstyrre det hele aldenstund det bare var Mat for Dagen jeg bad om. Jeg hadde saa tydelig mærket at naar jeg sultet litt længe av Gangen var det likesom min Hjærne randt mig stille ut av Hodet og gjorde mig tom. Mit Hode blev let og fravæ-

rende, jeg følte ikke længer dets Tyngde paa mine Aksler og jeg hadde en Fornemmelse av at mine Øine glante altfor vidaapent naar jeg saa paa nogen.

Jeg sat der paa Bænken og tænkte over alt dette og blev mere og mere bitter mot Gud for hans vedholdende Plagerier. Hvis han mente at drage mig nærmere til sig og gjøre mig bedre ved at utpine mig og lægge Motgang paa Motgang i min Vei saa tok han litt feil, kunde jeg forsikre ham. Og jeg saa op mot det Høie næsten graatende av Trods og sa ham dette en Gang for alle i mit stille Sind.

Stubber av min Børnelærdom randt mig ihu, Bibelens Stiltone sang for mine Ører og jeg talte sagte med mig selv og la Hodet spydig paa Siden. Hvi bekymret jeg mig for hvad jeg skulde æte, hvad jeg skulde drikke og hvad jeg skulde iføre den usle Maddiksæk, kaldet mit jordiske Legeme? Hadde ikke min himmelske Fader sørget for mig som for Spurve under Himlen og vist mig den Naade at peke paa sin ringe Tjener? Gud hadde stukket sin Finger ned i mit Nervenet og lempelig, ganske løselig bragt litt Uorden i Traadene. Og Gud hadde trukket sin Finger tilbake og se, det var Trevler og fine Rottraader paa Fingeren av mine Nervers Traader. Og der var et aapent Hul efter hans Finger som var Guds Finger, og Saar i min Hjerne efter hans Fingers Veier. Men der Gud hadde berørt mig med sin Haands Finger lot han mig være og berørte mig ikke mere og lot mig intet ondt vederfares. Men han lot mig gaa med Fred og

han lot mig gaa med det aapne Hul. Og intet ondt vederfores mig av Gud som er Herren i al Evighet . . . .

Støt av Musik bares av Vinden op til mig fra Stuedenterlunden, Klokken var altsaa over to. Jeg tok mine Papirsaker frem for at forsøke at skrive noget, i det samme faldt min Barberbok ut av Lommen. Jeg aapnet den og talte Bladene, det var seks Billetter tilbake. Gudskelov! sa jeg uvilkaarlig; jeg kunde endnu bli barberet i nogen Uker og se godt ut! Og jeg kom straks i en bedre Sindsstemning ved denne lille Eiendom som jeg endda hadde tilbake; jeg glattet Billetterne omhyggelig ut og forvarte Boken i Lommen.

Men skrive kunde jeg ikke. Efter et Par Linjer vilde det ikke falde mig noget ind; mine Tanker var andre Steder og jeg kunde ikke stramme mig op til nogen bestemt Anstrængelse. Alle Ting indvirket paa mig og distraherete mig, alt jeg saa gav mig nye Indtryk. Fluer og smaa Myg satte sig fast paa Papiret og forstyrret mig; jeg pustet paa dem for at faa dem væk, blaaste haardere og haardere, men uten Nytte. De smaa Bæster lægger sig bakut, gjør sig tunge og stritter imot saa deres tynde Ben bugner. De er slet ikke til at flytte av Flækken. De finder sig noget at hake sig fast i, spænder Hælene mot et Komma eller en Ujævnhet i Papiret og staar uryggelig stille saalænge til de selv finder for godt at gaa sin Vei.

En Tidlang vedblev disse smaa Udyr at beskjæftige mig og jeg la Benene overkors og gav mig god Tid

med at iagttå dem. Med en Gang skingret en eller to høie Klarinettoner op til mig fra Lunden og gav min Tanke et nyt Støt. Mismodig over ikke at kunne gjøre min Artikel istand stak jeg igjen Papirerne i Lommen og lænet mig bakover paa Bænken. I dette Øieblik er mit Hode saa klart at jeg kan tænke de fineste Tanker uten at trættes. Idet jeg ligger i denne Stilling og later Øinene løpe nedover mit Bryst og mine Ben lægger jeg Mærke til den sprættende Bevægelse min Fot gjør hver Gang Pulsen slaar. Jeg reiser mig halvt op og ser ned paa mine Føtter og jeg gennemgaar i denne Stund en fantastisk og fremmed Stemning som jeg aldrig tidligere hadde følt; det gav et fint, vidunderlig Sæt gjennom mine Nerver som om det gik Ilinger av Lys gjennom dem. Ved at kaste Øinene paa mine Sko var det som jeg hadde truffet en god Bekjendt eller faat en løsreven Part av mig selv tilbake; en Gjenkjendelsesfølelse sitrer gjennom mine Sanser, Taarerne kommer mig i Øinene, og jeg fornemmer mine Sko som en sakte susende Tone imot mig. Svakhed! sa jeg haardt til mig selv og jeg knyttet Hænderne og sa Svakhed. Jeg gjorde Nar av mig selv for disse latterlige Følelser, hadde mig tilbedste med fuld Bevissthet; jeg talte meget strængt og forstandig og jeg knep Øinene hæftig sammen for at faa Taarerne bort. Som om jeg aldrig hadde set mine Sko før gir jeg mig til at studere deres Utseende, deres Mimik naar jeg rørte paa Foten, deres Form og de slitte Overdeler, og jeg opdager at deres Rynker og hvite Sømmer gir dem Utryk, meddeler dem Fysiognomi. Det var noget av mit

eget Væsen gaat over i disse Sko, de virket paa mig som en Aande mot mit Jeg, en pustende Del av mig selv . . . .

Jeg sat og fablet med disse Fornemmelser en lang Stund, kanske en hel Time. En liten gammel Mand kom og optok den andre Enden av min Bænk; idet han satte sig pustet han tungt ut efter Gangen og sa:

Ja ja ja ja ja ja ja ja, san!

Saa snart jeg hørte hans Stemme var det som en Vind feiet gjennem mit Hode, jeg lot Sko være Sko og det forekom mig allerede at den forvirrede Sindsstemning jeg just hadde oplevet skrev sig fra en længst svunden Tid, kanske et Aar eller to tilbake, og var saa smaat i Færd med at utviskes av min Erindring. Jeg satte mig til at se paa den Gamle.

Hvad angik han mig, denne lille Mand? Intet, ikke det ringeste! Bare at han holdt en Avis i Haanden, et gammelt Numer med Avertissementssiden ut og hvori det syntes at ligge en eller anden Ting indpakket. Jeg blev nysgjærrig og kunde ikke faa mine Øine bort fra den Avis; jeg fik den vanvittige Idé at det kunde være en mærkelig Avis, enestaaende i sit Slags; min Nysgjærighet steg og jeg begyndte at flytte mig frem og tilbake paa Bænken. Det kunde være Dokumenter, farlige Aktstykker stjaalet fra et Arkiv. Og det foresvævet mig noget om en hemmelig Traktat, en Sammensværgelse.

Manden sat stille og tænkte. Hvorfor bar han ikke sin Avis som ethvert andet Menneske bar en Avis, med Titlen ut? Hvad var det for Slags Underfundigheter? Han saa ikke ut til at ville slippe sin Pakke av Haan-

den, ikke for alt i Verden, han torde kanske ikke engang betro den til sin egen Lomme. Jeg kunde dø paa at det stak noget under med Pakken.

Jeg saa ut i Luften. Netop det at det var saa umulig at trænge ind i denne mystiske Sak gjorde mig forstyrret av Nysgjærrighet. Jeg lette i mine Lommer efter noget at gi Manden for at komme i Samtale med ham og jeg fik fat i min Barberbok, men gjæmte den igjen. Pludselig fik jeg i Sinde at være ytterst fræk, jeg klappet mig paa min tomme Brystlomme og sa:

Tør jeg by Dem en Cigaret?

Tak, Manden røkte ikke, han hadde maattet høre op for at spare sine Øine, han var næsten blind. Takker forresten saa meget!

Om det var længe siden hans Øine tok Skade? Saa kunde han kanske ikke læse heller? Ikke engang Aviser?

Ikke engang Aviser, desværrel!

Manden saa paa mig. De syke Øine hadde hver sin Hinde som gav dem et glasagtig Utseende, hans Blik blev hvitt og gjorde et motbydelig Indtryk.

De er fremmed her? sa han.

Ja. — Om han ikke engang kunde læse Titlen paa den Avis han holdt i Haanden?

Næppe. — Forresten hadde han straks hørt at jeg var fremmed; det var noget i mit Tonefald som sa ham det. Det skulde saa lite til, han hørte saa godt; om Natten naar alle sov kunde han høre Menneſkene i Sideværelset puste . . . , Hvad jeg vilde si, hvor bor De henne?

En Løgn stod mig med ett fuldt færdig i Hodet. Jeg løi ufrivillig, uten Forsæt og uten Baktanke, jeg svarte: Paa St. Olafs Plass Numer 2.

Virkelig? Manden kjendte hver Brosten paa St. Olafs Plass. Der var en Fontæne, nogen Gaslykter, et Par Trær, han husket det hele .... Hvad Numer bor De i?

Jeg vilde gjøre en Ende paa det og reiste mig, dreven til det ytterste av min fikse Idé med Avisen. Hemmeligheten skulde opklares hvad det saa skulde koste.

Naar De ikke kan læse den Avis, hvorfor ....

I Numer 2, syntes jeg De sa? fortsatte Manden uten at agte paa min Uro. Jeg kjendte i sin Tid alle Mennesker i Numer 2. Hvad heter Deres Vært?

Jeg fandt i Hast et Navn for at bli ham kvit, laget dette Navn i Øieblikket og slynget det ut for at stanse min Plageaand.

Happolati, sa jeg.

Happolati ja nikket Manden, og han mistet ikke en Stavelse i dette vanskelige Navn.

Jeg saa forbauset paa ham; han sat meget alvorlig og hadde en tænsksom Mine. Ikke før hadde jeg uttalt dette dumme Navn som faldt mig ind før Manden fandt sig tilrette med det og lot til at ha hørt det før. Imidlertid la han sin Pakke fra sig paa Bænken og jeg følte al min Nysgjærrighet dirre mig gjennom Nerverne. Jeg la Mærke til at det var et Par fete Pletter paa Avisen.

Er han ikke Sjømand, Deres Vært? spurte Manden, og det var ikke Spor av Ironi i hans Stemme. Jeg synes huske at han var Sjømand?

Sjømand? Om Forlatelse, det maa være Brorn De kjender; dette her er nemlig J. A. Happolati, Agent.

Jeg trodde at dette vilde gjøre det av med ham; men Manden gik villig med paa alt.

Det skal være en flink Mand, har jeg hørt? sa han, forsøkende sig frem.

Aa en forslagen Mand, svarte jeg, et dygtig Forretningshode, Agent for alt mulig, Tyttebær paa Kina, Fjær og Dun fra Rusland, Huder, Træmasse, Skriveblæk ....

Hehe, det var da Fan! avbrøt Oldingen i høi Grad oplivet.

Dette begyndte at bli interessant. Situationen løp av med mig og den ene Løgn efter den andre opstod i mit Hode. Jeg satte mig igjen, glemte Avisen, de mærkelige Dokumenter, blev ivrig og faldt den anden i Talen. Den lille Dværgs Godtroenhet gjorde mig dumdristig, jeg vilde lyve ham hensynsløst fuld, slaa ham storslagent av Marken.

Om han hadde hørt om den elektriske Salmebok som Happolati hadde opfundet?

Hvad, elek ....?

Med elektriske Bokstaver som kunde lyse i Mørke! Et aldeles storartet Foretagende. Millioner Kroner i Bevægelse, Støperier og Trykkerier i Arbeide, Skarer av fast lønnede Mekanikere sysselsat, jeg hadde hørt si syv hundrede Mand.

Ja er det ikke som jeg sier! sa Manden stille. Mere sa han ikke; han trodde hvert Ord jeg fortalte og faldt

allikevel ikke i Staver. Dette skuffet mig en Smule, jeg hadde ventet at se ham forvildet av mine Paafund.

Jeg opfandt endnu et Par desperate Løgne, drev det til Hazard, ymtet om at Hapfolati hadde været Minister i ni Aar i Persien. De har det kanskje ikke paa Anelsen hvad det vil si at være Minister i Persien? spurte jeg. Det var mere end Konge her, eller omtrent som Sultan, om han visste hvad det var. Men Hapfolati hadde klarert det hele og aldrig staat fast. Og jeg fortalte om Ylajali, hans Datter, en Fé, en Prinsesse som hadde tre Hundrede Slavinder og laa paa et Leie av gule Roser; hun var det skjønneste Væsen jeg hadde set, jeg hadde Gud straffe mig aldrig oplevet Maken til Syn i mit Liv!

Saa, hun var saa vakker? ytret den Gamle med en fraværende Mine og saa ned i Marken.

Vakker? Hun var deilig, hun var syndig søt! Øine som Raasilke, Armer av Rav! Bare et enkelt Blik av hende var forførende som et Kys og naar hun kaldte paa mig jog hendes Stemme mig som en Straale av Vin like ind i Hjærtet. Hvorfor skulde hun ikke være saapas deilig? Tok han hende for et Regningsbud eller for noget i Brandvæsenet? Hun var simpelthen en Himlens Herlighet, skulde jeg si ham, et Æventyr.

Jaja! sa Manden litt betuttet.

Hans Ro kjedet mig; jeg var blit ophidset av min egen Stemme og talte i fuldt Alvor. De stjaalne Arkivsaker, Traktaten med en eller anden fremmed Magt var ikke mere i min Tanke; den lille flate Pakken laa der paa Bænken imellem os og jeg hadde ikke lenger den

ringeste Lyst til at undersøke den og se hvad den indeholdt. Jeg var helt optat av mine egne Historier, det drev underlige Syner forbi mine Øine, Blodet steg mig til Hodet og jeg løi av fuld Hals.

I dette Øieblik syntes Manden at ville gaa. Han lettet paa sig og spurte for ikke at bryte for braat av:

Han skal ha svære Eiendomme denne Happolati?

Hvor torde denne blinde motbydelige Olding tumle med det fremmede Navn jeg hadde diktet op som om det var et almindelig Navn og stod paa hvert Høkerskilt i Byen? Han snublet aldrig paa et Bokstav og glemte ikke en Stavelse; dette Navn hadde bitt sig fast i hans Hjerne og slaat Røtter i samme Stund. Jeg blev ærgerlig, en indre Forbitrelse begyndte at opstaa i mig mot dette Menneske som intet kunde bringe i Knipe og intet gjøre mistænksom.

Det kjender jeg ikke til, svarte jeg tvært; jeg kjender aldeles ikke til det. Lat mig forresten si Dem nu en Gang for alle at han heter Johan Arendt Happolati, at dømme efter hans egne Forbokstaver.

Johan Arendt Happolati, gjentok Manden forundret over min Hæftighet. Saa tidde han.

De skulde set hans Kone, sa jeg rasende; tykkere Menneske .... Ja De tror kanske ikke at hun var videre tyk?

Jo det syntes han nok — en saadan Mand —

Oldingen svarte sagtnodig og stille paa hvert av mine Utfald og søkte efter Ord som om han var ræd for at forgaa sig og gjøre mig sint.

Helvedes Pine, Mand, tror De kanskje at jeg sitter her og lyver Dem kapittalt fuld? ropte jeg ute av mig selv. Tror De kanskje ikke engang at det gives en Mand ved Navn Happolati? Jeg har aldrig set paa Maken til Trods og Ondskap hos en gammel Mand! Hvad Fan gaar det av Dem? De har kanskje atpaa Kjøpet tænkt ved Dem selv at jeg var en yderlig fattig Mand som sat her i min bedste Puss uten et Etui fuldt av Cigaretter i Lommen? En saadan Behandling som Deres er jeg ikke vant til, skal jeg si Dem, og jeg taaler den Gud døde mig ikke hverken av Dem eller nogen anden, saa meget De vet det!

Manden hadde reist sig. Med gapende Mund stod han stum og hørte paa mit Utbrudd indtil det var tilende, saa grep han hurtig sin Pakke paa Bænken og gik, næsten løp henover Gangen med smaa Oldingeskridt.

Jeg sat tilbake og saa paa hans Ryg som gled mere og mere bort og syntes at lute mere og mere sammen. Jeg vet ikke hvor jeg fik det Indtryk fra, men det forekom mig at jeg aldrig hadde set en uærligere, lastefuldere Ryg end denne, og jeg angret ikke at jeg hadde skjældt Mennesket ut før han forlot mig . . . .

Dagen begyndte at hælde, Solen sank, det tok paa at suse litt i Trærne omkring og Barnepikerne som sat i Klynger borte ved Balancerstangen belaget sig paa at trille sine Vogner hjem. Jeg var rolig og vel tilmote. Den Ophidselse jeg just hadde været i la sig litt efter hvert, jeg faldt sammen, blev slap og begyndte at føle mig søvnig; den store Mængde Brød jeg hadde spist var mig

heller ikke lenger til synderlig Mén. I den bedste Stemning lænet jeg mig bakover paa Bænken, lukket Øinene og blev mere og mere døsigt, jeg blundet og var like ved at falde i fast Søvn da en Parkmand la sin Haand paa min Aksel og sa:

De maa ikke sitte og sove herinde.

Nei, sa jeg og reiste mig straks. Og med ett Slag stod atter min sørgelige Stilling lyslevende for mine Øine. Jeg maatte gjøre noget, finde paa et eller andet! At søke Plasser hadde ikke nyttet mig; de Anbefalinger jeg gik og viste frem var blit gamle og skrev sig fra altfor ukjendte Personer til at kunne virke kraftig; desuten hadde disse stadige Avslag utefter Sommeren gjort mig forknytt. Naa — under alle Omstændigheter var min Husleie forfalden og jeg maatte gjøre en Utvei til den. Saa fik det bero med det øvrige saalænge.

Ganske uvilkaarlig hadde jeg igjen faat Blyant og Papir i Hænderne og jeg sat og skrev mekanisk Aarstallet 1848 i alle Hjørner. Om nu bare en enkelt brusende Tanke vilde beta mig vældig og lægge mig Ordene i Munden! Det hadde jo hændt før, det hadde virkelig hændt at saadanne Stunder var kommet over mig da jeg kunde skrive et langt Stykke uten Anstrængelse og faa det velsignet godt til.

Jeg sitter der paa Bænken og skriver Snese Ganger 1848, skriver dette Tal paa kryss og tværs i alle mulige Façoners og venter paa en brukbar Idé skal falde mig ind. En Sværm av løse Tanker flagrer om i mit Hode,

Stemningen i den hældende Dag gjør mig mismodig og sentimental. Høsten er kommet og har allerede begyndt at lægge alting i Dvale, Fluer og Smaadyr har faat det første Knæk, oppe i Trærne og nede paa Marken høres Lyden av det stridende Liv, puslende, susende urolig, arbejdende for ikke at forgaa. Alle Krypverdenens Tilværelser rører sig endnu en Gang, stikker sine gule Hoder op av Mosen, løfter sine Ben, føler sig frem med lange Traader og synker saa pludselig sammen, vælter om og vender Buken i Veiret. Hver Vækst har faat sit Særpræg, et fint henaandende Pust av den første Kulde; Straaene stritter bleke op mot Solen og det avfaldne Løv hvisler henover Jorden med en Lyd som av vandrende Silkeormer. Det er Høstens Tid, midt i Forgjængelsens Karneval; Roserne har faat Betændelse i Rødmen, et hektisk vidunderlig Skjær over den blodrøde Farve.

Jeg følte mig selv som et Kryp i Undergang, grepen av Ødelæggelsen midt i denne dvalefærdige Alverden. Jeg reiste mig op besat av sære Rædsler og tok nogen voldsomme Skridt bortover Gangen. Nei! ropte jeg og knyttet begge mine Hænder, dette maatte det bli en Ende paa! Og jeg satte mig igjen, tok atter Blyanten i Haanden og vilde gjøre Alvor av det med en Artikel. Det kunde aldeles ikke nytte at gi sig over naar man stod med en ubetalt Husleie like for Øinene.

Langsomt begyndte mine Tanker at samle sig. Jeg passet paa og skrev sagte og vel overveiet et Par Sider som en Indledning til noget; det kunde være Begyndel-

sen til hvadsomhelst, en Reiseskildring, en politisk Artikel, eftersom jeg selv fandt for godt. Det var en ganske fortræffelig Begyndelse til noget av hvert.

Saa gav jeg mig til at søke efter et bestemt Spørsmaal jeg kunde behandle, en Mand, en Ting at kaste mig over, og jeg kunde ikke finde paa noget. Under denne frugtesløse Anstrængelse begyndte det igjen at komme Uorden i mine Tanker, jeg følte hvorledes min Hjerne formelig slog Klik, mit Hode tømtes, tømtes, og det stod tilsist let og uten Indhold tilbake paa mine Aksler. Jeg fornam denne glanende Tomhet i mit Hode med hele Legemet, jeg syntes mig selv uthulet fra øverst til nederst.

Herre, min Gud og Fader! ropte jeg i Smærte, og jeg gjentok dette Rop mange Ganger i Træk uten at si mere.

Vinden raslet i Løvet, det trak op til Uveir. Jeg sat endnu en Stund og stirret fortapt paa mine Papirer, la dem saa sammen og stak dem langsomt i Lommen. Det blev kjølig og jeg hadde ingen Vest mere; jeg knappet Frakken helt op i Halsen og stak Hænderne i Lommen. Saa reiste jeg mig og gik.

Om det bare hadde lyktes mig denne Gang, denne ene Gang! To Ganger hadde min Værtinde spurt mig med Øinene efter Betalingen og jeg hadde maattet dukke mig ned og snike mig forbi hende med en forlegen Hilsen. Jeg kunde ikke gjøre det igjen; næste Gang jeg møtte disse Øine vilde jeg opsi mit Rum og gjøre ærlig Rede for mig; det kunde saa allikevel ikke vare ved i Længden paa denne Maate.

Da jeg kom til Utgangen av Parken saa jeg igjen den gamle Dværg som jeg i mit Raseri hadde jaget paa Flugt. Den mystiske Avispakke laa opslaat ved Siden av ham paa Bænken fuld av Mat av forskjellige Sorter, som han sat og bet av. Jeg vilde like med ett gaa til ham og undskylde mig, be om Tilgivelse for min Opførsel, men hans Mat støtte mig tilbake; de gamle Fingrer som saa ut som ti rynkede Klør klemte motbydelig om de fete Smørogbrød, jeg følte Kvalme og gik ham forbi uten at tiltale ham. Han kjendte mig ikke, hans Øine stirret paa mig tørre som Horn og hans Ansigt fortrak ikke en Mine.

Og jeg fortsatte min Vei.

Efter Sædvane stanset jeg ved hver uthængt Avis som jeg passerte for at studere Bekjendtgjørelserne om ledige Plasser, og jeg var saa heldig at finde en som jeg kunde paata mig: En Kjøpmand paa Grønlandsleret søkte efter en Mand til et Par Timers Bokførsel hver Aften; Løn efter Overenskomst. Jeg noterte mig Mandens Adresse og bad i Taushet til Gud om denne Plass; jeg vilde forlange mindre end nogen anden for Arbeidet, femti Øre var rikelig, eller kanskje firti Øre; det fik bli som det vilde med det.

Da jeg kom hjem laa det paa mit Bord en Seddel fra min Værtinde hvori hun bad mig om at betale min Husleie i Forskudd eller flytte ut saa snart jeg kunde. Jeg maatte ikke opta det fortrytelig, det var aleneste en nødigg Begjæring. Venskapeligst Madam Gundersen.

Jeg skrev en Ansøking til Kjøpmand Christie, Grønlandsleret Numer 31, la den i en Konvolut og bragte den

ned i Kassen paa Hjørnet. Saa gik jeg op paa mit Værelse igjen og satte mig til at tænke i Gyngestolen mens Mørket blev tettere og tettere. Det begyndte at bli vanskelig at holde sig oppe nu.

Om Morgningen vaaknet jeg meget tidlig. Det var endnu noksaa mørkt da jeg slog Øinene op og først længe efter hørte jeg Klokken i Leiligheten nedenunder mig slaa fem Slag. Jeg vilde lægge mig til at sove igjen, men kunde ikke mere falde i Søvn, jeg blev mere og mere vaaken og laa og tænkte paa tusen Ting.

Pludselig falder det mig ind en eller to gode Sætninger til Bruk for en Skisse, en Føljeton, fine sproglige Lykke-træf som jeg aldrig hadde fundet Make til. Jeg ligger og gjentar disse Ord for mig selv og finder at de er utmærkede. Om litt føier det sig flere til, jeg blir med ett lysvaaken og reiser mig op og griper Papir og Blyant paa Bordet bak min Seng. Det var som en Aare var sprunget i mig, det ene Ord følger efter det andre, ordner sig i Sammenhæng, danner sig til Situationer; Scene dynger sig paa Scene, Handlinger og Repliker vælder op i min Hjerne og et underfuldt Behag griper mig. Jeg skriver som en besat og fylder den ene Side efter den andre uten et Øiebliks Pause. Tankerne kommer saa pludselig paa mig og vedblir at strømme saa rikelig at jeg mister en Masse Biting som jeg ikke hurtig nok faar skrevet ned skjønt jeg arbeider av alle Kræfter. Det fortsætter at trænge ind paa mig, jeg er fylt av mit Stof og hvert Ord jeg skriver blir lagt mig i Munden.

Det varer, varer saa velsignet længe inden dette forunderlige Øieblik hører op; jeg har femten, tyve beskrevne Sider liggende foran mig paa mine Knæ da jeg endelig stanser og lægger Blyanten væk. Var det nu saasandt nogen Værdi i disse Papirer saa var jeg reddet! Jeg springer ut av Sengen og klær mig paa. Det lysner mere og mere, jeg kan halvveis skjælne Fyrdirektørens Bekjendtgjørelse nede ved Døren, og ved Vinduet er det allerede saa lyst at jeg til Nød kunde se at skrive. Og jeg gaar straks i Gang med at renskrive mine Papirer.

En underlig tæt Damp av Lys og Farver slaar op av disse Fantasier; jeg steiler overrasket foran den ene gode Ting efter den andre og sier til mig selv at det var det bedste jeg nogensinde hadde læst. Jeg blir yr av Tilfredshet, Glæden puster mig op og jeg føler mig storartet oven paa; jeg veier mit Skrift i Haanden og takserer det paa Stedet til fem Kroner, efter et løst Skjøn. Det vilde ikke falde et Menneske ind at prutte paa fem Kroner, det maatte tværtimot sies at være Røverkjøp at faa det for ti Kroner, kom det an paa Indholdets Beskaffenhed. Jeg hadde ikke i Sinde at gjøre et saa særegent Arbeide gratis; saa vidt jeg visste fandt man ikke Romaner av den Slags efter Veiene. Og jeg bestemte mig for ti Kroner.

Det blev lysere og lysere i Værelset, jeg kastet et Blik ned mot Døren og kunde uten synderlig Møie læse de fine, skeletagtige Bokstaver om Jomfru Andersens Liksvøp tilhøre i Porten; det var ogsaa gaat en god Stund siden Klokken slog syv.

Jeg reiste mig og stillet mig midt paa Gulvet. Alt vel

overveiet kom Madam Gundersens Opsigelse temmelig beleilig. Dette var egentlig ikke noget Værelse for mig; her var nok saa simple grønne Gardiner for Vinduerne, og saa synderlig mange Spiker i Væggene til at henge sin Garderobe paa var her heller ikke. Den stakkars Gyngestol borte i Hjørnet var i Grunden bare en Vits av en Gyngestol som man makelig kunde le sig fordærvet av. Den var altfor lav for en voksen Mand, desuten var den saa trang at man saa at si maatte bruke Støvleknægt for at komme op av den igjen. Kortsagt, Værelset var ikke indrettet til at sysle med aandelige Ting i og jeg agtet ikke at beholde det længer. Paa ingen Maate vilde jeg beholde det! Jeg hadde altfor længe tiet og taalt og holdt til i dette Skur.

Opblaast av Haap og Tilfredshet, stadig optat av min mærkelige Skisse som jeg hvert Øieblik trak op av Lommen og læste i vilde jeg straks gjøre Alvor av det og gaa i Gang med Flytningen. Jeg tok frem min Bylt, et rødt Lommetørklæ som indeholdt et Par rene Snipper og noget sammenkrøllet Avispapir som jeg hadde baaret Brød hjem i, rullet mit Sengetæppe sammen og stak til mig min Beholdning av hvitt Skrivepapir. Derpaa undersøkte jeg for Sikkerhets Skyld alle Kroker for at forvisse mig om at jeg ikke hadde lagt noget efter mig, og da jeg intet fandt gik jeg til Vinduet og saa ut. Morgningen var mørk og vaat; det var ingen tilstede ute ved den nedbrændte Smie og Klædesnoren nede i Gaarden stod stram fra Væg til Væg sammentrukket av Væten. Jeg kjendte alt sammen fra før, traadte derfor bort fra Vinduet, tok

Tæppet under Armen, bukket for Fyrdirektørens Bekjendtgjørelse, bukket for Jomfru Andersens Liksvøp og aapnet Døren.

Med en Gang kom jeg i Tanke paa min Værtinde; hun burde dog underrettes om min Flytning for at hun kunde se at hun hadde hat med et ordentlig Menneske at gjøre. Jeg vilde ogsaa takke hende skriftlig for de Par Dager jeg hadde benyttet Værelset over Tiden. Vissheten om at jeg nu var reddet for længere Tid trængte saa sterkt ind paa mig at jeg endog lovet min Værtinde fem Kroner naar jeg kom indom en av Dagene; jeg vilde vise hende til Overmaal hvad det var for en honnet Person hun hadde hat under Tak.

Sedlen la jeg efter mig paa Bordet.

Atter en Gang stanset jeg ved Døren og snudde om. Denne straalende Følelse av at være kommet ovenpaa henrykte mig og gjorde mig taknemmelig mot Gud og Alverden og jeg knælte ned ved Sengen og takket Gud med høi Røst for hans store Godhet mot mig denne Morgen. Jeg visste det, aa jeg visste det at den Raptus av Inspiration jeg just hadde gjennomlevet og skrevet ned var en vidunderlig Himlens Gjærning i min Aand, et Svar paa mit Nødrops igaar. Det er Gud! det er Gud! ropte jeg til mig selv, og jeg graat av Begeistring over mine egne Ord; nu og da maatte jeg stanse op og lytte et Øieblik om det skulde komme nogen i Trapperne. Endelig reiste jeg mig og gik; jeg gled lydløst nedover alle disse Etager og naadde uset Porten.

Gaterne var blanke av Regn som hadde faldt paa Mor-

genstunden, Himlen hang raa og sid over Byen og det var ingen Steder et Solglimt at se. Hvad mon det led paa Dagen? Jeg gik som sædvanlig i Retning av Raadstuen og saa at Klokken var halvni. Jeg hadde altsaa et Par Timer at løpe paa; det nyttet ikke at komme i Bladet før ti, kanskje elleve, jeg fik drive omkring saalænge og imidlertid spekulere paa en Utvei til litt Frokost. Jeg hadde forresten ingen Frygt for at gaa sulten tilsengs den Dag; de Tider var Gudskelov over! Det var et tilbakelagt Stadium, en ond Drøm; fra nu av gik det opad!

Imidlertid var det grønne Sengetæppe mig til Besvær; jeg kunde heller ikke være bekjendt at bære en slik Pakke under Armen midt for alle Folks Øine. Hvad maatte man mene om mig! Og jeg gik og tænkte mig om efter et Sted hvor jeg kunde faa det forvaret indtil videre. Da faldt det mig ind at jeg kunde gaa bort til Semb og faa det indpakket i Papir; det vilde straks se bedre ut og det var ikke lenger nogen Skam at bære det. Jeg traadte ind i Butiken og fremførte mit Ærend for en av Betjentene.

Han saa først paa Tæppet, derefter paa mig; det forekom mig at han i sit stille Sind trak litt ringeagtende paa Akslerne da han mottok Pakken. Dette støtte mig.

Død og Pine, vær litt forsiktig! ropte jeg. Det er to dyre Glasvaser indi; Pakken skal til Smyrna.

Det hjalp, det hjalp storartet. Manden bad i hver Bevægelse han gjorde om Forlatelse for at han ikke straks hadde anet vigtige Ting inde i Tæppet. Da han var færdig med Indpakningen takket jeg ham for Hjælpen som

en Mand som tidligere hadde sendt kostbare Saker til Smyrna; han aapnet endog Døren for mig da jeg gik.

Jeg gav mig til at vandre om blandt Menneskene paa Stortorvet og holdt mig helst i Nærheten av de Koner som hadde Potteplanter at sælge. De tunge, røde Roser som ulmet blodige og raa i den fugtige Morgen gjorde mig begjærlig, fristet mig syndig til at rapse en, og jeg spurte om Prisen paa den bare for at ha Lov til at komme den saa nær som mulig. Fik jeg Penger tilovers vilde jeg kjøpe den, det fik gaa hvordan det vilde; jeg kunde jo nok spare ind litt hist og her i min Levemaate for at komme op i Balance igjen.

Klokken blev ti og jeg gik op i Bladet. Saksen gennemroter endel gamle Aviser, Redaktøren er ikke kommet. Paa Opfordring avleverer jeg mit store Manuskript, later Manden ane at det er av mere end almindelig Vigtighet og lægger ham indstændig paa Minde at la Redaktøren faa det i sin egen Haand naar han kom. Jeg vilde saa selv avhente Besked senere paa Dagen.

Godt! sa Saksen og begyndte igjen paa sine Aviser.

Jeg syntes at han tok det litt for rolig, men sa intet, nikket bare litt likegyldig til ham med Hodet og gik.

Nu hadde jeg Tiden for mig. Om det bare vilde klarne op! Det var et rent elendig Veir, uten Vind og uten Friskhet; Damerne brukte for Sikkerhets Skyld Paraplyer og Herrernes Uldluer saa komiske og triste ut. Jeg gjorde atter et Slag bortover Torvet og saa paa Grønsaker og Roser. Da føler jeg en Haand paa min Aksel og vender mig om, „Jomfruen“ hilser Godmorgen.

Godmorgen? svarer jeg spørrende for straks at faa hans Ærend at vite. Jeg syntes ikke meget om „Jomfruen“.

Han ser nysgjærrig bort paa den store splinterny Pakke under min Arm og spør:

Hvad bærer De paa der?

Jeg har været nede hos Semb og faat noget Tøi til Klær, svarer jeg i en likegyldig Tone; jeg syntes ikke jeg vilde gaa saa slitt længer, man kan jo ogsaa være for karrig mot sit Legeme.

Han ser paa mig og studser.

Hvordan gaar det forresten? spør han langsomt.

Jo, over Forventning.

Har De faat noget at gjøre nu da?

Noget at gjøre? svarer jeg og er meget forundret, jeg er jo Bokholder hos Grossererfirmaet Christie, jo.

Jasaa! sier han og rykker litt tilbake. Gud bevare Dem hvor vel jeg under Dem det! Bare man nu ikke tigger av Dem de Pengene De tjener. Godmorgen.

Om litt vender han sig om og kommer tilbake; han peker med Stokken paa min Pakke og sier:

Jeg vil anbefale Dem min Skrædder til de Klær. De faar ikke finere Skrædder end Isaksen. Si bare at jeg sendte Dem.

Hvad hadde han med at stikke sin Næse i mine Saker? Kom det ham ved hvilken Skrædder jeg tok? Jeg blev sint; Synet av dette tomme, pyntede Menneske gjorde mig forbitret og jeg mindet ham temmelig brutalt om ti Kroner som han hadde laant av mig. Allerede førend

han fik svare angret jeg imidlertid at ha krævet ham, jeg blev flau og saa ham ikke i Øinene; da i det samme en Dame kom forbi traadte jeg hurtig tilbage for at la hende passere og nyttet Leiligheten til at gaa min Vei.

Hvor skulde jeg nu gjøre av mig mens jeg ventet? En Kafé kunde jeg ikke besøke med tomme Lommer og jeg visste ikke av nogen Bekjendt som jeg kunde gaa til paa denne Tid av Dagen. Instinktmæssig stilet jeg opover Byen, drev bort endel Tid paa Veien mellem Torvet og Grænsen, læste „Aftenposten“ som nylig var sat paa Tavlen, gjorde et Sving nedi Karl Johan, vendte derpaa om og gik like op paa Vor Frelzers Gravlund hvor jeg fandt mig et rolig Sted paa Bakken ved Kapellet.

Jeg sat der i al Stilhet og døset i den vaate Luft, tænkte, halvsov og frøs. Og Tiden gik. Var det nu ogsaa sikkert at Føljetonen var et lite Mesterstykke av inspireret Kunst? Gud vet om den ikke hadde sine Feil her og der! Alt vel overveiet behøvet den ikke engang at bli antat, nei ikke engang antat, simpelthen! Den var kanske noksaa middelmaadig, kanske likefrem slet; hvad Sikkerhet hadde jeg for at den ikke allerede i dette Øieblik laa i Papirkurven? .... Min Tilfredshet var rugget, jeg sprang op og stormet ut av Kirkegaarden.

Nede i Akersgaten tittet jeg ind i et Butiksvindu og saa at Klokken bare var litt over tolv. Dette gjorde mig endda mere fortvilet, jeg hadde saa sikkert haapet at det var langt over Middag og før fire nyttet det ikke at søke efter Redaktøren. Min Føljetons Skjæbne fyldte mig med mørke Anelser; jo mere jeg tænkte paa den desto urime-

ligere forekom det mig at jeg kunde ha skrevet noget brukbart saa pludselig, næsten i Søvn, med Hjærnen fuld av Feber og Drømme. Naturligvis hadde jeg bedraget mig selv og været glad hele Morgningen utover for ingen Ting! Naturligvis! . . . . Jeg bevæget mig i stærk Gang opover Ullevaalsveien, forbi St. Hanshaugen, kom ut paa aapne Marker, ind i de trange, underlige Gater ved Sagene, over Tomter og Akre og befandt mig tilsist paa en Landevei hvis Ende jeg ikke kunde se.

Her stoppet jeg op og besluttet mig til at vende om. Jeg var blit varm av Turen og gik sagte og meget nedtrykt tilbake. Jeg møtte to Høivogner, Kjørerne laa flate oppe i Lassene og sang, begge barhodede, begge med runde, sorgløse Ansichter. Jeg gik og tænkte ved mig selv at de vilde tiltale mig, slænge til mig en eller anden Bemærkning eller gjøre en Spilop, og da jeg var kommet dem nær nok ropte den ene og spurte hvad jeg bar under Armen.

Et Sengetæppe, svarte jeg.

Hvormange er Klokken? spurte han.

Jeg vet ikke rigtig, omtrent tre, tænker jeg.

Da lo de begge to og drog forbi. Jeg følte i det samme Snærten av en Taugsvøpe paa mit ene Øre, og min Hat blev revet av; de unge Mennesker kunde ikke la mig passere uten at gjøre mig et Puss. Jeg tok mig rasende op til Øret, samlet min Hat op fra Grøftekanten og fortsatte min Gang. Nede ved St. Hanshaugen møtte jeg en Mand som fortalte mig at Klokken var over fire.

Over fire! Klokken var allerede over fire! Jeg strakte ut til Byen og Bladet. Redaktøren hadde kanskje for

længe siden været der og forlatt Kontoret! Jeg gik og sprang om hverandre, snublet, støtte mot Vogner, la alle Spaserende bak mig, hamlet op med Hestene, stridde som en Gal for at komme tidsnok. Jeg vred mig indover Porten, tok Trapperne i fire Sprang og banket paa.

Ingen svarer.

Han er gaat! han er gaat! tænker jeg. Jeg prøver Døren, den er aapen, jeg banker paa endnu en Gang og træder ind.

Redaktøren sitter ved sit Bord, med Ansigtet mot Vinduet og Pennen i Haanden færdig til at skrive. Da han hører min forpustede Hilsen vender han sig halvt om, ser litt paa mig, ryster paa Hodet og sier:

Ja jeg har ikke faat Tid til at læse Deres Skisse endda.

Jeg blir saa glad over at han da ialfald ikke endnu har kasseret den at jeg svarer:

Nei kjære det forstaar jeg nok. Det haster jo ikke saa. Om et Par Dager kanske, eller ....?

Ja jeg skal se. Forresten har jeg jo Deres Adresse, saa.

Og jeg glemte at oplyse om at jeg ikke hadde nogen Adresse mere.

Audiensen er forbi, jeg træder bukkende tilbake og gaar. Haapet gløder igjen op i mig, endnu var intet tapt, tværtimot, jeg kunde vinde alt endnu, for den Skyld. Og min Hjerne begyndte at fable om et stort Raad i Himlen hvor det netop var blit besluttet at jeg skulde vinde, vinde kapitalt ti Kroner for en Føljeton. ....

Bare jeg nu hadde et Sted at ty hen til for Natten! Jeg overveier hvor jeg bedst skulde kunne stikke mig ind,

blir saa stærkt optat av dette Spørsmaal at jeg staar stille midt i Gaten. Jeg glemmer hvor jeg er, staar som en enkelt Riskost midt i Havet mens Sjøen strømmer og larmer rundt omkring den. En Avisgut rækker mig „Vikingen“: D'n er saa morsom, saal Jeg ser op og farer sammen — jeg er utenfor Semb igjen.

Hurtig gjør jeg helt om, holder Pakken skjult foran mig og iler nedover Kirkegaten flau og angst for at man skulde ha set mig fra Vinduerne. Jeg passerer Ingebret og Teatret, dreier av ved Logen og tar nedover til Sjøen og Fæstningen. Atter finder jeg mig en Bænk og begynner at spekulere paany.

Hvor i Alverden skulde jeg faa Hus inat? Fandtes der et Hul hvor jeg kunde smutte ind og skjule mig til det blev Morgen? Min Stolthet forbydde mig at vende tilbake til mit Rum; det kunde aldrig falde mig ind at gaa tilbake paa mine Ord, jeg avviste denne Tanke med stor Harme og smilte overlegent i mit stille Sind av den lille røde Gyngestol. Ved Idéassociationer befandt jeg mig pludselig i et stort to Fags Værelse jeg engang hadde bodd i paa Hægdehaugen; jeg saa et Bræt paa Bordet fuldt av svære Smørogrbrød, det skiftet Utseende, det blev til en Bif, en forførende Bif, en snehvit Serviet, Brød i Masse, Sølv-gaffel. Og det gik i Døren: min Værtinde kom og bydde mig mere Té ....

Syner og Drømme! Jeg sa til mig selv at om jeg fik Mat nu vilde mit Hode bli forstyrret igjen, jeg vilde faa den samme Feber i Hjærnen og mange vanvittige Paa-fund at kjæmpe med. Jeg taalte ikke Mat, jeg var ikke

saaledes indrettet; det var en Besynderlighed ved mig, en Særegenhet.

Kanske blev det en Raad til Husly naar det led paa Kvælden. Det hadde ingen Hast; i værste Fald kunde jeg søke ut i Skogen et Sted, jeg hadde hele Byens Omegn at ta til og det var ikke Kuldegrader i Veiret.

Og Sjøen vugget derute i tung Ro, Skibe og plumpe, brednæsedede Prammer rotet Grave op i dens blyagtige Flate, sprængte Striper ut til høire og venstre og gled videre, mens Røken væltet som Dynner ut av Skorstenene og Maskinernes Stempelslag trængte mat frem i den klamme Luft. Det var ingen Sol og ingen Vind, Trærne bak mig stod vaate og Bænken jeg sat paa var kald og raa. Tiden gik; jeg satte mig til at døse, blev træt og frøs litt over Ryggen; en Stund efter følte jeg at mine Øine begyndte at falde i. Og jeg lot dem falde . . .

Da jeg vaaknet var det mørkt omkring mig, jeg sprang op fortunlet og frossen, grep min Pakke og begyndte at gaa. Jeg gik fortære og fortære for at bli varm, basket med Armene, gned mig nedad Benene som jeg næsten ikke lenger følte noget til og kom op til Brandvagten. Klokken var ni; jeg hadde sovet i flere Timer.

Hvor skulde jeg dog gjøre av mig? Et Sted maatte jeg jo være. Jeg staar der og glaner opover Brandvagten og studerer paa om det ikke skulde kunne lykkes at komme ind i en av Gangene, passe paa et Øieblik naar Patruljen vendte Ryggen til. Jeg gaar opover Trappen og vil gi mig i Snak med Manden, han hæver straks sin Øks til Honor og venter paa hvad jeg skal si. Denne løftede Øks

som vender Eggen mot mig farer mig som et koldt Hugg gjennem Nerverne, jeg blir stum av Rædsel foran denne væbnede Mand og trækker mig uvilkaarlig tilbake. Jeg sier intet, glider bare mere og mere bort fra ham; for at redde Skinnet farer jeg mig med Haanden over Panden som om jeg har glemt et eller andet, og lusker bort. Da jeg atter stod nede paa Fortauget følte jeg mig saa frelst som om jeg just hadde undflyet en stor Fare. Og jeg skyndte mig avsted.

Kold og sulten, mere og mere uhyggelig tilmote drev jeg opover Karl Johan; jeg begyndte at bande ganske høit og brydde mig ikke om at nogen kunde høre det. Nede ved Stortinget, like ved den første Løve kommer jeg pludselig ved en ny Idéassociation i Tanke paa en Maler jeg kjendte, et ungt Menneske som jeg engang hadde reddet fra en Ørefik ute paa Tivoli og som jeg engang senere hadde været og besøkt. Jeg knipser i Fingrene og begir mig ned i Tordenskjoldsgaten, finder en Dør hvorpaa det staar C. Zacharias Bartel paa et Kort og banker paa.

Han kom selv ut; det lugtet Øl og Tobak av ham saa det var en Gru.

Godaften! sa jeg.

Godaften! Er det Dem? Nei hvorfor Fan kommer De saa sent? Det tar sig slet ikke ut i Lampelys. Jeg har sat til en Høihæs siden sist og foretat et Par Forandringer. De maa se det om Dagen, det nytter ikke at vi prøver paa det nu.

Lat mig se det nu allikevel! sa jeg; forresten husket jeg ikke hvilket Billede han stod og talte om.

Aldeles plat umulig! svarte han. Det blir gult altsammen! Og saa er det en anden Ting — han kom hviskende imot mig — jeg har en liten Pike inde hos mig iaften saa det er rent ugjærlig.

Ja naar saa er saa er det jo ikke Tale om.

Jeg trak mig tilbake, sa Godnat og gik.

Det blev nok ingen anden Utvei allikevel end at gaa ut i Skogen et Sted. Naar bare ikke Marken hadde været saa fugtig! Jeg klappet paa mit Tæppe og følte mig mere og mere fortrolig med den Tanke at jeg skulde ligge ute. Saa længe hadde jeg plaget mig med at finde et Logi i Byen at jeg var blit træt og kjed av det hele; det blev mig en behagelig Nydelse at slaa mig til Ro, overgi mig og drive dank henover Gaten uten en Tanke i Hodet. Jeg gik bortom Universitetsuret og saa at Klokken var over ti, derfra tok jeg Veien opover Byen. Et Sted paa Hægdehaugen stod jeg stille utenfor en Husholdningshandel hvor noget Mat var utstillet i Vinduet. Det laa en Kat og sov ved Siden av et rundt Franskbrød, like bak den stod en Kumme Smult og flere Glas Gryn. Jeg stod og saa en Stund paa disse Matvarer, men da jeg ikke hadde noget at kjøpe for vendte jeg mig bort fra dem og fortsatte Marschen. Jeg gik meget sagte, kom forbi Majorstuen, gik videre, altid videre, gik i Time efter Time og kom endelig ut i Bogstadskogen.

Her gik jeg av Veien og satte mig ned for at hvile. Saa

tok jeg mig til at søke mig om efter et beleilig Sted, begyndte at pusle sammen litt Lyng og Ener og laget en Seng oppe i et lite Bakkehæld hvor det var nogenlunde tørt, aapnet min Pakke og tok Tæppet ut. Jeg var blit træt og maset av den lange Tur og gik straks tilsengs. Jeg kastet og vendte mig mange Ganger før jeg endelig fik lagt mig tilrette; mit Øre smærtet noget, det var litt ophovnet efter Slaget av Manden paa Høilasset og jeg kunde ikke hvile paa det. Mine Sko trak jeg av og la under Hodet og ovenpaa dem det store Indpakkingspapir.

Og Mørket ruget omkring mig, alting var stille, alting. Men oppe i Høiden suset den evige Sang, Veiret, den fjærne, toneløse Summen som aldrig tier. Jeg lyttet saa længe til det endeløse, syke Sus at det begyndte at forvirre mig; det var visselig Symfonierne fra de rul-lende Verdener over mig, Stjærner som intonerte en Sang ....

Det er Fan heller! sa jeg og lo høit for at stive mig op; det er Natuglerne som tuter i Kana'an!

Og jeg reiste mig op og la mig igjen, tok Skoene paa og drev omkring i Mørket og la mig paany, kjæmpet og stred med Vrede og Frygt til hen paa Morgenstunden da jeg endelig faldt i Søvn.

Det var lys Dag da jeg slog Øinene op, og jeg hadde Følelsen av at det led henmot Middag. Jeg trak Skoene paa, pakket atter Tæppet ind og begav mig tilbake til Byen. Ingen Sol var at se idag heller og jeg frøs som en Hund; mine Ben var døde og det begyndte at komme

Vand av mine Øine som om de ikke taalte Dagslyset.

Klokken var tre. Sulten begyndte at bli noget slem, jeg var mat og gik og kastet op litt hist og her i Smug. Jeg svinget ned til Dampkjøkkenet, læste Tavlen og trak opsigtsvækkende paa Akslerne, som om sprængt Kjøt og Flæsk ikke var Mat for mig; derfra kom jeg ned paa Jærnbanetorvet.

En besynderlig Fortumlethet for mig med en Gang gjennem Hodet; jeg gik videre og vilde ikke agte paa det, men blev værre og værre og maatte tilsist sætte mig paa en Trappe. Mit hele Sind gjennemgik en Forandring, likesom noget gled tilside i mit Indre eller et Forhæng, et Væv i min Hjerne gik itu. Jeg tok efter Aanden et Par Ganger og blev forundret sittende. Jeg var ikke ubevisst, jeg følte klart hvor det værket litt i mit Øre fra igaar og da en Bekjendt kom forbi kjendte jeg ham straks, reiste mig og hilste.

Hvad var det for en ny, pinsom Fornemmelse som nu blev lagt til de øvrige? Var det en Følge av at sove paa raa Mark? Eller kom det av at jeg ikke hadde faat Frokost endnu? I det hele tat var det simpelthen ingen Mening i at leve paa denne Maaten; jeg forstod ved Kristi hellige Pine ikke hvorved jeg hadde gjort mig fortjent til denne utmærkede Forfølgelse heller! Og det faldt mig pludselig ind at jeg like saa godt kunde gjøre mig til Kjæltring straks og gaa bort til „Onkels“ Kjælder med Sengetæppet. Jeg kunde sætte det fast for en Krone og faa tre passende Maaltider, holde mig oppe til jeg fandt

paa noget andet; Hans Pauli fik jeg slaa en Plate. Jeg var allerede paa Vei til Kjælderen, men stanset foran Indgangen, rystet tvilraadig paa Hodet og vendte om.

Efterhvert som jeg fjærnet mig blev jeg gladere og gladere over at jeg hadde seiret i denne svære Fristelse. Bevisstheten om at jeg var ærlig steg mig til Hodet, fylgte mig med en herlig Følelse av at være en Karakter, et hvitt Fyrtaarn midt i et grumset Menneskehav hvor Vrak fløt om. Pantsætte en andens Eiendom for et Maaltid Mat, æte og drikke sig selv til Doms, kalde sig Kjæltring op i sit eget Ansigt og slaa Øinene ned for sig selv — aldrig! Aldrig! Det hadde ikke for Alvor været i min Tanke, det hadde næsten ikke faldt mig ind engang; løse, jagende Strøtanker kunde man virkelig ikke svare for, især naar man hadde en gruelig Hodepine og slæpte sig næsten ihjel paa et Sengeteppe som tilhørte en anden Mand.

Det vilde ganske sikkert bli en Utvei til Hjælp allikevel naar Tiden kom! Der var nu Kjøpmanden paa Grønlandsleret, hadde jeg overhængt ham hver Time paa Dagen siden jeg sendte ham Ansøkningen? ringet paa sent og tidlig og blit avvist? Jeg hadde ikke saagodtsom mældt mig til ham og faat Svar. Det behøvet ikke at være et aldeles forgjæves Forsøk, jeg hadde kanskje hat Lykken med mig denne Gang; Lykken hadde ofte en saa underlig slynget Vei. Og jeg begav mig ut til Grønlandsleret.

Den siste Rystelse som gik gjennem mit Hode hadde gjort mig litt mat og jeg gik ytterst langsomt og tænkte paa hvad jeg vilde si til Kjøpmanden. Han var kanskje

en god Sjæl; stak det Lune ham gav han mig gjerne en Krone i Forskudd paa Arbeidet uten at jeg bad ham derom; slike Folk kunde ha det med ganske fortræffelige Paafund nu og da.

Jeg snikte mig ind i en Port og sværtet mine Bukseknæ med Spytt for at se litt ordentlig ut, la mit Tæppe efter mig bak en Kasse i en mørk Krok, skraadde over Gaten og traadte ind i den lille Butik.

En Mand staar og klistrer Poser av gamle Aviser.

Jeg vilde gjerne træffe Hr. Christie, sa jeg.

Det er mig, svarte Manden.

Naa! Mit Navn var det og det, jeg hadde været saa fri at sende ham en Ansøking, jeg visste ikke om det hadde nyttet mig noget?

Han gjentok mit Navn et Par Ganger og begyndte at le. Nu skal De se! sa han og tok mit Brev op av sin Brystlomme. Vil De bare behage at se hvorledes De omgaaes Tal, min Herre. De har dateret Deres Brev Aaret 1848. Og Manden lo av fuld Hals.

Ja det var jo litt slemt, sa jeg forknytt, en Tankeløshet, en Distraktion, jeg indrømmet det.

Ser De, jeg maa ha en Mand som i det hele tat ikke tar feil av Tal, sa han. Jeg beklager det; Deres Haandskrift er saa tydelig, jeg synes ogsaa om Deres Brev forøvrig, men ....

Jeg ventet en Stund; dette kunde umulig være Mandens siste Ord. Han gav sig atter i Færd med Poserne.

Ja det var leit, sa jeg saa, rigtig gruelig leit var det; men det skulde jo ikke gjenta sig naturligvis og denne

lille Feilskrivning kunde nu ikke ha gjort mig totalt uskikket til at føre Bøger overhodet?

Nei det sier jeg ikke, svarte han; men imidlertid veiet det saa meget for mig at jeg bestemte mig for en anden Mand med det samme.

Posten er altsaa besat? spurte jeg.

Ja.

Naa Herregud, saa er det jo ikke mere at gjøre ved det!

Nei. Jeg beklager det; men ....

Farvell! sa jeg.

Nu steg Sinnet op i mig glødende og brutalt. Jeg hentet min Pakke i Portrummet, bet Tænderne sammen og løp paa fredelige Folk paa Fortauget og bad ikke om Undskyldning. Da en Herre stanset og irettesatte mig litt skarpt for min Opførsel vendte jeg mig om og skrek ham et enkelt meningsløst Ord ind i Øret, knyttet Hænderne like under hans Næse og gik videre, forhærdet av et blindt Raseri som jeg ikke kunde styre. Han kaldte paa en Konstabel og jeg ønsket intet heller end at faa en Konstabel mellem Hænderne et Øieblik, jeg sagtnet med Forsæt min Gang for at gi ham Leilighet til at indhente mig; men han kom ikke. Var det nu ogsaa nogensomhelst Ræson i at absolut alle éns inderligste og flittigste Forsøk skulde mislykkes? Hvorfor hadde jeg altsaa skrevet 1848? Hvad vedkom dette fordømte Aarstal mig? Nu gik jeg her og sultet saa mine Tærmer krøp sammen i mig som Ormer, og det stod ikke skrevet nogen Steder at det skulde bli til litt til Mat naar

det led ut paa Dagen. Og efterhvert som Tiden gik blev jeg mere og mere aandelig og legemlig uthulet, jeg nedlot mig til mindre og mindre hæderlige Handlinger for hver Dag. Jeg løi mig frem uten at blues, snøt fattige Folk for Husleien, kjæmpet endog med de lumpneste Tanker om at forgripe mig paa andres Sengetæpper, alt uten Anger, uten ond Samvittighet. Det begyndte at komme rotne Flækker i mit Indre, sorte Svamper som bredte sig mere og mere. Og oppe i Himlen sat Gud og holdt et vaakent Øie med mig og paasaa at min Undergang foregik efter alle Kunstens Regler, jævnt og langsomt, uten Brudd i Takten. Men i Helvedes Avgrund gik de arge Djævler og skjøt Bust over at det varte saa længe inden jeg gjorde en Kapitalsynd, en utilgivelig Synd, for hvilken Gud i sin Retfærdighet maatte støte mig ned . . .

Jeg forstærket min Gang, drev det til værre og værre Fart, gjorde pludselig venstre om og kom ophidset og sint ind i en lys, dekorert Port. Jeg stanset ikke, gjorde ikke et Sekunds Ophold; men Portens hele eiendommelige Utstyr trængte øieblikkelig ind i min Bevissthet, hver Ubetydelighet ved Dørene, Dekorationerne, Brolægningen stod klart for mit indre Blik idet jeg sprang opover Trapperne. Jeg ringet hæftig paa i anden Etage. Hvorfor skulde jeg netop stanse i anden Etage? Og hvorfor netop gripe til denne Klokkestræng som var længst borte fra Trappen?

En ung Dame i graa Dragt med sort Pynt kom og lukket op; hun saa en liten Stund forbauset paa mig, derpaa rystet hun paa Hodet og sa:

Nei vi har ikke noget idag. Og hun gjorde Mine til at ville lukke Døren.

Hvorfor hadde jeg ogsaa dumpet op i det med dette Menneske? Hun tok mig uten videre for en Tigger og jeg blev kold og rolig med ett. Jeg tok Hatten av og gjorde et ærbødig Bukk, og som om jeg ikke hadde hørt hendes Ord sa jeg ytterst høflig:

Jeg ber Dem undskylde, Frøken, at jeg ringte saa haardt, jeg kjendte ikke Klokken. Her skal være en syk Herre som har averteret efter en Mand til at trille sig i en Vogn?

Hun stod en Stund og smakte paa dette løgnagtige Paafund og syntes at bli tvilraadig i sine Meninger om min Person.

Nei, sa hun tilsist, nei her er ingen syk Herre.

Ikke det? En ældre Herre, to Timers Kjørsel om Dag, firti Øre i Timen?

Nei.

Saa ber jeg igjen om Undskyldning, sa jeg; det er kanske i første Etage. Jeg vilde for Tilfældet bare ha anbefalet en Mand som jeg kjender og som jeg interesserer mig for. Mit Navn er Wedel-Jarlsberg. — Og jeg bukket igjen og traadte tilbage. Den unge Dame blev blussende rød, i sin Forlegenhet kunde hun ikke komme av Flækken, men stod og stirret efter mig idet jeg gik nedover Trapperne.

Min Ro var vendt tilbake og mit Hode var klart. Damens Ord om at hun intet hadde at gi mig idag hadde virket paa mig som en kold Styrt. Saa vidt var det kom-

met at hvemsomhelst kunde peke paa mig i sin Tanke og si til sig selv: Der gaar en Tigger, en av dem som faar sin Føde langet ut gjennem Entrédørene hos Folk!

I Møllergaten stanset jeg utenfor en Beværtning og snuset til den friske Duft av Kjøtt som blev stekt indenfor; jeg hadde allerede Haanden paa Dørvrideren og vilde gaa ind uten Ærend, men betænkte mig tidsnok og gik bort fra Stedet. Da jeg kom til Stortorvet og søkte efter en Plads hvor jeg kunde hvile en Stund var alle Bænkene optat og jeg lette forgjæves rundt hele Kirken efter et stille Sted hvor jeg kunde slaa mig ned. Naturligvis! sa jeg mørkt til mig selv, naturligvis, naturligvis! Og jeg tok paa at gaa igjen. Jeg gjorde en Avstikker nedom Vandspringet ved Basarhjørnet og drak en Slurk Vand, gik paany, drog mig frem Fot for Fot, tok mig Tid til lange Ophold ved hvert Butiksvindu, stanset og fulgte med Øinene hver Vogn som for mig forbi. Jeg følte i mit Hode en lysende Hete og det banket noget underlig i mine Tindinger; Vandet jeg hadde drukket bekom mig høist ilde og jeg gik og kastet op litt hist og litt her i Gaten. Saaledes kom jeg like op paa Krist Kirkegaard. Jeg satte mig med Albuerne paa mine Knæ og Hodet i Hænderne; i denne sammentrukne Stilling hadde jeg det godt og følte ikke lenger det lille Gnag i Brystet.

En Stenhugger laa paa Maven paa en stor Granitplate ved Siden av mig og hugget Indskrift; han hadde blaa Briller paa og mindet mig med en Gang om en Bekjendt av mig som jeg næsten hadde glemt, en Mand

som stod i en Bank og som jeg for en Tid tilbage hadde truffet paa i Oplandske Kafé.

Kunde jeg bare bite Hodet av al Skam og henvende mig til ham! si ham Sandheten like ut, at det begyndte at bli temmelig smaat for mig nu, noksaa vanskelig at holde mig ilive! Jeg kunde gi ham min Barberbok . . . . Død og Pine, min Barberbok! Billetter for henimot en Krone! Og jeg tar nervøst efter denne dyre Skat. Da jeg ikke finder den hurtig nok springer jeg op, leter under Angstens Sved, finder den endelig paa Bunden av Brystlommen sammen med andre Papirer, rene og beskrevne, uten Værdi. Jeg tæller disse seks Billetter mange Ganger forfra og bakfra; jeg hadde ikke meget Bruk for dem, det kunde være et Lune av mig, et Paafund at jeg ikke gad barbere mig mere. Jeg var hjulpen for en halv Krone, en hvit halv Krone i Sølv fra Kongsberg! Banken blev stængt Klokken seks, jeg kunde passe min Mand op utenfor Oplandske ved syv-otte Tiden.

Jeg sat og glædet mig ved denne Tanke en lang Stund. Tiden gik, det blaaste dygtig i Kastanjerne omkring mig og Dagen hældet. Var det nu ikke ogsaa litt smaat at komme stikkende med seks Barberbilletter til en ung Herre som stod i en Bank? Han hadde kanskje to smækfulde Barberbøker i Lommen, ganske anderledes fine og rene Billetter end mine, ingen kunde vite det. Og jeg følte i alle mine Lommer efter flere Ting som jeg kunde late følge med, men fandt ingen. Naar jeg bare kunde by ham mit Slips? Jeg kunde godt undvære det naar jeg knappet Frakken tæt til, hvad jeg allikevel maatte gjøre

da jeg ikke hadde nogen Vest mere. Jeg løste op mit Slips, en stor Dæksløife som skjulte mit halve Bryst, pusset det omhyggelig av og pakket det ind i et hvitt Stykke Skrivpapir sammen med Barberboken. Saa forlot jeg Kirkegaarden og gik ned til Oplandske.

Klokken var syv paa Raadstuen. Jeg bevæget mig i Nærheten av Kaféen, puslet op og ned langs Jærnstakittet og holdt skarpt Utkik med alle som kom og gik i Døren. Endelig ved Ottetiden saa jeg den unge Mand frisk og elegant komme opover Bakken og skraa ind mot Kafédøren. Mit Hjærte grasserte som en liten Fugl i mit Bryst da jeg fik Øie paa ham og jeg buset paa uten at hilse.

En halv Krone, gamle Ven! sa jeg og gjorde mig fræk; her — her har De Valuta. — Og jeg stak den lille Pakken i hans Haand.

Har ikke! sa han, nei ved Gud om jeg har! — Og han vrængte sin Pengepung like for mine Øine. — Jeg var ute igaarftes og blev blank; De skal tro mig, jeg eier det ikke.

Neinei kjære det er vel saa! svarte jeg og trodde ham paa hans Ord. Det var jo ingen Grund for ham til at lyve i en saa liten Sak; det forekom mig ogsaa at hans blaa Øine stod næsten fugtige da han undersøkte sine Lommer og ikke fandt noget. Jeg trak mig tilbake. Undskyld da! sa jeg; det var bare en liten Knipe jeg stod i.

Jeg var allerede et Stykke nede i Gaten da han ropte efter mig om Pakken.

Behold den, behold den! svarte jeg; den er Dem vel undt! Det er bare et Par Smaating, en Bagatel — omtrent alt jeg eier paa Jorden. — Og jeg blev rørt over mine egne Ord, de lød saa trøstesløse i den tusmørke Aften og jeg stak i at graate.

Vinden frisknet paa, Skyerne jog rasende fremover paa Himlen og det blev kjøligere og kjøligere efterhvert som det mørknet. Jeg gik og graat hele Gaten nedover, følte mere og mere Medynk med mig selv og gjentok Gang paa Gang et Par Ord, et Utrop som atter drev Taarerne frem naar de vilde stanse: Herregud jeg har det saa ondt! Herregud, jeg har det saa ondt!

Det gik en Times Tid, gik saa uendelig langsomt og trægt. Jeg holdt mig en Tidlang i Torvgaten, sat paa Trapperne, smuttet ind i Portrummene naar nogen kom forbi, stod og stirret tankeløst ind i de oplyste Smaaboder hvor Folk vimset om med Varer og Penger, tilsist fandt jeg mig en lun Plass bak en Bordstabel mellem Kirken og Basarerne.

Nei jeg kunde ikke komme ut i Skogen i Kvæld, det fik gaa som det vilde, jeg hadde ikke Kræfter til det og Veien var saa endeløst lang. Jeg vilde faa Natten til at gaa som den bedst kunde og bli hvor jeg var; blev det for koldt kunde jeg spasere omkring litt ved Kirken, jeg agtet ikke at gjøre flere Omstændigheter med det. Og jeg lænet mig bakover og halvsov.

Støien omkring mig avtok, Butikerne blev lukket, Fotgjængernes Skridt lød sjældnere og sjældnere og det blev omsider mørkt i alle Vinduer ....

Jeg slog Øinene op og blev var en Skikkelse foran mig; de blanke Knapper som lyste mig imøte lot mig ane en Konstabel; Mandens Ansigt kunde jeg ikke se.

Godaften! sa han.

Godaften! svarte jeg og blev rædd. Jeg reiste mig forlegen op. Han stod en Stund urørlig.

Hvor bor De henne? spurte han.

Jeg nævnte av gammel Vane og uten at tænke over det min gamle Adresse, det lille Kvistrum som jeg hadde forlatt.

Han stod igjen en Stund.

Har jeg gjort noget galt? spurte jeg angst.

Nei langtifra! svarte han. Men De burde vel gaa hjem nu, det er koldt at ligge her.

Ja det er kjølig, kjender jeg.

Og jeg sa Godnat og tok instinktmæssig Veien ut til mit gamle Sted. Bare jeg for varsomt frem kunde jeg nok naa op uten at bli hørt; det var alt i alt otte Trapper og bare de to øverste knaket i Trinnene.

Jeg tok Skoene av nede i Porten og gik op. Det var stille overalt; i anden Etage hørte jeg en Klokkes langsomme Tik Tak og et Barn som graat litt; siden hørte jeg intet. Jeg fandt min Dør, løftet den litt paa Hængslerne og aapnet den uten Nøkkel som jeg var vant til, gik ind i Værelset og trak Døren lydløst igjen.

Alting var som jeg hadde forlatt det, Gardinerne var slaat tilside for Vinduerne og Sengen stod tom. Borte paa Bordet skimtet jeg et Papir, det var kanskje min Billet til Værtinden; hun hadde altsaa ikke engang været

heroppe siden jeg gik min Vei. Jeg famlet med Haanden over den hvite Plet og følte til min Forundring at det var et Brev. Et Brev? Jeg tar det med til Vinduet, studerer saa godt det later sig gjøre i Mørke disse daarlig skrevne Bokstaver og finder endelig ut mit eget Navn. Aha! tænkte jeg, Svar fra Værtinden, et Forbud mot at betræde Værelset mere om jeg skulde ville ty tilbake!

Og langsomt, ganske langsomt gaar jeg ut av Værelset igjen, bærer Skoene i den ene Haand, Brevet i den andre og Tæppet under Armen. Jeg letter mig op og biter Tænderne sammen paa de knirkende Trin, kommer lykkelig og vel nedover alle disse Trapper og staar atter nede i Porten.

Jeg tar igjen Skoene paa, gir mig god Tid med Remmene, sitter endog et Øieblik stille efter at jeg er færdig, stirrer tankeløst hen for mig og holder Brevet i Haanden.

Saa reiser jeg mig og gaar.

Et blaffende Skin av en Gaslykt blinker oppe i Gaten, jeg gaar like bort under Lyset, reiser min Pakke op mot Lyktestolpen og aapner Brevet, altsammen ytterst langsomt.

Det farer som en Strøm av Lys gjennom mit Bryst og jeg hører at jeg gir et lite Rop, en meningsløs Lyd av Glæde: Brevet var fra Redaktøren, min Føljeton var antat, var gaat like i Sættet med en Gang! „Nogen smaa Forandringer .... rettet et Par Feilskrivninger .... talentfuldt gjort .... trykkes imorgen .... ti Kroner.“

Jeg lo og graat, tok tilsprangs og løp henover Gaten,

stanset op og slog mig i Knæet, svor høit og dyrt bort i Veiret av ingen Ting. Og Tiden gik.

Hele Natten like til den lyse Morgen jodlet jeg om i Gaterne dum av Glæde og gjentok: Talentfuldt gjort, alt-saa et lite Mesterværk, en Genistrek. Og ti Kroner!

ANDET STYKKE

Et Par Uker senere befandt jeg mig ute en Aften.

Jeg hadde igjen sittet paa en av Kirkegaardene og skrevet paa en Artikel for et av Bladene; mens jeg var i Færd hermed blev Klokken ti, Mørket faldt ind og Porten skulde lukkes. Jeg var sulten, meget sulten; de ti Kroner varte desværre saa altfor kort; nu var det to, næsten tre Døgn siden jeg hadde spist noget og jeg følte mig mat, litt anstrængt av at føre Blyanten. Jeg hadde en halv Pennekniv og et Nøkkelnippe i Lommen, men ikke en Øre.

Da Kirkegaardsporten luktes skulde jeg jo ha gaat like hjem; men av en instinktmæssig Sky for mit Værelse hvor alt var mørkt og tomt, et forlatt Blikkenslagerværksted som jeg endelig hadde faat Lov til at holde til i saalænge, sjanglet jeg videre, drev paa Maa og Faa forbi Raadstuen, helt ned til Sjøen og bort til en Bænk paa Jærnbanebryggen hvor jeg satte mig.

Det faldt mig i Øieblikket ikke en trist Tanke ind, jeg glemte min Nød og følte mig beroliget ved Synet av Havnen som laa fredelig og skjøn i Halvmørket. Av gammel Vane vilde jeg glæde mig selv med at gjennemlæse

det Stykke jeg netop hadde skrevet og som forekom min lidende Hjerne det bedste jeg hadde gjort. Jeg tok mit Manuskript op av Lommen, holdt det ind til Øinene for at se og gjennemløp den ene Siden efter den andre. Til sist blev jeg træt og stak Papiret i Lommen. Alting var stille; Sjøen laa som et blaåt Perlemor henover og Smaafuglene fløi tause forbi mig fra Sted til Sted. En Politikonstabel patruljerer et Stykke borte, ellers ses ikke et Menneske og hele Havnen ligger tyst.

Jeg tæller igjen mine Penger: en halv Pennekniv, et Nøkkelnippe, men ikke en Øre. Pludselig griper jeg ned i min Lomme og trækker atter Papirerne op. Det var en mekanisk Akt, en ubevisst Nervetrækning. Jeg utsøker mig et hvitt ubeskrevet Blad og — Gud vet hvor jeg fik Idéen fra — jeg laget et Kræmmerhus, lukket det varlig saa det saa ud som fuldt, og kastet det langt bortover Brostenene; av Vinden førtes det endnu litt længer, saa blev det liggende.

Nu hadde Sulten begyndt at angripe mig. Jeg sat og saa paa dette hvite Kræmmerhus som likesom svulmet av blanke Sølvpenger og hidset mig selv til at tro at det virkelig indeholdt noget. Ganske høit sat jeg og lokket mig til at gjætte Summen — hvis jeg gjættet rigtig var den min! Jeg forestillet mig de smaa, nydelige Tiøringer i Bunden og de fete, riflede Kroner ovenpaa — et helt Kræmmerhus fuldt av Penger! Jeg sat og saa paa det med opspilte Øine og hælet mig selv til at gaa og stjele det.

Saa hører jeg Konstablen hoste — og hvordan kunde

jeg falde paa at gjøre netop det samme? Jeg reiser mig op fra Bænken og hoster og jeg gjentar det tre Ganger for at han skal høre det. Hvor vilde han ikke kaste sig over Kræmmerhuset naar han kom! Jeg sat og glædet mig over dette Puss, gnidde mig henrykt i Hænderne og bandte storslagent hen i Hyt og Veir. Om han ikke skulde faa en lang Næse, den Hund! Om han ikke vilde synke ned i Helvedes heteste Pøl og Pine for denne Kjæltringstrek! Jeg var blit drukken av Sult, min Hunger hadde beruset mig.

Et Par Minutter efter kommer Konstablen klappende med sine Jærnhæler i Brostenene, speidende til alle Sider. Han gir sig god Tid, han har hele Natten for sig; han ser ikke Kræmmerhuset — ikke før han er det ganske nær. Da stanser han og betrakter det. Det ser saa hvitt og værdifuldt ut der det ligger, kanskje en liten Sum, hvad? en liten Sum Sølvpenge? . . . . Og han tar det op. Hm! det er let, det er meget let. Kanske en kostelig Fjær, Hattepynt . . . . Og han aapner det varsomt med sine store Hænder og kikker ind. Jeg lo, lo og banket mig i Knæet, lo som en rasende Mand. Og ikke en Lyd kom mig fra Strupen, min Latter var tyst og hektisk, hadde en Graats Inderlighet . . . .

Saa klapper det igjen i Brostenene og Konstablen gjør et Slag bortover Bryggen. Jeg sat der med Taarer i Øinene og hikstet efter Aande, helt fra mig selv av febersk Lystighet. Jeg begyndte at tale høit, fortalte mig selv om Kræmmerhuset, eftergjorde den stakkars Konstabels Bevægelser, kikket ind i min hule Haand og gjentok

atter og atter for mig selv: Han hostet da han kastet det! Han hostet da han kastet det! Til disse Ord føiet jeg nye, gav dem pirrende Tillæg, omsatte hele Sætningen og spidset den til: Han hostet én Gang — khøhø!

Jeg uttømte mig i Variationer av disse Ord og det led langt ut paa Kvælden inden min Lystighet hørte op. En døsigg Ro overkom mig saa, en behagelig Mathet som jeg ikke gjorde Motstand mot. Mørket var blitt litt tykkere, en liten Brise furet i Sjøens Perlemor. Skibene hvis Master jeg saa mot Himlen saa ut med sine sorte Skrog som lydløse Uhyrer som reiste Bust og laa og ventet paa mig. Jeg hadde ingen Smærte, min Sult hadde stumpet den av; i dens Sted følte jeg mig behagelig tom, uberørt av alting omkring mig og glad over at være uset av alle. Jeg la Benene op paa Bænken og lænet mig bakover, saaledes kunde jeg bedst føle Avsondrethetens hele Velvære. Det var ikke en Sky i mit Sind, ikke en Fornemmelse av Ubehag og jeg hadde ikke en Lyst eller Attraa uopfylt saa vide min Tanke kunde gaa. Jeg laa med aapne Øine i en Tilstand av Fraværenhet fra mig selv, jeg følte mig deilig borte.

Fremdeles var det ikke en Lyd som forstyrret mig; det milde Mørke hadde skjult Alverden for mine Øine og begravet mig der i idel Ro — bare Stilhetens øde Lyddulm tier mig monotont i Ørene. Og de dunkle Uhyrer derute vilde suge mig til sig naar Natten kom og de vilde bringe mig langt over Hav og gjennom fremmede Lande hvor ikke Mennesker bor. Og de vilde bringe mig til Prinsesse Ylajalis Slot, der en uanet Herlighet

venter mig, større end nogen Menneskers er. Og hun selv vilde sitte i en straalende Sal hvor alt er av Ametyst, i en Trone av gule Roser, og række Haanden ut mot mig naar jeg stiger ind, hilser og roper Velkommen, naar jeg nærmer mig og knæler: Velkommen, Ridder, til mig og mit Land! Jeg har ventet dig i tyve Somre og kaldet dig i alle lyse Nætter, og naar du sørget har jeg graatt herinde og naar du sov har jeg aandet dig deilige Drømme ind .... Og den Skjønne tar min Haand og følger mig, leder mig frem gjennem lange Ganger hvor store Menneskeskarer roper Hurra, gjennem lyse Haver hvor tre Hundrede unge Piker leker og ler, ind i en anden Sal hvor alt er av lysende Smaragd. Solen skinner herinde, i Gallerier og Ganger gaar hendragende Kor av Musik, Strømme av Duft slaar mig imøte. Jeg holder hendes Haand i min og jeg føler i mit Blod Forhekselsens vilde Deilighet fare; jeg legger min Arm om hende og hun hvisker: Ikke her, kom længer endnu! Og vi stiger ind i den røde Sal hvor alt er Rubin, en fraadende Herlighet hvori jeg synker om. Da føler jeg hendes Arm om mig, hun aander i mit Ansigt, hvisker: Velkommen Elskedel! Kys mig! Mere .... mere ....

Jeg ser fra min Bænk Stjærner for mine Øine og min Tanke stryker ind i en Orkan av Lys ....

Jeg var faldt i Søvn der jeg laa og blev vækket av Konstablen. Der sat jeg ubarmhjærtigen kaldt tilbake til Livet og Elendigheten. Min første Følelse var en stupid Forbauselse over at finde mig selv ute under aapen Himmel, men snart avløstes denne av et bitteret Mismot; jeg var like paa Nippet til at graate av Sorg over endnu

at være ilive. Det hadde regnet mens jeg sov, mine Klær var ganske gjennemvaate og jeg følte en raa Kulde i mine Lemmer. Mørket var blit end tettere, det var med Nød jeg kunde skimte Konstablens Ansigtstræk foran mig.

Saah, sa han, staa nu op!

Jeg reiste mig straks; om han hadde befalet mig at lægge mig ned igjen hadde jeg ogsaa adlydt. Jeg var meget nedstemt og ganske uten Kraft, dertil kom at jeg næsten øieblikkelig begyndte at føle Sulten igjen.

Vent litt da, Tosken! ropte Konstablen efter mig, Di gaar jo fra Demses Hat. Saah, gaa nu!

Jeg syntes nok ogsaa det var noget jeg likesom — likesom hadde glemt, stammet jeg fraværende. Tak, Godnat.

Og jeg sjanglet avsted.

Den som nu hadde sig litt Brød at ta til! Et slikt deilig lite Rugbrød som man kunde bite over mens man gik i Gaterne. Og jeg gik og tænkte mig netop den særlige Sort Rugbrød som det skulde være godt at faa. Jeg sultet bitterlig, ønsket mig død og borte, blev sentimental og graat. Det blev aldrig Ende paa min Elendighet! Saa med en Gang stanset jeg op paa Gaten, stampet i Brostenene og bandte høit. Hvad var det han hadde kaldt mig? Tosken? Jeg skal vise den Konstabel hvad det vil si at kalde mig Tosken! Dermed vendte jeg om og løp tilbake. Jeg følte mig blussende het av Sinne. Nede i Gaten snublet jeg og faldt, men jeg ænsset det ikke, sprang op igjen og løp. Nede ved Jærnbanetorvet var jeg imidlertid blit saa træt at jeg ikke følte mig istand til at

fortsætte helt ned til Bryggen; mit Sinne hadde desuten tat av under Løpet. Endelig stanset jeg og trak Veiret. Kunde det ikke ogsaa være ganske likegyldig hvad en slik Konstabel hadde sagt? — Ja, men jeg taalte ikke alt! — Rigtignok! avbrøt jeg mig selv; men han visste ikke bedre! — Og denne Undskyldning fandt jeg tilfredsstillende; jeg gjentok for mig selv at han visste ikke bedre. Dermed vendte jeg atter om.

Gud, hvad du kan finde paa! tænkte jeg harmfuldt; løpe om som en Gal i slike dyvaate Gater mørke Natten! Sulten gnaget mig ulideligen og lot mig ikke i Ro. Atter og atter svælget jeg Spytt for paa den Maaten at mætte mig litt, og jeg syntes det hjalp. Det hadde været for smaat med Mat for mig i mangfoldige Uker før dette kom paa og Kræfterne hadde tat betydelig av i det siste. Naar jeg hadde været heldig og faat en Femkrone opdrevet ved en eller anden Manøvre vilde ikke gjerne disse Penger være saa længe at jeg blev helt restitueret før en ny Sultetid brøt ind over mig. Det hadde faret værst med min Ryg og mine Aksler; det lille Gnag i Brystet kunde jeg ogsaa stanse et Øieblik naar jeg hostet haardt eller naar jeg gik dygtig foroverbøiet; men Ryggen og Akslerne hadde jeg ingen Raad for. Hvordan kunde det dog være at det slet ikke vilde lysne for mig? Var jeg kanske ikke likesaa berettiget til at leve som hvemsomhelst andre, som Antikvarbokhandler Pascha og Dampskibsekspeditor Hennechen? Om jeg kanske ikke hadde Aksler som en Rise og to svære Armer at arbeide med, og om jeg kanske ikke hadde søkt endog en

Bedhuggerplass i Møllergaten for at tjene mit daglige brød? Var jeg lat? Hadde jeg ikke søkt Plasser og hørt forelæsninger og skrevet Avisartikler og læst og arbeidet lat og Dag som en gal Mand? Og hadde jeg ikke levet om en Gnier, spist Brød og Mælk naar jeg hadde meget, brød naar jeg hadde lite og sultet naar jeg ingenting hadde? Bodde jeg paa Hotel, hadde jeg en Suite Værelser i første Etage? Paa et Utloft bodde jeg, i et Blikkenlagerværksted som Gud og Hvermand hadde rømt ut v siste Vinter fordi det snedde derind. Saa jeg kunde ldeles ikke begripe mig paa det hele.

Alt dette gik jeg og tænkte paa, og det var ikke saa meget som en Gnist av Ondskap eller Misundelighet eller bitterhet i min Tanke.

Ved en Farvehandel stanset jeg og saa ind gjennom induet; jeg forsøkte at læse Vignetterne paa et Par heretiske Daaser, men det var altfor mørkt. Ærgerlig paa mig selv for dette nye Paafund og hæftig og sint over ikke at kunne finde ut av hvad disse Daaser indeholdt anket jeg én Gang i Vinduet og gik videre. Oppe i aten saa jeg en Politibetjent, jeg forstærket min Gang, ik tæt bort til ham og sa uten ringeste Foranledning: Klokken er ti.

Nei den er to, svarte han forundret.

Nei den er ti, sa jeg. Klokken er ti. Og stønnende av inne traadte jeg endnu et Par Skridt frem, knyttet min laand og sa: Hør, vet De hvad — Klokken er ti.

Han stod og overveiet en liten Stund, anskuete min Person, stirret forbløffet paa mig. Endelig sa han ganske stille:

I hvert Fald er det jo paa Tiden at Dere gaar hjem. Vil Di atte jei skal følle Dere?

Ved denne Venlighet blev jeg avvæbnet; jeg følte at jeg fik Taarer i Øinene og jeg skyndte mig at svare:

Nei Tak! Jeg har bare været litt forsent ute, paa en Kafé. Jeg takker Dem saa meget.

Han la Haanden paa Hjælmen da jeg gik. Hans Venlighet hadde overvældet mig og jeg graat fordi jeg ikke eiet fem Kroner at gi ham. Jeg stanset og saa efter ham idet han langsomt vandret sin Vei, slog mig for Panden og graat hæftigere efterhvert som han fjærnet sig. Jeg skjældte mig ut for min Fattigdom, kaldte mig ved Klængenavne, opfandt saarende Benævnelser, kostelige raa Fund av Skjældsord som jeg overdynget mig selv med. Dette fortsatte jeg med til jeg var næsten helt hjemme. Da jeg kom til Porten opdaget jeg at jeg hadde tapt mine Nøkler.

Ja naturligvis! sa jeg bittert til mig selv, hvorfor skulde jeg ikke tape mine Nøkler? Her bor jeg i en Gaard hvor der er en Stald nedenunder og et Blikkenslagerværksted ovenpaa; Porten er stængt om Natten og ingen, ingen kan lukke den op — hvorfor skulde jeg saa ikke tape mine Nøkler? Jeg var vaat som en Hund, litt sulten, ganske bitte litt sulten, og litt latterlig træt i Knærne — hvorfor skulde jeg saa ikke tape dem? Hvorfor kunde ikke egentlig hele Huset være flyttet ut i Aker naar jeg kom og skulde ind? . . . . Og jeg lo ved mig selv forhærdet av Sult og Forkommenhet.

Jeg hørte Hestene stampe inde i Stalden og jeg kunde

se mit Vindu ovenpaa; men Porten kunde jeg ikke aapne og jeg kunde ikke slippe ind. Træt og bitter i Sind bestemte jeg mig derfor til at gaa tilbage til Bryggen og lete efter mine Nøkler.

Det var igjen begyndt at regne og jeg følte allerede Vandet trække igjennem paa mine Aksler. Ved Raadstuen fik jeg med en Gang en lys Idé: jeg vilde anmode Politiet om at aapne Porten. Jeg henvendte mig straks til en Konstabel og bad ham indstændig om at følge med og lukke mig ind hvis han kunde.

Hja hvis han kunde, ja! Men han kunde ikke, han hadde ingen Nøkkel. Politiets Nøkler var ikke her, de var i Detektivavdelingen.

Hvad skulde jeg da gjøre?

Hja jeg fik gaa til et Hotel og lægge mig.

Men jeg kunde virkelig ikke gaa til et Hotel og lægge mig; jeg hadde ingen Penger. Jeg hadde været ute, paa en Kafé, han forstod jo nok ....

Vi stod der en liten Stund paa Raadstuens Trappe. Han overveiet og betænkte sig og anskuet min Person. Regnet strømmet ned utenfor os.

Saa faar Di gaa ind til Vagthavende og mælle Dere som husvild, sa han.

Som husvild? Det hadde jeg ikke tænkt paa. Ja Død og Plage det var en god Idé! Og jeg takket Konstablen paa Stedet for dette fortrinlige Paafund. Om jeg bare simpelthen kunde gaa ind og si at jeg var husvild?

Simpelthen! ....

Navn? spurte Vagthavende.

Tangen — Andreas Tangen.

Jeg vet ikke hvorfor jeg løi. Min Tanke flagret opløst om og gav mig flere Indfald end jeg skjøttet om; jeg hittet dette fjærntliggende Navn i Øieblikket og slynget det ut uten nogen Beregning. Jeg løi uten Nødvendighet.

Bestilling?

Dette var at sette mig Stolen for Døren. Hm. Jeg tænkte først at gjøre mig til Blikkenslager, men vaaget det ikke; jeg hadde git mig et Navn som ikke enhver Blikkenslager har, desuten har jeg Briller paa Næsen. Da faldt det mig i Sinde at være dumdristig, jeg traadte et Skridt frem og sa fast og høitidelig:

Journalist.

Vagthavende gjorde et Rykk paa sig før han skrev og stor som en husvild Statsraad stod jeg foran Skranken. Det vakte ingen Mistanke; Vagthavende kunde nok saa godt forstaa at jeg nølet med mit Svar. Hvad liknet det, en Journalist paa Raadstuen uten Tak over Hodet!

Ved hvilket Blad — Hr. Tangen?

Ved „Morgenbladet“, sa jeg. Desværre har jeg været litt forsent ute iaften . . . .

Ja det taler vi ikke om! avbrøt han, og han la til med et Smil: Naar Ungdommen er ute saa . . . . Vi forstaar. Henvendt til en Konstabel sa han idet han reiste sig og bukket høflig for mig: Vis den Herre op i den reserverte Avdeling. Godnat.

Jeg følte mig kald nedover Ryggen over min egen Dristighet og jeg knyttet Hænderne der jeg gik for at stive mig op.

Gassen brænder i ti Minutter, sa Konstablen endnu i Døren.

Og saa slukkes den?

Saa slukkes den.

Jeg satte mig paa Sengen og hørte hvor Nøklen blev vridt om. Den lyse Celle saa venlig ut; jeg følte mig godt og vel i Hus og lyttet med Velbehag til Regnet udenfor. Jeg skulde ikke ønske mig noget bedre end en saadan koselig Celle! Min Tilfredshet steg; sittende paa Sengen med Hatten i Haanden og med Øinene hæftet paa Gasflammen borti Væggen gav jeg mig til at eftertænke Momenterne i min første Befatning med Politiet. Dette var den første, og hvor hadde jeg ikke narret det! Journalist Tangen, hvadbehager? Og saa „Morgenbladet“! Hvor hadde jeg ikke rammet Manden like i Hjertet med „Morgenbladet“! Det taler vi ikke om, hvad? Sittet i Stiftsgaarden i Galla til Klokken to, glemt Portnøklen og en Lommebok paa nogen Tusen hjemme! Vis den Herre op i den reserverte Avdeling . . . .

Saa slukner pludselig Gassen, saa forunderlig pludselig, uten at ta av, uten at svinde ind; jeg sitter i et dypt Mørke, jeg kan ikke se min Haand, ikke de hvite Vægger omkring mig, intet. Det var ikke noget andet at gjøre end at gaa tilsengs. Og jeg klædte mig av.

Men jeg var ikke søvntræt og kunde ikke sove. Jeg blev liggende en Tid og se ind i Mørket, dette tykke Massemørke som ingen Bund hadde og som jeg ikke kunde begripe. Min Tanke kunde ikke fatte det. Det var mig over al Maate mørkt og jeg følte dets Nærvær trykke

mig. Jeg lukket Øinene, gav mig til at synge halvhøit og kastet mig frem og tilbake paa Briksen for at adsprede mig; men uten Nytte. Mørket hadde besat min Tanke og lot mig ikke et Øieblik i Fred. Hvad om jeg selv var blit opløst til Mørke, gjort til ett med det? Jeg reiser mig op i Sengen og slaar ut med Armene.

Min nervøse Tilstand hadde ganske tat Overhaand og det hjalp ikke hvormeget jeg forsøkte at motarbeide den. Der sat jeg, et Bytte for de særreste Fantasier, tyssende paa mig selv, nynnende Vuggesange, svedende av Anstrængelse for at bringe mig i Ro. Jeg stirret ut i Mørket og jeg hadde aldrig i mine Levedager set et slikt Mørke. Det var ingen Tvil om at jeg her befandt mig foran en egen Sort av Mørke, et desperat Element som ingen tidligere hadde været opmærksom paa. De latterligste Tanker sysselsatte mig og hver Ting gjorde mig rædd. Det lille Hul i Væggen ved min Seng beskjæftiget mig meget, et Spikerhul jeg finder, et Mærke i Muren. Jeg føler paa det, blaaser i det og søker at gjætte mig dets Dybde. Det var ikke noget uskyldig Hul, slet ikke; det var et rigtig intrikat og hemmelighetsfuldt Hul som jeg maatte vogte mig for. Og besat av Tanken paa dette Hul, helt fra mig selv av Nysgjærrighet og Frygt maatte jeg tilsist staa op av Sengen og finde fat paa min halve Pennekniv for at maale dets Dybde og forvisse mig om at det ikke førte helt ind til Sidecellen.

Jeg la mig tilbake for at forsøke at falde i Søvn, men i Virkeligheten for atter at kjæmpe med Mørket. Regnet hadde ophørt utenfor og jeg hørte ikke en Lyd. En Tid-

lang vedblev jeg at lytte efter Fottrin paa Gaten og jeg gav mig ikke Fred før jeg hadde hørt en Fotgjænger gaa forbi, efter Lyden at dømme en Konstabel. Pludselig knipser jeg i Fingrene flere Ganger og ler. Det var da som bare Fan! Ha! — Jeg indbildte mig at ha fundet et nyt Ord. Jeg reiser mig op i Sengen og sier: Det findes ikke i Sproget, jeg har opfundet det, *Kubooa*. Det har Bokstaver som et Ord, ved den søteste Gud, Mand, du har opfundet et Ord . . . . *Kubooa* . . . . av stor grammatisk Betydning.

Ordet stod saa tydelig foran mig i Mørket.

Jeg sitter med aapne Øine forbauset over mit Fund og ler av Glæde. Saa begynder jeg at hviske; man kunde belure mig og jeg agtet at holde min Opfindelse hemmelig. Jeg var kommet ind i Sultens glade Vanvid; jeg var tom og smærtefri og min Tanke var uten Tøiler. Jeg overlægger i Stilhet med mig selv. Med de mest forunderlige Spring i min Tankegang søker jeg at utgranske Betydningen av mit nye Ord. Det behøvet ikke at bety hverken Gud eller Tivoli, og hvem hadde sagt at det skulde bety Dyrskue? Jeg knyttet Haanden hæftig og gjentar en Gang til: Hvem har sagt at det skal bety Dyrskue? Naar jeg betænkte mig ret var det ikke engang nødvendig at det betydde Hængelaas eller Solopgang. Et saadant Ord som dette var det ikke vanskelig at finde Mening i. Jeg vilde vente og se Tiden an. Imidlertid kunde jeg sove paa det.

Jeg ligger der paa Briksen og smaaler, men sier ingenting, uttaler mig hverken fra eller til. Det gaar nogen

Minutter og jeg blir nervøs, det nye Ord plager mig uten Ophør, vender altid tilbake, bemægtiger sig tilsist al min Tanke og gjør mig alvorlig. Jeg hadde opgjort mig en Mening om hvad det ikke skulde bety, men ikke fattet nogen Bestemmelse om hvad det skulde bety. Det er et Bispørsmaal! sa jeg høit til mig selv, og jeg griper mig i Armen og gjentar at det var et Bispørsmaal. Ordet var Gudskelov fundet og det var Hovedsaken. Men Tanken plager mig endeløst og hindrer mig fra at falde i Søvn; intet var mig godt nok for dette sjældne Ord. Endelig reiser jeg mig atter op i Sengen, griper mig med begge Hænder om Hodet og sier: Nei det er jo det som netop er umulig, at la det bety Emigration eller Tobaksfabrik! Hadde det kunnet bety noget slikt som dette vilde jeg for længe siden ha bestemt mig herfor og tat Følgerne. Nei egentlig var Ordet egnet til at bety noget sjælelig, en Følelse, en Tilstand — om jeg ikke kunde forstaa det? Og jeg husker mig om for at finde noget sjælelig. Da forekommer det mig at nogen taler, blander sig ind i min Passiar, og jeg svarer sint: Hvadbehager? Nei din idiotiske Make findes ikke! Strikkegarn? Reis til Helvede! Hvorfor skulde jeg være forpligtet til at la det bety Strikkegarn naar jeg specielt hadde imot at det betydde Strikkegarn? Jeg hadde selv opfundet Ordet og jeg var i min gode Ret til at la det bety hvadsomhelst, for den Skyld. Saavidt jeg visste hadde jeg ikke endnu utalt mig ....

Men mere og mere kom min Hjerne i Vildrede. Tilsist sprang jeg ut av Sengen for at finde Vandledning. Jeg var ikke tørst, men mit Hode stod i Feber og jeg følte

en instinktmæssig Trang til Vand. Da jeg hadde drukket gik jeg igjen tilsengs og bestemte mig til med Vold og Magt at ville sove. Jeg lukket Øinene og tvang mig til at være rolig. Saa laa jeg i flere Minutter uten at gjøre en Bevægelse, jeg blev sved og følte Blodet støte hæftig gjennom Aarerne. Nei det var dog altfor kostelig at han kunde lete efter Penger i det Kræmmerhus! Han hostet ogsaa bare en Gang. Mon han gaar dernede endnu? Sitter paa min Bænk? .... Det blaa Perlemor .... Skibene ....

Jeg aapnet Øinene. Hvor kunde jeg ogsaa holde dem lukket naar jeg ikke kunde sove! Og det samme Mørke ruget omkring mig, samme uutgrundelige sorte Evighet som min Tanke steilet imot og ikke kunde fatte. Hvad kunde jeg dog likne det med? Jeg gjorde de mest fortvilede Anstrængelser for at finde et Ord som var sort nok til at betegne mig dette Mørke, et Ord saa grusomt sort at det kunde sværte min Mund naar jeg nævnte det. Herregud hvor det var mørkt! Og jeg bringes igjen til at tænke paa Havnen, paa Skibene, de sorte Uhyrer som laa og ventet paa mig. De vilde suge mig til sig og holde mig fast og seile med mig over Land og Hav, gjennom mørke Riker som ingen Mennesker har set. Jeg føler mig ombord, trukket tilvands, svævende i Skyerne, dalende, dalende .... Jeg gir et hæst Skrik av Angst og hugger mig fast i Sengen; jeg hadde gjort saadan farlig Reise, suset ned gjennom Luften som en Bylt. Hvor følte jeg mig ikke frelst da jeg slog Haanden mot den haarde Briks! Saaledes er det at dø, sa jeg til mig selv, nu skal

du dø! Og jeg laa en liten Stund og tænkte over dette at nu skulde jeg dø. Da reiser jeg mig op i Sengen og spør strængt: Hvem sa at jeg skulde dø? Har jeg selv fundet Ordet saa er jeg i min gode Ret til selv at bestemme hvad det skal bety .... Jeg hørte selv at jeg fantaserte, hørte det endnu mens jeg talte. Min Galskap var et Delirium av Svakheth og Utmattelse, men jeg var ikke sanseløs. Og den Tanke for mig med ett gjennem Hjærnen at jeg var blit vanvittig. Grepen av Rædsel farer jeg ut av Sengen. Jeg raver hen til Døren som jeg prøver at aapne, kaster mig et Par Ganger mot den for at sprænge den, støter mit Hode mot Væggen, jamrer høit, biter mig i Fingrene, graater og bander ....

Alting var rolig; bare min egen Røst kastedes tilbake fra Murene. Jeg var faldt om paa Gulvet ute av Stand til længer at tumble om i Cellen. Da skimter jeg høit oppe midt for mine Øine en graalig Kvadrat i Væggen, en Tone av hvitt, en Anelse — det var Dagslyset. Aa hvor aandet jeg ikke deilig ut! Jeg kastet mig flat paa Gulvet og graat av Glæde over dette velsignede Skint av Lys, hulket av Taknemmelighet, kysset mot Vinduet og bar mig ad som en Gal. Og jeg var mig ogsaa i dette Øieblik bevisst hvad jeg gjorde. Alt Mismot var med en Gang borte, al Fortvilelse og Smærte ophørt, og jeg hadde i denne Stund ikke et Ønske uopfyldt saa vide min Tanke kunde gaa. Jeg satte mig overende paa Gulvet, foldet Hænderne og ventet taalmodig paa Dagens Frembrudd.

Hvilken Nat hadde det ikke været! At man dog ikke

har hørt nogen Larin, tænkte jeg forundret. Men jeg var jo ogsaa i den reserverte Avdeling, høit over alle Fanger. En husvild Statsraad, om jeg saa maatte si. Stadig i den bedste Stemning, med Øinene vendt mot den lysere og lysere Rute i Muren moret jeg mig selv med at agere Statsraad, kaldte mig von Tangen og la min Tale i Departementsstil. Mine Fantasier hadde ikke hørt op, kun var jeg langt mindre nervøs. Om jeg ikke hadde begaaet den beklagelige Tankeløshet at lægge min Lommebok hjemme! Om jeg ikke maatte ha den Ære at bringe Hr. Statsraaden tilsengs? Og i ytterste Alvor, med mange Ceremonier gik jeg hen til Briksen og la mig.

Det var nu blit saa lyst at jeg kunde nogenlunde skimte Cellens Omrids og litt efter kunde jeg se det svære Haandtak i Døren. Dette adspredte mig; det ensformige Mørke, saa irriterende tykt at det hindret mig fra at se mig selv, var brutt; mit Blod blev roligere og snart følte jeg mine Øine lukkes.

Jeg vækkedes av et Par Slag i min Dør. I al Hast sprang jeg op og klædte mig skyndsomt paa; mine Klær var endnu gjennomvaaet fra igaarftes.

Di vil mælle Dere nede hos Jourhavende, sa Konstablen.

Var det altsaa igjen Formaliteter at gjennomgaa! tænkte jeg rædd.

Jeg kom ind i et stort Rum nedenunder hvor tredive eller firti Mennesker sat, alle husvilde. Og en for en blev de ropt op av Protokollen, en for en fik de en Billet til

Mat. Jourhavende sa stadig væk til Konstablen ved sin Side:

Fik han en Billet? Ja glem ikke at gi dem Billetter. De ser ut til at trænge et Maaltid.

Og jeg stod og saa paa disse Billetter og ønsket mig en. Andreas Tangen, Journalist!

Jeg traadte frem og bukket.

Kjære, hvordan kan De være kommet her?

Jeg forklarte den hele Sammenhæng, gav den samme Historie som igaarftes, løi med aapne Øine og uten at blinke, løi med Oprigtighet: Været litt forsent ute desværre, paa en Kafé mistet Portnøklen . . . .

Ja, sa han og smilte, saaledes er det! Har De sovet godt da?

Som en Statsraad! svarte jeg. Som en Statsraad!

Det glæder mig! sa han og reiste sig. Godmorgen!

Og jeg gik.

En Billet, en Billet ogsaa til mig! Jeg har ikke spist paa over tre lange Dager og Nætter. Et Brød! Men det var ingen som bydde mig en Billet og jeg torde ikke begjære en. Det vilde øieblikkelig ha vakt Mistanke. Man vilde begynde at grave i mine private Forhold og finde ut hvem jeg virkelig var; man vilde arrestere mig for falske Foregivender. — Med løftet Hode, med millionær Holdning og Hænderne hæftet i mit Frakkefald skrider jeg ut av Raadstuen.

Solen skinneth allerede varmt, Klokken var ti og Trafiken paa Youngstorvet var i fuld Bevægelse. Hvor skulde jeg ta Veien? Jeg klapper paa Lommen og føler efter mit Manuskript; naar Klokken blev elleve vilde jeg for-

søke at træffe Redaktøren. Jeg staar en Stund paa Balustraden og iagttar Livet nedenunder mig; imens var det begyndt at dampe av mine Klær. Hungeren indfandt sig igjen, gnaget mig i Brystet, rykket, gav mig smaa fine Stik som smærtet mig. Hadde jeg virkelig ikke en Ven, en Bekjendt jeg kunde henvende mig til? Jeg leter i min Hukommelse for at finde en Mand paa ti Øre og finder ham ikke. Det var dog en deilig Dag; det var meget Sol og meget Lys omkring mig; Himlen strømmet som et fint Hav henover Lierfjældene . . .

Jeg var uten at vite det paa Veien hjem.

Jeg sultet svært og fandt mig paa Gaten en Træflis at tygge paa. Det hjalp. At jeg ikke hadde tænkt paa det før!

Porten var aapen, Staldkarn hilste som sædvanlig Godmorgen.

Fint Veir! sa han.

Ja, svarte jeg. Det var alt jeg fandt at si. Kunde jeg be ham om at laane mig en Krone? Han gjorde det visst saa gjerne hvis han kunde. Jeg hadde desuten engang skrevet et Brev for ham.

Han stod og smakte paa noget han vilde si.

Fint Veir, ja. Hm. Jeg skulde betale Værtinden min idag. De kunde vel ikke være saa snil at laane mig fem Kroner vel? Bare paa no'en Da'er. Di har gjort mig en Tjeneste før Di.

Nei det kan jeg virkelig ikke, Jens Olai, svarte jeg. Ikke nu. Kanske senere, kanskje i Eftermiddag. Og jeg sjanglet opover Trappen til mit Værelse.

Her kastet jeg mig paa min Seng og lo. Hvor svineheldig var det ikke at han var kommet mig i Forkjøpet! Min Ære var reddet. Fem Kroner — Gud bevare dig, Mand! Du kunde like saa gjerne ha spurt mig om fem Aktier i Dampkjøkkenet eller en Herregaard ute i Aker.

Og Tanken paa disse fem Kroner fik mig til at le høiere og høiere. Var jeg dog ikke en Pokkers Kar, hvad? Fem Kroner! Jo her var rette Manden! Min Lystighet steg og jeg gav mig hen i den: Fy Fan, for Matlukt her er! Riktig fersk Karbonadelukt siden Middagen, fy! Og jeg støter Vinduet op for at lufte ut den avskyelige Lukt. Opvarter, en halv Bif! Henvendt til Bordet, dette skrupelige Bord som jeg maatte støtte med Knærne naar jeg skrev, bukket jeg dypt og spurte: Tør jeg spørre, vil De drikke et Glas Vin? Ikke? Jeg er Tangen, Statsraad Tangen. Desværre har jeg været litt for sent ute .... Portnøklen ....

Og uten Tøiler løp min Tanke igjen ut paa vildsomme Veier. Jeg var mig stadig bevisst at jeg talte usammenhengende og jeg sa ikke et Ord uten at jeg hørte og forstod det. Jeg sa til mig selv: Nu snakker du usammenhengende igjen! Og jeg kunde dog ikke hjelpe for det. Det var som at ligge vaaken og tale i Søvn. Mit Hode var let, uten Smærte og uten et Tryk og mit Sind var uten Skyer. Jeg seilet avsted og jeg gjorde ingen Motstand.

Kom ind! Jo, kom bare ind! Som De ser, alt av Rubin. Ylajali, Ylajali! Den røde, skummende Silkedivan! Hvor heftig hun aander! Kys mig, Elskede, mere, mere. Dine

Armer er som Rav, din Mund blusser .... Opvarter, jeg bad om en Bif ....

Solen skinnet ind gjennem mit Vindu, nedenunder hørte jeg Hestene tygge Havre. Jeg sat og gumlet paa min Træflis, oprømt, glad i Sind som et Barn. Stadig væk hadde jeg følt efter Manuskriptet; jeg hadde det ikke én Gang i Tanken, men Instinkt sa mig at det var til, mit Blod mindet mig om det. Og jeg trak det frem.

Det var blit vaatt og jeg bredte det ut og la det bort i Sollyset. Derpaa gav jeg mig til at vandre frem og tilbake i mit Værelse. Hvor alt saa nedslaaende ut! Omkring paa Gulvet smaa avklippede Spaaner av Blikplater, men ikke en Stol at sitte paa, ikke engang en Spiker i de nakne Vægger. Alt var bragt til „Onkel“s Kjælder og fortæret. Et Par Ark Papir paa Bordet belagt med tykt Støv var al min Eiendom; det gamle grønne Tæppe paa Sengen hadde Hans Pauli laant mig for nogen Maaneder siden .... Hans Pauli! Jeg knipser i Fingrene. Hans Pauli Pettersen skal hjelpe mig! Og jeg husker mig om efter hans Adresse. Hvor kunde jeg dog glemme Hans Pauli! Han vilde sikkert bli meget støtt over at jeg ikke hadde henvendt mig til ham straks. Hurtig tar jeg min Hat paa, samler Manuskriptet op og haster nedover Trappen.

Hør, Jens Olai, ropte jeg ind i Stalden, jeg tror ganske sikkert jeg kan hjelpe dig i Eftermiddag!

Kommen til Raadstuen ser jeg at Klokken er over elleve og jeg bestemmer mig til at gaa indom Redaktionen med det samme. Utenfor Kontordøren stanset jeg

for at undersøke om mine Papirer laa efter Pagina; jeg glattet dem omhyggelig ut, stak dem igjen i Lommen og banket paa. Mit Hjærte klappet hørlig da jeg traadte ind.

Saksen er som sædvanlig tilstede. Jeg spør frygtsomt efter Redaktøren. Intet Svar. Manden sitter med en lang Saks og borer efter Smaanyt i Utenbysaviserne.

Jeg gjentar mit Spørsmaal og stiger længer frem.

Redaktøren er ikke kommet, sa endelig Saksen uten at se op.

Om naar han kom?

Kunde ikke si det, kunde aldeles ikke si det, Di.

Hvorlænge var Kontoret aapent?

Herpaa fik jeg intet Svar og jeg maatte gaa. Saksen hadde ikke kastet et Blik paa mig under det hele; han hadde hørt min Stemme og gjenkjendt mig paa den. Saa ilde set er du her, tænkte jeg, man gidder ikke engang svare dig. Mon det er Ordre fra Redaktøren? Jeg hadde rigtignok ogsaa like siden min berømte Føljeton til ti Kroner blev antat oversvømmet ham med Arbeider, rændt paa hans Dør næsten hver Dag med ubrukbare Ting som han hadde maattet læse igjennem og gi mig tilbake. Han vilde kanskje ha en Ende paa det, ta sine Forholdsregler :.... Jeg begav mig paa Veien ut i Homansbyen.

Hans Pauli Pettersen var en Bondestudent paa Kvisten i en fem Etages Gaard, altsaa var Hans Pauli Pettersen en fattig Mand. Men hadde han en Krone saa vilde han ikke spare den. Jeg vilde faa den like saa sik-

kert som jeg hadde den i Haanden. Og jeg gik og glædet mig til denne Krone den hele Vei og følte mig viss paa at faa den. Da jeg kom til Gatedøren var den stængt og jeg maatte ringe paa.

Jeg ønsker at tale med Student Pettersen, sa jeg og vilde ind; jeg vet hans Værelse.

Student Pettersen? gjentar Piken. Om det var ham som bodde paa Kvisten? Han var flyttet. Ja hun visste ikke hvorhen, men han hadde bedt om at faa sine Brever sendt ned til Hermansen i Toldbodgaten, og Piken nævnte Numret.

Jeg gaar fuld av Haap og Tro helt ned i Toldbodgaten for at spørre om Hans Paulis Adresse. Dette var min siste Utvei og jeg maatte utnytte den. Underveis kom jeg forbi et nys opført Hus hvor et Par Snedkere stod og høvlet utenfor. Jeg tok i Dyngen et Par blanke Spaaner, stak den ene i Munden og gjemte den andre i Lommen til senere. Og jeg fortsatte min Vei. Jeg stønnet av Hunger. Ved en Bakerbutik hadde jeg set et forunderlig stort ti Øres Brød i Vinduet, det største Brød som kunde faas for den Pris ....

Jeg kommer for at faa vite Student Pettersens Adresse.

Bernt Ankers Gate Numer 10, Kvisten. — Om jeg skulde derut? Naa, saa vilde jeg kanskje være saa snil at ta med et Par Brever som var kommet?

Jeg gaar atter op i Byen, den samme Vei jeg var kommet, passerer igjen Snedkerne som nu sat med sine Blikspand mellem Knærne og spiste sin gode varme

Dampkjøkkenmiddag, kommer forbi Bakerbutikken hvor Brødet endnu ligger paa sin Plass, og naar endelig Bernt Ankers Gate halvdød av Utmattelse. Døren er aapen og jeg begir mig opover de mange tunge Trapper til Kvisten. Jeg tar Brevene op fra Lommen for med ett Slag at sette Hans Pauli i Humør naar jeg kom ind. Han vilde visst ikke nægte mig denne Haandsrækning naar jeg forklarte ham Omstændighetene, aldeles ikke, Hans Pauli hadde saa stort Hjærte, det hadde jeg altid sagt om ham ....

Paa Døren fandt jeg hans Kort: „H. P. Pettersen, stud. theol. — reist hjem.“

Jeg satte mig ned paa Stedet, satte mig paa det bare Gulv, dump træt, slagen av Forkommenhet. Jeg gjen-tar mekanisk et Par Ganger: Reist hjem! Reist hjem! Saa tier jeg ganske stille. Det var ikke en Taare i mine Øine, jeg hadde ikke en Tanke og ikke en Følelse. Med opspærrede Øine sat jeg og stirret paa Brevene uten at foreta mig noget. Det gik ti Minutter, kanske tyve eller mere, jeg sat der stadig paa samme Plet og rørte ikke en Finger. Denne dumpe Døs var næsten som en Blund. Saa hører jeg nogen komme i Trappen, jeg reiser mig og sier:

Det var Student Pettersen — jeg har to Brever til ham.

Han er hjemreist, svarer Konen. Men han kommer tilbake efter Ferierne. Brevene kunde jo jeg ta, om De vilde.

Ja Tak, det var rigtig godt, sa jeg, saa faar han dem

naar han kommer. Det kunde være vigtige Ting i dem. Godmorgen.

Da jeg var kommet utenfor, stanset jeg og sa høit midt paa aapen Gate idet jeg knyttet Hænderne: Jeg skal si dig ett, min kjære Herre Gud: du er en Noksagt! Og jeg nikker rasende med sammenbitte Tænder op mot Skyerne: Du er Fan ta mig en Noksagt!

Jeg gik saa nogen Skridt og stanset igjen. Idet jeg pludselig skifter Holdning folder jeg Hænderne, lægger mit Hode paaskakke og spør med søt, fromladen Stemme: Har du ogsaa henvendt dig til ham, mit Barn?

Det lød ikke rigtig.

Med stort H, sier jeg, med H som en Domkirke! Op igjen: Har du ogsaa anropt Ham, mit Barn? Og jeg sænker Hodet og gjør min Stemme sørgelig og svarer: Nei.

Det lød heller ikke rigtig.

Du kan jo ikke hykle, din Nar! Ja, skal du si, ja jeg har anropt min Gud og Fader! Og du skal faa til den ynkeligste Melodi paa dine Ord som du nogensinde har hørt. Saa, op igjen! Ja det var bedre. Men du maa sukke, sukke som en krampesyk Hest. Saa!

Der gaar jeg og underviser mig selv, stamper utaalmodig i Gaten naar jeg ikke faar det til og skjælder mig ut for et Træhode mens den forbausede Forbigaaende vender sig om og betrakter mig.

Jeg tygget uavbrutt paa min Høvlspaan og sjanglet saa hurtig jeg kunde nedover Gaterne. Før jeg selv visste av det var jeg helt nede ved Jærnbanetorvet. Klokken viste halv to paa Vor Frelzers. Jeg stod en Stund og over-

veiet. En mat Sved trængte frem i mit Ansigt og sivet ned i mine Øine. Følg med en Tur paa Bryggen! sa jeg til mig selv. Det vil si, hvis du har Tid? Og jeg bukket for mig selv og gik ned til Jærnbanebryggen.

Skibene laa derute, Sjøen vugget i Solskinnet. Det var travl Bevægelse overalt, pipende Dampfløiter, Dragere med Kasser paa Akslerne, muntre Heisesange fra Pram-mene. En Kakekone sitter i Nærheten av mig og luter med sin brune Næse over sine Varer; det lille Bord foran hende er syndig fuldt av Lækkerier og jeg vender mig bort i Uvilje. Hun fylder hele Kaien med sin Matlukt; fyh! op med Vinduerne! Jeg henvender mig til en Herre som sitter ved min Side og forestiller ham indtrængende dette Misforhold med Kakekoner her og Kakekoner der .... Ikke? Ja men han maatte da vel indrømme at .... Men den gode Mand anet Uraad og lot mig ikke engang tale tilende før han reiste sig og gik. Jeg reiste mig likeledes og fulgte ham, fast bestemt paa at overbevise Manden om hans Feiltagelse.

Endog av Hensyn til de sanitære Forhold, sa jeg og klappet ham paa Akslen ....

Undskyld, jeg er fremmed her og kjender ikke noget til de sanitære Forhold, sa han og stirret paa mig i Rædsel.

Naa, det forandret Saken naar han var fremmed .... Om jeg ikke kunde gjøre ham nogen Tjeneste? Vise ham omkring? Ikke? For det skulde være mig en Fornøielse og det skulde jo ikke koste ham noget ....

Men Manden vilde absolut bli av med mig og skraadde hurtig over Gaten til det andet Fortaug.

Jeg gik atter tilbage til min Bænk og satte mig. Jeg var meget urolig og den store Lire som hadde begyndt at spille litt længer borte gjorde mig end værre. En fast, metallisk Musik, en Stubb av Weber som en liten Pike synger en sørgelig Vise til. Det fløiteagtige, lidelsesfulde i Liren risler mig gjennom Blodet, mine Nerver begynner at dirre som de gav Gjenklang, og et Øieblik efter falder jeg tilbake paa Bænken, klynkende, nynnende med. Hvad finder ikke ens Fornemmelser paa, naar man sulter! Jeg føler mig optat i disse Toner, oppløst til Tone, jeg strømmer ut og jeg kjender saa tydelig hvorledes jeg strømmer, svævende høit over Fjælde, dansende ind over lyse Zoner ....

En Øre! sier den lille Lirepike og rækker sin Blik-tallærken frem, bare en Øre!

Ja, svarer jeg ubevisst og sprang op og ransaket mine Lommer. Men Barnet tror at jeg bare vil holde Løier med hende og fjærner sig straks uten at si et Ord. Den stumme Taalsomhet var mig for stor; hadde hun skjældt mig ut vilde det ha kommet beleiligere; Smærten grep mig og jeg ropte hende tilbake. Jeg eier ikke en Øre, sa jeg, men jeg skal huske dig siden, kanskje imorgen. Hvad heter du? Ja det var et pent Navn, jeg skulde ikke glemme det. Altsaa imorgen ....

Men jeg forstod godt at hun ikke trodde mig uagtet hun ikke sa et Ord, og jeg graat av Fortvilelse over at

denne lille Gatetøs ikke vilde tro mig. Endnu en Gang ropte jeg hende tilbage, rev hurtig min Frakke op og vilde gi hende min Vest. Jeg skal holde dig skadesløs, sa jeg, vent et Øieblik ....

Og jeg hadde ingen Vest.

Hvor kunde jeg ogsaa lete efter den! Det var gaat Uker siden den var i mit Eie. Hvad gik det ogsaa av mig? Den forbausede Pike ventet ikke længer, men trak sig skyndsomt tilbage. Og jeg maatte la hende gaa. Folk stimlet sammen om mig og lo høit, en Politibetjent trænger sig bort til mig og vil vite hvad som er paa-færde.

Ingen Ting, svarer jeg, slet ingen Ting! Jeg vilde bare gi denne lille Piken derborte min Vest .... til hendes Far .... Det behøver De ikke at staa og le av. Jeg kunde bare gaa hjem og ta en anden paa.

Ingen Postyr paa Gaten! sier Konstablen. Saah, marsch! Og han puffer mig avsted. Er dette Demses Papirer? roper han efter mig.

Ja Død og Pine, min Avisartikel. mange vigtige Skrifter! Hvor kunde jeg ogsaa være saa uforsigtig ....

Jeg faar fat i mit Manuskript, forvisser mig om at det ligger i Orden og gaar uten at stanse et Øieblik eller se mig omkring op til Redaktionskontoret. Klokken var nu fire paa Vor Frelses Ur.

Kontoret er stængt. Jeg lister mig lydløst nedover Trapperne, rædd som en Tyv og stanser raadvild utenfor Porten. Hvad skulde jeg nu gjøre? Jeg læner mig ind til Muren, stirrer ned i Stenene og tænker efter. En

Knappenaal ligger og skinner foran mine Føtter og jeg bøier mig ned og tar den op. Hvad om jeg tok Knapperne ut av min Frakke, hvad vilde jeg faa for dem? Det vilde kanskje ikke nytte mig. Knapper var nu Knapper; men jeg tok og undersøkte dem til alle Kanter og fandt dem saa godt som nye. Det var en heldig Idé allikevel, jeg kunde skjære dem ut med min halve Pennekniv og bringe dem bort i Kjælderen. Haapet om at jeg kunde sælge disse fem Knapper oplivet mig straks og jeg sa: Se, se, det retter sig! Min Glæde tok Overhaand med mig og jeg gav mig straks til at ta Knapperne ut en efter en. Herunder holdt jeg følgende tyste Passiar:

Ja, ser De, man er blit litt fattig, en øieblikkelig Forlegenhet .... Utslitte, sier De? De maa ikke forsnakke Dem. Jeg vil se paa den som sliter mindre Knapper end jeg. Gaar altid med Frakken aapen, skal jeg si Dem; det er blit en Vane hos mig, en Egenhet .... Neinei, naar De ikke vil, saa. Men jeg skal ha mine ti Øre for dem, minst .... Nei Herregud, hvem har sagt at De skal gjøre det? De kan holde Deres Mund og la mig være i Fred .... Jaja, saa kan De jo hente Politiet vel. Jeg skal vente her mens De er ute efter Konstablen. Og jeg skal ikke stjele noget fra Dem .... Naa, Goddag, Goddag! Mit Navn er altsaa Tangen, jeg har været litt forsent ute ....

Saa kommer nogen i Trappen. Jeg er øieblikkelig tilbake i Virkeligheten, gjenkjender Saksen og stikker Knapperne skyndsomst i Lommen. Han vil forbi, besvarer ikke engang min Hilsen, faar det pludselig saa

travlt med at se paa sine Negler. Jeg stanser ham og spør efter Redaktøren.

Ikke tilstede, Di.

De lyver! sa jeg. Og med en Frækhet som forundret mig selv fortsatte jeg: Jeg maa tale med ham; det er et nødvendig Ærend. Jeg kan meddele noget fra Stiftsgaarden.

Ja kan Di ikke si det til mig da?

Til Dem? sa jeg og maalte Saksen litt med Øinene.

Det hjalp. Han fulgte straks med op igjen og aapnet Døren. Nu sat mit Hjærte mig i Halsen. Jeg bet Tænderne hæftig sammen for at gi mig Mot, banket paa og traadte ind i Redaktørens Privatkontor.

Goddag! Er det Dem? sa han venlig. Sit ned.

Hadde han vist mig Døren paa Øieblikket vilde det ha været kjærkomnere; jeg følte Graaten og sa:

Jeg ber Dem undskylde ....

Sæt Dem ned, gjentok han.

Og jeg satte mig og forklarte at jeg igjen hadde en Artikel som det var mig magtpaaliggende at faa ind i hans Blad. Jeg hadde gjort mig slik Flid med den, den hadde kostet mig saa megen Anstrængelse.

Jeg skal læse den, sa han og tok den. Anstrængelse koster det Dem visst alt De skriver; men De er saa altfor hæftig. Naar De bare kunde være litt besindigere! Der er altid formegen Feber. Imidlertid skal jeg læse den. Og han vendte sig igjen til Bordet.

Der sat jeg. Torde jeg be om en Krone? Forklare ham

hvorfor der altid var Feber? Saa vilde han ganske sikkert hjælpe mig; det var ikke første Gang.

Jeg reiste mig op. Hm! Men sist jeg var hos ham hadde han klaget sig for Penger, endog sendt Regningsbudet ut for at skrape sammen til mig. Det vilde kanskje bli samme Tilfælde nu. Nei det skulde ikke ske. Saa jeg slet ikke at han sat i Arbeide?

Var det ellers noget? spurte han.

Nei! sa jeg og gjorde min Røst fast. Naar maa jeg faa høre ind igjen?

Aa naarsomhelst De gaar forbi, svarte han, om et Par Dager eller saa.

Jeg kunde ikke faa min Begjæring over Læberne. Denne Mands Venlighed syntes mig uten Grænser og jeg skulde vite at paaskjønne den. Heller sulte tildøde. Og jeg gik.

Ikke engang da jeg stod utenfor og igjen følte Hungerens Anfald angret jeg at ha forlatt Kontoret uten at be om denne Krone. Jeg tok den anden Høvlspaan op av Lommen og stak den i Munden. Det hjalp igjen. Hvorfor hadde jeg ikke gjort det før? Du maatte skamme dig! sa jeg høit; kunde det virkelig falde dig ind at be denne Mand om en Krone og sætte ham i Forlegenhet igjen? Og jeg blev rigtig grov mot mig selv for den Ufor-skammethet som hadde faldt mig ind. Det er ved Gud det sjofleste jeg endnu har hørt! sa jeg; rænde paa en Mand og næsten klore Øinene ut paa ham bare fordi du trenger en Krone, din elendige Hund! Saa, marsch! Hurtigere! Hurtigere, din Tamp! Jeg skal lære dig!

Jeg begyndte at løpe for at straffe mig selv, tilbakela i Sprang den ene Gate efter den andre, drev mig fremover ved indætte Tilrop og skrek taust og rasende til mig selv naar jeg vilde stanse. Herunder var jeg kommet høit op i Pilestrædet. Da jeg endelig stod stille, næsten graatefærdig av Sinne over ikke at kunne løpe længer, dirret jeg over mit hele Legeme og jeg slængte mig ned paa en Trappe. Nei stop! sa jeg. Og for rigtig at plage mig selv reiste jeg mig atter op og tvang mig til at bli staaende, og jeg lo av mig selv og gottlet mig over min egen Forkommenhet. Endelig efter flere Minutters Forløp gav jeg mig ved et Nik Tillatelse til at sætte mig; endog da valgte jeg den ubekvemmeste Plass paa Trappen.

Herregud, det var deilig at hvile! Jeg tørket Sveden av mit Ansigt og drak store, friske Aandedrag ind. Hvor hadde jeg ikke løpet! Men jeg angret det ikke, det var vel fortjent. Hvorfor hadde jeg ogsaa villet begjære den Krone? Nu saa jeg Følgerne! Og jeg begyndte at tale mildt til mig selv, holde Formaninger som en Mor kunde gjort. Jeg blev mere og mere rørende, og træt og kraftløs begyndte jeg at graate. En stille og inderlig Graat, en indvendig Hulken uten en Taare.

Et Kvarters Tid eller mere sat jeg paa samme Sted. Folk kom og gik og ingen forulempet mig. Smaabørn lekte her og der omkring, en liten Fugl sang i et Træ paa den andre Siden av Gaten.

En Politikonstabel kom henimot mig og sa:

Hvorfor sitter De her?

Hvorfor jeg sitter her? spurte jeg. Av Lyst.

Jeg har lagt Mærke til Dere den siste Hal'time, sa han. Di har sitti her en hal' Time?

Saa omtrent, svarte jeg. Var det ellers noget? Jeg reiste mig sint og gik.

Kommen til Torvet stanset jeg og saa ned i Gaten. Av Lyst! Var nu ogsaa det et Svar? Av Træthet, skulde du sagt, og du skulde ha gjort din Røst begrætelig — du er et Fæ, du lærer aldrig at hykle! — av Utmattelse! og du skulde sukket som en Hest.

Da jeg kom til Brandvagten stanset jeg igjen, grepen av et nyt Indfald. Jeg knipset i Fingrene, slog en høi Latter som forbauset de Forbigaaende og sa: Nei nu skal du virkelig gaa ut til Præsten Levison. Det skal du bitterdød gjøre. Jo bare for at forsøke. Hvad har du at forsømme med det? Det er ogsaa slikt deilig Veir.

Jeg gik ind i Paschas Boklade, fandt i Adressekalenderen Pastor Levisons Bopæl og begav mig derut. Nu gjælder det! sa jeg, far nu ikke med Streker! Samvittighet, sier du? Ikke noget Sludder; du er for fattig til at holde Samvittighet. Du er sulten, er du, kommen i et vigtig Anliggende, det første fornødne. Men du skal lægge Hodet paa Akslen og sætte Melodi paa dine Ord. Det vil du ikke? Saa gaar jeg ikke et Skridt videre med dig, saa meget du vet det. Saa: du er i en saare anfægtet Tilstand, kjæmper med Mørkets Magter og store, lydløse Uhyrer om Nætterne saa det er en Gru, hungrer og tørster efter Vin og Mælk og faar det ikke. Saa langt er det kommet med dig. Nu staar du her og har ikke saa godt som Spyt

i Lampen. Men du tror paa Naaden, Gudskelov, du har ikke tappt Troen endda! Og da skal du slaa Hænderne ihop og se ut som en ren Satan til at tro paa Naaden. Med Hensyn til Mammon saa hater du Mammon under alle dens Skikkelser; en anden Sak er det med en Salmebok, en Erindring til et Par Kroner . . . . Ved Præstens Dør stanset jeg og læste: „Kontortid fra 12 til 4“.

Fremdeles ikke noget Sludder! sa jeg; nu gjør vi Alvor av det! Saa, ned med Hodet, litt til . . . og jeg ringte paa til Familjeleiligheten.

Jeg søker Pastoren, sa jeg til Piken; men det var mig ikke mulig at faa Guds Navn med.

Han er gaat ut, svarte hun.

Gaat ut! Gaat ut! Det ødela hele min Plan, forrykte fuldstændig alt jeg hadde tænkt at si. Hvad Nytte hadde jeg saa av denne lange Tur? Nu stod jeg der.

Var det noget især? spurte Piken.

Aldeles ikke! svarte jeg, slet ikke! Det var bare saadant deilig Guds Veir og saa vilde jeg gaa herut og hilse paa ham.

Der stod jeg og der stod hun. Jeg satte med Vilje Brystet frem for at gjøre hende opmærksom paa Knappe-naalen som holdt min Frakke sammen; jeg bad hende med Øinene om at se hvad jeg var kommet for; men Stakkaren forstod ingen Ting.

Et deilig Guds Veir ja. Om ikke Fruen var hjemme heller?

Jo, men hun hadde Gigt, laa paa en Sofa uten at kunne

røre sig .... Vilde jeg kanskje legge ned et Bud eller noget?

Nei slet ikke. Jeg bare tok slike Turer nu og da, fik litt Motion. Det var saa bra efter Middagen.

Jeg begav mig paa Veien tilbake. Hvad vilde det føre til at passiare længer? Desuten var jeg begyndt at føle Svimmelhet; det feilet ikke, jeg var i Færd med at knække sammen for Alvor. Kontortid fra 12 til 4; jeg hadde banket paa en Time forsent. Naadens Tid var ommel!

Paa Stortorvet satte jeg mig paa en av Bænkene ved Kirken. Herregud hvor det begyndte at se sort ut for mig nu! Jeg graat ikke, jeg var for træt; utpint til det ytterste sat jeg der uten at foreta mig nogen Ting, sat urørlig og sultet. Brystet var mest betændt, det svidde aldeles besynderlig slemt derinde. Det vilde heller ikke hjelpe længer at tygge Spaan; mine Kjæver var trætte av det frugtesløse Arbeide og jeg lot dem hvile. Jeg gav mig over. Atpaa Kjøpet hadde et Stykke brunt Appelsinskal som jeg fandt paa Gaten og som jeg straks gav mig til at gnage paa git mig Kvalme. Jeg var syk; Pulsaaren svulmet blaa paa mine Haandledd.

Hvad hadde jeg ogsaa egentlig nølet efter? Løpet om den hele Dag efter en Krone som kunde holde Liv i mig nogen Timer længer. Var det i Grunden ikke likegyldig om det uundgaaelige skete en Dag før eller en Dag senere? Hadde jeg opført mig som et ordentlig Menne-ske var jeg gaat hjem og lagt mig til Ro for længe siden, overgit mig. Min Tanke var i Øieblikket klar. Nu skulde

jeg dø; det var i Høstens Tid og alt var lagt i Dvale. Jeg hadde forsøkt hvert Middel, utnyttet hver Hjælpkilde som jeg visste om. Jeg kjælet sentimentalt med denne Tanke og hver Gang jeg endnu haapet paa en mulig Redning hvisket jeg avvisende: Din Nar, du er jo alt begyndt at dø! Jeg burde skrive et Par Brev, ha alt færdig, gjøre mig parat. Jeg vilde vaske mig omhyggelig og ordne pent op min Seng; mit Hode vilde jeg lægge paa det Par Ark hvitt Skrivpapir, den reneste Ting jeg hadde igjen, og det grønne Tæppe kunde jeg . . . .

Det grønne Tæppe! Jeg blev med en Gang lys vaken, Blodet steg mig til Hodet og jeg fik stærk Hjærteklap. Jeg reiser mig op fra Bænken og begynder at gaa, Livet rører sig paany overalt i mig og jeg gjentar Gang paa Gang de løsrevne Ord: Det grønne Tæppe! det grønne Tæppe! Jeg gaar hurtigere og hurtigere som om det gjaldt at indhente noget og staar om en kort Stund atter hjemme i mit Blikkenslagerværksted.

Uten at stanse et Øieblik eller vakle i min Beslutning gaar jeg bort til Sengen og ruller Hans Paulis Tæppe sammen. Det skulde være underlig om ikke mit gode Indfald kunde redde mig! De dumme Betæneligheter som opstod hos mig hævet jeg mig uendelig over; jeg gav det hele en god Dag. Jeg var ingen Helgen, ingen Dydsidiot, jeg hadde min Forstand i Behold . . . .

Og jeg tok Tæppet under Armen og gik ned i Stenersgaten Numer 5.

Jeg banket paa og traadte ind i den store fremmede Sal for første Gang; Bjælden paa Døren slog en hel Masse

desperate Slag over mit Hode. En Mand kommer ind fra et Sideværelse, tyggende, med Munden fuld av Mat, og stiller sig foran Disken.

Aa laan mig en halv Krones Penger paa mine Briller? sa jeg; jeg skal løse dem ind om et Par Dager, sikkert.

Hvad? Nei det er jo Staalbriller?

Ja.

Nei det kan jeg ikke.

Aanei De kan vel ikke det. Det var i Grunden bare Snak ogsaa. Nei jeg har et Tæppe med som jeg egentlig ikke har noget Bruk for længer og det faldt mig ind at De kunde ville skille mig av med det.

Jeg har desværre et helt Lager av Sengklær, svarte han. Og da jeg hadde faat det oprullet kastet han et eneste Blik paa det og ropte:

Nei undskyld, det har jeg heller ikke noget Bruk for!

Jeg vilde vise Dem den daarligste Siden først, sa jeg; det er meget bedre paa den andre Siden.

Ja ja det hjælper ikke, jeg vil ikke eie det og De faar ikke ti Øre for det noget Sted.

Nei det er greit at det ikke er værd noget, sa jeg; men jeg tænkte at det kunde gaa under ett med et andet gammelt Tæppe paa Auktionen.

Ja nei det nytter ikke.

Fem og tyve Øre? sa jeg.

Nei jeg vil slet ikke ha det, Mand, jeg vil ikke ha det i Huset.

Saa tok jeg atter Tæppet under Armen og gik hjem. Jeg lot for mig selv som intet var hændt, bredte igjen

Tæppet over Sengen, glattet det godt ut som jeg pleiet og forsøkte at utslette ethvert Spor av min siste Handling. Jeg kunde umulig ha været ved min fulde Forstand i det Øieblik da jeg fattet Beslutningen om at begaa denne Kjæltringstrek; jo mere jeg tænkte herpaa des urimeligere forekom det mig. Det maatte være et Anfald av Svakhed, en eller anden Slappelse i mit Indre som hadde overrumplet mig. Jeg var heller ikke faldt i denne Snare, det anet mig at det begyndte at bære galt avsted og jeg hadde uttrykkelig forsøkt med Brillerne først. Og jeg glædet mig meget over at jeg ikke hadde faat Leilighet til at fuldbyrde denne Brøde som vilde ha flækket de siste Timer jeg levet.

Og attér vandret jeg ut i Byen.

Jeg slog mig paany ned paa en Bænk ved vor Frelseres Kirke, duset sammen med Hodet paa Brystet, slap efter den siste Ophidselse, syk og forkommen av Sult. Og Tiden gik.

Jeg fik sitte ogsaa denne Time ut; det var litt lysere ute end inde i Hus; det forekom mig desuten at det arbeidet ikke fuldt saa galt i Brystet ute i fri Luft; jeg kom jo ogsaa tidsnok hjem.

Og jeg duset og tænkte og led ganske haardt. Jeg hadde fundet mig en liten Sten som jeg pusset av og stak i Munden for at ha noget at gumle paa; ellers rørte jeg mig ikke og flyttet ikke engang Øinene. Mennesker kom og gik, Vognrammel, Hovtramp og Passiar fyldte Luften.

Men jeg kunde jo forsøke med Knapperne? Det nyttet naturligvis ikke og desuten var jeg saa temmelig syk.

Men naar jeg ret betænkte mig saa skulde jeg jo egentlig i Retning av „Onkel“ — min egentlige „Onkel“ — naar jeg gik hjem?

Endelig reiste jeg mig og drog mig sent og tuslet bort-
efter Gaterne. Det begyndte at brænde over mine Øien-
bryn, det trak op til Feber og jeg skyndte mig alt jeg
vandt. Atter kom jeg forbi Bakerbutikken hvor Brødet
laa. Saa, nu stanser vi ikke her, sa jeg med tilgjort Be-
stemthet. Men om jeg nu gik ind og b a d om en Bit
Brød? Det var en Streiftanke, et Glimt. Fy! hvisket jeg
og rystet paa Hodet. Og jeg gik videre fuld av Ironi over
mig selv. Jeg visste jo godt at det ikke nyttet at komme
med Bønner i den Butik.

I Repslagergangen stod et Par Elskende og hvisket
ind i en Port; litt længer borte stak en Pike Hodet ut av
Vinduet. Jeg gik saa sagte og betænksomt, jeg saa ut til at
grunde paa noget av hvert — og Piken kom ut paa Gaten.

Hvordan er det med dig da, Gammeln? Hvad for
noget, er du syk? Nei Gud hjælpe mig for et Ansigt! Og
Piken trak sig skyndsomt tilbake.

Jeg stanset med en Gang. Hvad var iveien med mit
Ansigt? Var jeg virkelig begyndt at dø? Jeg følte med
Haanden opover Kinderne: mager, naturligvis var jeg
mager; Kinderne stod som to Skaaler med Bunden ind;
men Herregud! Og jeg ruslet atter iveri.

Men jeg stanset igjen. Jeg maatte være rent ubegripe-
lig mager. Og Øinene var paa Vei ind gjennem Hodet.
Hvordan saa jeg egentlig ut? Det var nu som hete Fan
ogsaa at man maatte la sig levende vanskape av bare

Sult! Jeg følte Raseriet endnu en Gang, dets siste Opblussing, en Senetrækning. Hjælpe os for et Ansigt, hvad? Her gik jeg med et Hode som det ikke fandtes Make til i Landet, med et Par Næver som Gud forsyne mig kunde male Bybud til Mel og Støv og sultet mig vanskapt midt i Kristiania By! Var det nogen Orden og Maate i det? Jeg hadde ligget i Sælen og slitt Nætter og Dager som en Mær slæper en Præst; jeg hadde læst mig Øinene ut av Skolten og sultet mig Forstanden ut av Hjærnen — hvad Fan hadde jeg igjen for det? Endog Gatepikerne bad Gud fri sig for Synet av dem. Men nu skal det være stop — forstaar du det! — stop skulde det Djævelen besætte mig være! . . . . Med stadig tiltakende Raseri, skjærende Tænder under Følelsen av min Mathet, under Graat og Eder vedblev jeg at buldre løs uten at ænse Folk som gik forbi mig. Jeg begyndte igjen at martre mig selv, løp med Vilje min Pande mot Lyktestolperne, satte Neglene dypt ind i mine Haandbaker, bet i Avsindighet i min Tunge naar den ikke talte tydelig, og jeg lo rasende hver Gang det gjorde nogenlunde ondt.

Ja, men hvad skal jeg gjøre? svarte jeg tilsist mig selv. Og jeg stamper i Gaten flere Ganger og gjentar: Hvad skal jeg gjøre? — En Herre gaar just forbi og bemærker smilende:

De bør gaa og begjære Dem anholdt.

Jeg saa efter ham. Det var en av vore bekjendte Dame-læger, „Hertugen“ kaldet. Ikke engang han forstod sig paa min Tilstand, en Mand jeg kjendte og hvis Haand jeg hadde trykket. Jeg blev stille. Anholdt? Ja jeg var

gal; han hadde Ret. Jeg følte Vanviddet i mit Blod, følte dets Jag gjennom Hjærnen. Saa der skulde det ende med mig! Ja ja! Og jeg begyndte igjen min langsomme, sørgelige Gang. Der skulde jeg altsaa havne!

Med ett staar jeg atter stille. Men ikke anholdt! sier jeg; ikke det! Og jeg var næsten hæst av Angst. Jeg bad for mig, tryglet hen i Hyt og Veir om ikke at bli anholdt. Saa vilde jeg komme paa Raadstuen igjen, bli indestængt i en mørk Celle som det ikke fandtes en Gnist av Lys i. Ikke det! Det var andre Utveier aapne endnu som jeg ikke hadde forsøkt. Og jeg vilde forsøke dem; jeg vilde være mere flittig, ta mig god Tid til det og gaa ufortrødent omkring fra Hus til Hus. Der var nu for Eksempel Musikhandler Cisler, ham hadde jeg slet ikke været hos. Der blev nok en Raad . . . . Saaledes gik jeg og talte til jeg igjen fik mig selv til at graate av Rørelse. Bare ikke bli anholdt!

Cisler? Var det kanskje et høiere Fingerpek? Hans Navn hadde faldt mig ind uten Grund og han bodde saa langt borte; men jeg vilde dog opsøke ham, gaa sagte og hvile iblandt. Jeg kjendte Stedet, jeg hadde været der ofte, kjøpt litt Noter i de gode Dager. Skulde jeg be ham om en halv Krone? Det vilde kanskje genere ham; jeg fik spørre om en hel.

Jeg kom ind i Butiken og spurte efter Chefen; man viste mig ind i hans Kontor. Der sat Manden, smuk, klædt efter Moten, og gjennemsaa Papirer.

Jeg stammet en Undskyldning og frembar mit Ærend. Tvungen av Trang til at henvende mig til ham . . .

Skulde ikke vare ret længe før jeg skulde betale det tilbage . . . . Naar jeg fik Honoraret for min Avisartikel . . . . Han vilde gjøre mig saa stor en Velgjærning.

Endnu mens jeg talte vendte han sig til Pulten og fortsatte sit Arbeide. Da jeg var færdig saa han paaskraa hen imot mig, rystet sit smukke Hode og sa: Nei! Bare Nei. Ingen Forklaring. Ikke et Ord.

Mine Knæ skalv voldsomt og jeg støttet mig mot den lille polerte Skranke. Jeg fik forsøke en Gang til. Hvorfor skulde netop hans Navn falde mig ind da jeg stod langt nede i Vaterland? Det slet nogen Ganger i min venstre Side og jeg begyndte at svede. Hm. Jeg var virkelig høist forkommen, sa jeg, temmelig syk desværre; det vilde sikkert ikke gaa mere end et Par Dager før jeg kunde betale det tilbage. Om han vilde være saa snil?

Kjære Mand, hvorfor kommer De til mig? sa han. De er mig et fuldstændig X, løpen ind fra Gaten. Gaa til Bladet hvor man kjender Dem.

Men bare for iaften! sa jeg. Redaktionen er allerede stængt og jeg er meget sulten nu.

Han rystet vedholdende paa Hodet, vedblev at ryste det endog efter at jeg hadde grepet fat i Laaset.

Farvell sa jeg.

Det var ikke noget høiere Fingerpek, tænkte jeg og smilte bittert; saa høit kunde ogsaa jeg peke naar det kom an paa det. Jeg slet mig frem det ene Kvarter efter det andre, nu og da hvilte jeg et Øieblik paa en Trappe. Naar jeg bare ikke blev anholdt! Rædselen for Cellen forfulgte mig hele Tiden, lot mig slet ikke i Fred; hver Gang jeg saa en Konstabel i min Vei tuslet jeg ind i en Side-

gate for at undgaa at møte ham. Nu tæller vi et hundrede Skridt, sa jeg, og forsøker vor Lykke igjen! Engang blir det vel en Raad . . . .

Det var en mindre Garnhandel, et Sted jeg aldrig tidligere hadde betraadt. En enkelt Mand indenfor Disken, Kontor indenfor med Porcellæns Skilt paa Døren, pakke Hylde og Borde i lang Række. Jeg ventet til den siste Kunde hadde forlatt Butiken, en ung Dame med Smilehuller. Hvor hun saa lykkelig ut! Jeg vilde ikke prøve at gjøre Indtryk paa hende med min Knappenaal i Frakken, men vendte mig bort.

Ønsker De noget? spurte Betjenten.

Er Chefen tilstede? sa jeg.

Han er paa Fjældtur i Jotunheimen, svarte han. Var det noget særlig?

Det gjaldt nogen Øre til Mat, sa jeg og forsøkte at smile; jeg er blit sulten og jeg har ikke en Øre.

Saa er De like saa rik som jeg, sa han og gav sig til at ordne Garnpakker.

Aa vis mig ikke bort — ikke nu! sa jeg paa en Gang kold over hele Legemet. Jeg er virkelig næsten død av Sult, det er mange Dager siden jeg nøt noget.

I ytterste Alvor, uten at si noget, gav han sig til at vrænge sine Lommer, en efter en. Om jeg ikke vilde tro ham paa hans Ord?

Bare fem Øre, sa jeg. Saa skal De faa ti igjen om et Par Dager.

Kjære Mand, vil De ha mig til at stjele av Skuffen? spurte han utaalmodig.

Ja, sa jeg, ja ta fem Øre av Skuffen.

Det blir ikke mig som gjør det, sluttet han, og han la til: Og lat mig si Dem nu med det samme at nu kan det være nok av dette.

Jeg drog mig ut, syk av Sult og het av Skam. Nei nu fik det bli en Ende paa det! Det var virkelig kommet altfor langt med mig. Jeg hadde holdt mig oppe i saa mange Aar, staat rank i saa haarde Stunder, og nu var jeg paa en Gang sunket ned til brutalt Betleri. Denne ene Dag hadde forraaet min hele Tanke, overstænket mit Sind med Ubluhet. Jeg hadde ikke undset mig for at gjøre mig bevægelig og staa og graate til de minste Kræmmere. Og hvad hadde det nyttet? Stod jeg kanskje ikke fremdeles uten en Brødbit at stikke i Munden. Jeg hadde opnaat at faa mig til at væmmes ved mig selv. Jaja nu maatte det komme til en Ende! Retnu stængte man Porten hjemme og jeg fik skynde mig hvis jeg ikke vilde ligge paa Raadstuen inat igjen . . . .

Dette gav mig Kræfter; ligge paa Raadstuen vilde jeg ikke. Med foroverbøiet Krop, med Haanden stemt mot venstre Ribben for at dulme Stingene litt, kavet jeg fremover, holdt Øinene fæstet i Fortauget for ikke at tvinge mulige Bekjendte til at hilse og hastet bort til Brandvagten. Gudskelov, Klokken var bare syv paa Vor Frelser, jeg hadde tre Timer endnu før Porten stængtes. Hvor jeg hadde været rædd.

Saa var altsaa ikke en Ting uforsøkt, jeg hadde gjort alt jeg kunde. At det virkelig ikke vilde lykkes en Gang paa en hel Dag! tænkte jeg. Om jeg fortalte det til nogen saa var det ingen som vilde tro det, og om jeg skrev det

ned saa vilde man si at det var opfundet. Ikke paa et eneste Sted! Jaja det var ingen Raad med det; fremfor alt ikke gaa og være rørende mere. Fy, det var ækelt, forsikrer dig paa det gjør mig vammel av dig! Naar alt Haap var ute saa var det ute. Kunde jeg ikke forresten stjæle mig en Haandfuld Havre inde i Stalden? En Stripe av Lys, et Streif — jeg visste at Stalden var laaset.

Jeg tok det makelig og krøp i sen Sneglegang hjem-over. Jeg følte Tørst, glædeligvis for første Gang den hele Dag, og jeg gik og saa mig om efter et Sted at drikke. Jeg var kommet for langt bort fra Basarerne og ind i et Privathus vilde jeg ikke gaa; jeg kunde kanskje ogsaa vente til jeg kom hjem; det vilde ta et Kvarters Tid. Det var slet ikke sagt at jeg kunde faa beholde en Slurk Vand heller; min Mave taalte ikke længer nogen Ting, jeg følte mig endog kvalm av det Spyt jeg gik og svælgte ned.

Men Knapperne! Jeg hadde slet ikke forsøkt med Knapperne endda? Da stod jeg plat stille og gav mig til at smile. Kanske blev det allikevel en Raad! Jeg var ikke helt fordømt! Jeg vilde ganske sikkert faa ti Øre for dem, imorgen fik jeg saa ti til et andet Sted, og Torsdag vilde jeg faa Betaling for min Avisartikel. Jeg skulde bare se, det rettet sig! At jeg virkelig kunde glemme Knapperne! Jeg tok dem op av Lommen og betragtet dem mens jeg atter gik; mine Øine blev dunkle av Glæde, jeg saa ikke hele Gaten jeg gik paa.

Hvor jeg kjendte nøie den store Kjælder, min Tilflugt i de mørke Aftener, min blodsugende Ven! En for en var mine Eiendele forsvundet hernede, mine Smaa-

ting hjemmefra, min siste Bok. Paa Auktionsdagen gik jeg gjerne derned for at se til og jeg glædet mig hvergang mine Bøker syntes at komme i gode Hænder. Skuespiller Magelsen hadde mit Ur, og det var jeg næsten stolt av; en Aarskalender som jeg hadde mit første lille poetiske Forsøk i hadde en Bekjendt kjøpt, og min Ytterfrak havnet hos en Fotograf til Utlaan i Atelieret. Saa det var intet at si paa nogen Ting.

Jeg holdt mine Knapper færdige i Haanden og traadte ind. „Onkel“ sitter ved sin Pult og skriver.

Jeg har ingen Hast, sier jeg rædd for at forstyrre ham og gjøre ham utaalmelig med min Henvendelse. Min Røst lød saa forunderlig hul, jeg kjendte den næsten ikke selv igjen og mit Hjærte slog som en Hammer.

Han kom mig smilende imøte som han pleiet, la begge sine Hænder flate paa Disken og saa mig ind i Ansigtet uten at si noget.

Ja jeg hadde noget med som jeg vilde spørre om han ikke kunde faa Bruk for ... noget som bare laa mig iveien hjemme, forsikrer Dem, ganske til Plage, nogen Knapper.

Naa hvad var det saa, hvad var det saa med de Knapper? Og han lægger sine Øine helt ned til min Haand.

Om han ikke kunde gi mig nogen Øre for dem? .... Saa mange som han selv syntes .... Ganske efter hans eget Skjøn ....

For de Knapper? Og „Onkel“ stirrer forundret paa mig. For disse Knapper?

Bare til en Cigar eller hvad han selv vilde. Jeg gik netop forbi og saa vilde jeg høre ind.

Da lo den gamle Pantelaaner og vendte tilbage til sin Pult uten at si et Ord. Der stod jeg. Jeg hadde egentlig ikke haapet saa meget og allikevel hadde jeg tænkt mig det mulig at bli hjulpet. Denne Latter var min Dødsdom. Det kunde vel ikke nytte med Brillerne nu heller?

Jeg vilde naturligvis la mine Briller gaa med, det er en Selvfølge, sa jeg saa og tok dem av. Bare ti Øre, eller om han vilde fem Øre?

De vet jo at jeg ikke kan laane paa Deres Briller, sa „Onkel“; jeg har sagt Dem det før.

Men jeg trenger et Frimærke, sa jeg dump; jeg kunde ikke engang faa avsendt de Brevene som jeg skulde skrive. Et ti eller fem Øres Frimærke, ganske som De selv synes.

Gud velsigne Dem og gaa Deres Veil svarte han og kavet imot mig med Haanden.

Jaja saa faar det være! sa jeg til mig selv. Mekanisk satte jeg Brillerne paa igjen, tok Knapperne i Haanden og gik; jeg sa Godnat og lukket Døren efter mig som sædvanlig. Se saa, det var ikke mere at gjøre! Utenfor Trappegapet stanset jeg og saa endnu en Gang paa Knapperne. At han slet ikke vilde ha dem! sa jeg; det er da næsten nye Knapper; jeg kan ikke forstaa det!

Mens jeg stod der i disse Betragtninger kom en Mand forbi og gik ned i Kjælderen. Han hadde i Farten git mig et lite Støt, vi gjorde begge Undskyldning og jeg vendte mig om og saa efter ham.

Nei er det dig? sa han pludselig nede i Trappen. Han kom op og jeg gjenkjendte ham. Gud bevare os, saa du ser ut! sa han. Hvad har du gjort hernede?

Aa — hat Affærer. Du skal derned, ser jeg?

Ja. Hvad har du været der med?

Mine Knær skalv, jeg støttet mig mot Væggen og rakte ut min Haand med Knapperne.

Hvad Fan? ropte han. Nei nu gaar det for vidt!

Godnat! sa jeg og vilde gaa; jeg følte Graaten i Brystet.

Nei vent et Øieblik! sa han.

Hvad skulde jeg vente efter? Han var jo selv paa Vei til „Onkel“, bragte kanske sin Forlovelsesring, hadde sultet i flere Dager, skyldte sin Værtinde.

Ja, svarte jeg, naar du vil være snar ....

Naturligvis, sa han og tok Tak i min Arm; men jeg skal si dig, jeg tror dig ikke, du er en Idiot; det er bedst du følger med derned.

Jeg forstod hvad han vilde, følte pludselig igjen en liten Fornemmelse av Ære og svarte:

Kan ikke! Jeg har lovet at være i Bernt Ankers Gate Klokken halv otte, og ....

Halv otte, rigtig ja! Men nu er Klokken otte. Her staar jeg med Uret i Haanden, det er det jeg skal herved med. Saa, ind med dig, sultne Synder! Jeg faar minst fem Kroner til dig.

Og han puffet mig ind.

TREDJE STYKKE

En Ukes Tid gik i Herlighed og Glæde.

Jeg var over det værste ogsaa denne Gang, jeg hadde Mat hver Dag, mit Mot steg og jeg stak det ene Jærn efter det andre i Ilden. Jeg hadde tre eller fire Avhandlinger under Arbeide som plyndret min fattige Hjerne for hver Gnist, for hver Tanke som opstod i den, og jeg syntes at det gik bedre end før. Den siste Artikel som jeg hadde hat saa meget Rænd for og sat saa meget Haap til var allerede blit mig tilbakeleveret av Redaktøren og jeg hadde tilintetgjort den straks, sint, fornærmet, uten at læse den igjennem paany. For Eftertiden vilde jeg forsøke med et andet Blad for at aapne mig flere Utveier. I værste Fald, hvis heller ikke det hjalp hadde jeg Skibene at ta til; „Nonnen“ laa seilklar nede ved Bryggen og jeg kunde kanske faa arbeide mig over paa den til Archan-gel eller hvor det nu var den skulde hen. Saa det manglet mig ikke Utsigter paa mange Kanter.

Den siste Krise hadde faret ilde med mig; jeg begyndte at miste Haar i stor Mængde, Hodepinen var ogsaa meget plagsom især om Morgningen, og Nervøsiteten vilde ikke gi sig. Jeg sat om Dagen og skrev med Hænderne

bundet ind i Kluter, bare fordi jeg ikke taalte min egen Pust imot dem. Naar Jens Olai slog Stalddøren haardt i nedenunder mig eller en Hund kom ind i Bakgaarden og begyndte at gjø gik det mig gjennem Marv og Ben som kolde Stik og de traf mig allevegne. Jeg var temmelig forkommen.

Dag efter Dag strævet jeg med mit Arbeide, undte mig knapt Tid til at sluke min Mat før jeg atter satte mig til at skrive. I den Tid var baade Sengen og mit lille vaklende Skrivebord oversvømmet med Notiser og beskrevne Blade som jeg vekselvis arbeidet paa, føiet til nye Ting som kunde falde mig ind i Løpet av Dagen, strøk over, frisket op de døde Punkter med et farvefuldt Ord hist og her, slet mig fremover Sætning for Sætning med den værste Møie. En Eftermiddag var endelig den ene av mine Artikler færdig og jeg stak den lykkelig og glad i Lommen og begav mig op til „Kommandøren“. Det var paa høi Tid at jeg gjorde Anstalter til litt Penger igjen, jeg hadde ikke mange Ørene tilbake.

„Kommandøren“ bad mig sitte et Øieblik, saa skulde han straks .... Og han skrev videre.

Jeg saa mig om i det lille Kontor: Buster, Litografier, Utklip, en umaatelig Papirkurv som saa ut til at kunne sluke en Mand med Hud og Haar. Jeg følte mig trist tilmote ved Synet av dette uhyre Gap, denne Dragekjæft som altid stod aapen, altid var færdig til at motta nye kasserte Arbeider — nye knuste Haap.

Hvad Dato har vi? sier pludselig „Kommandøren“ borte ved Bordet.

28de, svarer jeg, glad over at kunne være ham til Tjeneste.

28de. Og han skriver fremdeles. Endelig konvolutterer han et Par Brever, sender nogen Papirer bort i Kurven og lægger Pennen ned. Saa svinger han sig omkring paa Stolen og ser paa mig. Da han mærker at jeg endnu staar ved Døren gjør han et halvt alvorlig, halvt spøkefuldt Vink med Haanden og peker paa en Stol.

Jeg vender mig bort for at han ikke skal se at jeg ingen Vest har paa naar jeg aapner Frakken, og tar Manuskriptet op av Lommen.

Det er bare en liten Karakteristik av Correggio, sier jeg, men det er vel desværre ikke skrevet slik at ....

Han tar Papirerne ut av min Haand og begynder at blade i dem. Han vender sit Ansigt mot mig.

Slik saa han da ut paa nært Hold denne Mand hvis Navn jeg hørte allerede i min tidligste Ungdom og hvis Blad hadde hat den største Indflydelse paa mig op gennem Aarene. Hans Haar er krøllet og de vakre brune Øine en Smule urolige; han har for Vane at støte litt i Næsen nu og da. En skotsk Præst kunde ikke se mildere ut end denne farlige Skribent hvis Ord altid hadde slaat blodige Striper hvor de faldt ned. En eiendommelig Følelse av Frygt og Beundring betar mig overfor dette Menneske, jeg er like ved at faa Taarer i Øinene og jeg rykker uvilkaarlig et Skridt frem for at si ham hvor inderlig jeg holdt av ham for alt han hadde lært mig og be ham om ikke at gjøre mig Fortræd; jeg var bare en fattig Stymper som hadde det slemt nok allikevel.

Han saa op og la mit Manuskript langsomt sammen mens han sat og tænkte efter. For at lette ham i at gi mig et avslaaende Svar rækker jeg Haanden litt frem og sier:

Aanei det er naturligvis ikke brukbart? Og jeg smiler for at gi Indtryk av at ta det let.

Det maa være saa populært alt som vi kan bruke, svarer han. De vet hvad Slags Publikum vi har. Men kan De ikke ta og gjøre det litt enklere? Eller finde paa noget andet som Folk forstaar bedre?

Hans Hensynsfuldhet forundrer mig. Jeg forstaar at min Artikel er kasseret og dog kunde jeg ikke ha faat et vakrere Avslag. For ikke at opta ham længer svarer jeg:

Jo da, det kan jeg nok.

Jeg gaar til Døren. Hm. Han maatte undskylde at jeg hadde hæftet ham bort med dette .... Jeg bukker og tar i Dørvrideren.

Hvis De trenger det, sier han, saa kan De heller faa litt Forskud. De kan jo skrive for det.

Nu hadde han jo set at jeg ikke dudde til at skrive, hans Tilbud ydmyget mig derfor litt og jeg svarte:

Nei Tak, jeg klarer mig endda en Stund. Takker ellers saa meget. Farvell!

Farvell svarer „Kommandøren“ og vender sig i det samme ind til sit Skrivebord.

Han hadde nu allikevel behandlet mig ufortjent villig og jeg var ham taknemmelig herfor; jeg skulde ogsaa vite at paaskjønne det. Jeg foresatte mig ikke at

gaa til ham igjen før jeg kunde ta med et Arbeide som jeg var helt tilfreds med, som kunde forbause „Kommandøren“ en Smule og faa ham til at anvise mig ti Kroner uten et Øiebliks Betænkning. Og jeg gik hjem igjen og tok fat paa min Skrivning paany.

I de følgende Aftener naar Klokken blev omkring otte og Gassen allerede var tændt hændte det mig regelmæssig følgende:

Idet jeg kommer ut av mit Portrum for efter Dagens Møie og Besværligheter at begi mig ut paa en Spasertur omkring i Gaterne staar det en sortklædt Dame ved Gaslykten like utenfor Porten og vender Ansigtet mot mig, følger mig med Øinene naar jeg passerer hende. Jeg lægger Mærke til at hun stadig har den samme Dragt paa, det samme tætte Slør som skjuler hendes Ansigt og falder nedover hendes Bryst, og i Haanden en liten Paraply med Elfenbens Ring i Haandtak.

Det var allerede tredje Aften jeg hadde set hende der, altid paa selvsamme Sted; saasnart jeg var kommet hende forbi vender hun sig langsomt om og gaar nedover Gaten, bort fra mig.

Min nervøse Hjerne skjøt Følehorn ut og jeg fik straks den urimelige Anelse at det var mig hendes Besøk gjaldt. Jeg var tilsist næsten i Begrep med at tiltale hende, spørre hende om hun søkte efter nogen, om hun trængte min Hjælp til noget, om jeg maatte følge hende hjem, saa daarlig antrukken som jeg desværre var, beskytte hende i de mørke Gater; men jeg hadde en ubestemt Frygt for at det kanskje vilde komme til at koste noget,

et Glas Vin, en Kjøretur, og jeg hadde slet ingen Penger mere; mine trøstesløst tomme Lommer virket altfor nedslaaende paa mig og jeg hadde ikke engang Mot til at se litt undersøkende paa hende naar jeg gik hende forbi. Sulten var igjen begyndt at husere med mig, jeg hadde ikke hat Mat siden igaaraftes; det var vistnok ikke nogen lang Tid, jeg hadde ofte kunnet holde ut i flere Dager, men jeg var begyndt at ta betænkelig av, jeg kunde slet ikke sulte saa godt som før, en eneste Dag kunde nu næsten gjøre mig fortumlet og jeg led av idelige Opkastelser saasnart jeg drak Vand. Dertil kom at jeg laa og frøs om Nætterne, laa i fulde Klær, som jeg stod og gik om Dagen, og blaafrøs, iset ned hver Kvæld under Kuldegysninger og stivnet til under Søvn. Det gamle Tæppe kunde ikke holde Trækvinden ute og jeg vaaknet om Morgningen av at jeg var blit tæt i Næsen av den ramme Rimluft som trængte ind til mig utenfra.

Jeg gaar bortover Gaterne og tænker paa hvorledes jeg skulde bære mig ad med at holde mig oppe til jeg fik min næste Artikel færdig. Hadde jeg bare et Lys vilde jeg forsøke at kile paa utover Natten; det vilde ta et Par Timer hvis jeg først kom rigtig i Aande; imorgen kunde jeg saa atter henvende mig til „Kommandøren“.

Jeg gaar uten videre ind i Oplandske og søker efter min unge Bekjendt fra Banken for at skaffe mig ti Øre til et Lys. Man lot mig uhindret passere alle Værelser; jeg gik forbi et Dusin Borde hvor passierende Gjæster sat og spiste og drak, jeg trængte like ind i Bunden av Kaféen, ind i Röda Rummet, uten at finde min Mand,

Flau og ærgerlig drog jeg mig igjen ut paa Gaten og gav mig til at gaa i Retning av Slottet.

Var det nu ikke ogsaa som hete, levende, evige Fan at det aldrig vilde ta nogen Ende med mine Gjenvordigheter! Med lange, rasende Skridt, med Frakkekraven brutalt brættet op i Nakken og med Hænderne knyttet i Bukselommerne gik jeg og skjældte ut min ulykkelige Stjerne hele Veien. Ikke en rigtig sorgfri Stund paa syv, otte Maaneder, ikke Mat til Nødtørft en kort Uke tilende før Nøden paany brøt mig i Knæ. Her hadde jeg atpaa Kjøpet gaat og været ærlig midt i Elendigheten, hehe, ærlig i Bund og Grund! Gud bevare mig hvor jeg hadde været naragtig! Og jeg begyndte at fortælle mig selv om hvorledes jeg endog hadde gaat og hat ond Samvittighet fordi jeg engang hadde bragt Hans Paulis Tæppe til Pantelaaneren. Jeg lo haanlig av min ømme Retskaffenhet, spyttet foragtelig i Gaten og fandt slet ikke Ord stærke nok til at gjøre Nar av mig for min Dumhet. Det skulde bare været nu! Fandt jeg i denne Stund en Skolepikes Spareskillinger paa Gaten, en fattig Enkes eneste Øre, jeg skulde plukke den op og stikke den i Lommen, stjele den med velberaad Hu og sove rolig som en Sten hele Natten bakefter. Jeg hadde da ikke for intet lidt saa usigelig meget, min Taalmodighet var forbi, jeg var beredt til hvad det skulde være.

Jeg gik rundt Slottet tre, fire Ganger, tok derpaa den Bestemmelse at vende hjem, gjorde endnu en liten Avstikker ind i Parken og gik endelig tilbake nedover Karl Johan.

Klokken var omkring elleve. Gaten var temmelig mørk og det vandret Mennesker omkring overalt, stille Par og larmende Klynger om hverandre. Den store Stund var indtraadt, Parringstiden naar den hemmelige Færdsel foregaar og de glade Æventyr begynder. Raslende Pikeskjørter, en og anden kort, sanselig Latter, bølgende Bryster, hæftige, pæsende Aandedrag; langt nede ved Grand en Røst som roper: Emma! Hele Gaten var en Sump som hete Dunster steg op av.

Jeg forfarer uvilkaarlig mine Lommer efter to Kroner. Den Lidenskap som dirrer i hver av de Forbigaaendes Bevægelser, selve Gaslykternes dunkle Lys, den stille, svangre Nat, altsammen har begyndt at angripe mig, denne Luft som er fylt av Hvisen, Omfavnelser, skjælvende Tilstaaelser, halvt uttalte Ord, smaa Hvin; endel Katter elsker med høie Skrik inde i Blomqvists Port. Og jeg hadde ikke to Kroner. Det var en Jammer, en Elen-dighet uten Like at være saa utarmet! Hvilken Ydmygelse, hvilken Vanære! Og jeg kom atter til at tænke paa en fattig Enkes siste Skjærv som jeg vilde ha stjaalet, en Skoleguts Kasket eller Lommetørklæ, en Betlers Matpose som jeg uten Omstændighet vilde ha bragt til Klutehandleren og sviret op. For at trøste mig selv og holde mig skadesløs begyndte jeg at finde op alle mulige Feil ved disse glade Mennesker som gled mig forbi; jeg trak sint paa Akslerne og saa ringeagtende paa dem efterhvert som de passerte, Par for Par. Disse nøisomme, sukkertøispisende Studenter som mente at skeie europæisk ut naar de fik klappe en Sypike paa Brystet! Disse

Ungherrer, Bankmænd, Grossere, Boulevardløver som ikke engang slog Vrak paa Sjømandskoner, tykke Kutorvets Marihøner som faldt ned i det første det bedste Portrum for en Seidel Øl! Hvilke Sirener! Plassen ved deres Side var endnu varm efter en Brandkonstabel eller en Staldkar fra siste Nat; Tronen var altid like ledig, like vidaapen, værsaagod, stig op! . . . . Jeg spytted langt bortover Fortauget uten at bekymre mig om at det kunde træffe nogen, var sint, opfyldt av Foragt for disse Menesker som gnidde sig opover hverandre og parret sig sammen midt for mine Øine. Jeg løftet mit Hode og følte med mig selv Velsignelsen av at kunne bevare min Stiren.

Ved Stortingsplass møtte jeg en Pike som stirret meget stivt paa mig idet jeg kom paa Siden av hende.

Godaften! sa jeg.

Godaften! Hun stanset.

Hm. Om hun var ute og gik saa sent? Var det nu ikke litt risikabelt for en ung Dame at gaa paa Karl Johan paa denne Tid av Døgnet! Ikke? Ja men blev hun da aldrig tiltalt, forulempet, jeg mener rent ut sagt bedt om at gaa med hjem?

Hun stirret forundret paa mig, undersøkte mit Ansigt, hvad jeg vel kunde mene med dette. Saa stak hun pludselig Haanden ind under min Arm og sa:

Saa gik vi da!

Jeg fulgte med. Da vi hadde gaat nogen Skridt forbi Droscherne stanset jeg op, gjorde min Arm fri og sa:

Hør, min Ven, jeg eier ikke en Øre. Og jeg belaget mig paa at gaa min Vei.

I Førstningen vilde hun ikke tro mig; men da hun hadde faat følt efter i alle mine Lommer og intet fandt blev hun ærgerlig, kastet med Hodet og kaldte mig en Tørfisk.

Godnat! sa jeg.

Vent litt! ropte hun. Er det Guldbriller De har?

Nei.

Ja saa gaa Pokker ivold med Dem!

Og jeg gik.

Litt efter kom hun løpende efter mig og ropte paa mig paany.

De kan være med mig allikevel, sa hun.

Jeg følte mig ydmyget av dette Tilbud fra en stakkars Gatetøs og jeg sa nei. Det var desuten sent paa Nat og jeg skulde et Sted hen; hun hadde heller ikke Raad til slike Opofrelser.

Jo nu vil jeg ha Dem med.

Men jeg gaar ikke med paa den Maaten.

De skal naturligvis til en anden, sa hun.

Nei, svarte jeg.

Ak jeg hadde intet ordenlig Spil i mig nutildags, Piker var blit næsten som Mænd for mig, Nøden hadde tørket mig ut. Men jeg hadde Følelsen av at jeg stod i en ynkelig Stilling overfor denne aparte Tøs og jeg besluttet mig til at redde Skinnet.

Hvad heter De? spurte jeg. Marie? Naa! Hør nu her,

Marie! Og jeg gav mig til at forklare min Opførsel. Piken blev mere og mere forundret efterhvert. Om hun altsaa hadde trodd at ogsaa jeg var en av dem som gik paa Garterne om Kvældene og kapret Smaapiker? Om hun virkelig trodde noget saa slet om mig? Hadde jeg kanske sagt noget uartig til hende fra Begyndelsen av? Bar man sig slik ad som jeg naar man hadde noget ondt fore? Kort og godt, jeg hadde tiltalt hende og fulgt hende de Par Skridt for at se hvor vidt hun vilde drive det. Forresten var mit Navn det og det, Pastor den og den. Godnat! Gaa hen og synd ikke mere!

Dermed saa gik jeg.

Jeg gnidde mig henrykt i Hænderne over mit gode Paafund og talte høit med mig selv. Hvor det var en Glæde at gaa omkring og gjøre gode Gjerninger! Jeg hadde kanske git denne faldne Skapning et Skub til Opreisning for hele Livet! Og hun vilde paaskjønne det naar hun fik summet sig paa det, endog huske mig i sin Dødsstund med Hjærtet fuldt av Tak. Aa det lønte sig at være ærlig allikevel, ærlig og retskaffen! Mit Humør var aldeles straalende, jeg følte mig frisk og motig nok til hvad det skulde være. Om jeg bare hadde hat et Lys saa kunde jeg kanske ha faat min Artikel færdig! Jeg gik og dingleet med min nye Portnøkkel i Haanden, nynet, plystret og spekulerte paa en Utvei til Lys. Det blev ingen anden Raad, jeg fik ta mine Skrivesaker ned, ut paa Gaten, ind under Gaslykten. Og jeg aapnet Porten og gik op efter mine Papirer.

Da jeg kom ned igjen lukket jeg Porten ilaas utenfra

og stillet mig hen i Lykteskinnet. Det var stille overalt, jeg hørte bare de tunge klirrende Fotslag av en Konstabel nede i Tværgaten, og langt borte, i Retning af St. Hanshaugen, en Hund som gjødde. Det var intet som forstyrret mig, jeg trak Frakkekraven op for Ørene og gav mig til at tænke av alle Kræfter. Det vilde hjælpe mig saa storartet om jeg var saa heldig at faa istand Slutningen av denne lille Avhandling. Jeg stod just paa et litt vanskelig Punkt, det skulde komme en ganske umærkelig Overgang til noget nyt, derpaa en dæmpet, glidende Finale, en lang Knurren som tilsist skulde ende i en Klimaks saa steil, saa oprørende som et Skudd eller som Lyden av et Berg som brast. Punktum.

Men Ordene vilde ikke falde mig ind. Jeg læste hele Stykket igjennem fra Begyndelsen av, læste høit hver Sætning, og jeg kunde slet ikke samle mine Tanker til denne brakende Klimaks. Mens jeg stod og arbeidet med dette kom atpaa Kjøpet Konstablen gaaende og stillet sig op midt i Gaten et lite Stykke borte fra mig og spolerte hele min Stemning. Hvad kom det nu ham ved om jeg i dette Øieblik stod og skrev paa en utmærket Klimaks til en Artikel for „Kommandøren“? Herregud hvor det var plat umulig for mig at holde mig oven Vande, hvad jeg end prøvet med! Jeg stod der en Times Tid, Konstablen gik sin Vei, Kulden begyndte at bli for stærk til at staa stille i. Motløs og forsagt over det ny spildte Forsøk aapnet jeg endelig atter Porten og gik op paa mit Rum.

Det var koldt deroppe og jeg kunde knapt se mit Vindu i det tykke Mørke. Jeg følte mig frem til Sengen,

trak Skoene av og satte mig til at varme mine Føtter mellem Hænderne. Saa la jeg mig ned — saaledes som jeg hadde gjort i lang Tid, rund, som jeg gik, i fulde Klær.

Morgningen efter reiste jeg mig overende i Sengen saasnart det blev lyst og tok fat paa min Artikel igjen. Jeg sat i denne Stilling til Middags da jeg hadde faat istand en ti, tyve Linjer. Og jeg var endda ikke kommet til Finalen.

Jeg stod op, tok Skoene paa og gav mig til at drive frem og tilbake paa Gulvet for at bli varm. Det laa Is paa Vinduerne; jeg saa ut, det snedde, nede i Bakgaarden laa et tykt Lag Sne over Brolægningen og Vandposten.

Jeg puslet omkring i mit Værelse, gjorde viljeløse Ture frem og tilbake, skrapet med Neglene i Væggene, la min Pande forsiktig ind mot Døren, banket med Pekefingeren i Gulvet og lyttet opmærksomt, altsammen uten nogen Hensigt, men stille og eftertænksomt som om det var en Sak av Vigtighet jeg hadde fore. Og imens sa jeg høit Gang paa Gang saa jeg hørte det selv: Men du gode Gud, dette er jo Vanvid! Og jeg drev paa like galt. Efter en lang Stunds Forløp, kanske et Par Timer, tok jeg mig stærkt sammen, bet mig i Læben og strammet mig op det bedste jeg kunde. Det maatte bli en Ende paa det! Jeg fandt mig en Flis at tygge paa og satte mig resolut til at skrive igjen.

Et Par korte Sætninger kom istand med stort Besvær, et Snes fattige Ord som jeg pinte frem med Vold og Magt

for dog at bevæge mig fremad. Da stanset jeg, mit Hode var tomt, jeg orket ikke mere. Og da jeg slet ikke kunde komme længer satte jeg mig til at stirre med vidtaapne Øine paa disse siste Ord, dette ufuldførte Ark, glante paa disse underlige, skjælvende Bokstaver som stirret op fra Papiret som smaa bustede Figurer, og jeg forstod tilsist ikke noget av det hele, jeg tænkte paa ingen Ting.

Tiden gik. Jeg hørte Færdselen paa Gaten, Larmen av Vogner og Hester, Jens Olais Røst steg op til mig fra Stalden naar han pratet til Hestene. Jeg var aldeles sløv, jeg sat og smattet litt med Munden, men foretok mig ellers intet. Mit Bryst var i en sørgelig Forfatning.

Det begyndte at skumre, jeg faldt mere og mere sammen, blev træt og la mig tilbake paa Sengen. For at varme mine Hænder litt strøk jeg Fingrene gjennem mit Haar, frem og tilbake, paa kryss og tværs; det fulgte smaa Dotter med, løsnede Tjavser som la sig mellem Fingrene og fløt utover Hodeputen. Jeg tænkte ikke noget over det just da, det var som det ikke kom mig ved, jeg hadde ogsaa nok av Haar tilbake. Jeg forsøkte atter at ryste mig op av denne forunderlige Døs som gled mig gjennem alle Lemmer som en Taake; jeg reiste mig overende, banket mig med flat Haand over Knærne, hostet saa haardt som mit Bryst tillot, — og jeg faldt tilbake paany. Intet hjalp; jeg døde hjælpeløst bort med aapne Øine, stirrende ret op i Taket. Tilsist stak jeg Pekefingeren i Munden og gav mig til at-patte paa den. Det begyndte at røre sig noget i min Hjærne, en Tanke som rotet sig frem derinde, et splittergalt Paafund: Hvad om

jeg bet til? Og uten et Øiebliks Betænkning knep jeg Øinene i og slog Tænderne sammen.

Jeg sprang op. Endelig var jeg blit vaaken. Det piplet litt Blod ut av Fingeren og jeg slikket det av efterhvert. Det gjorde ikke ondt, Saaret var heller ingenting; men jeg var med en Gang bragt til mig selv; jeg rystet paa Hodet, gik til Vinduet og fandt mig en Klut til Saaret. Mens jeg stod og puslet hermed blev mine Øine fulde av Vand, jeg graat sagte for mig selv. Denne magre, itubitte Finger saa saa sørgelig ut. Gud i Himlen, hvor langt det nu var kommet med mig.

Mørket blev tettere. Det var kanske ikke umulig at jeg kunde skrive min Finale ut over Kvælden hvis jeg bare hadde et Lys. Mit Hode var atter blit klart, Tanker kom og gik som sædvanlig og jeg led ikke synderlig; jeg følte ikke engang Sulten saa slem som for nogen Timer siden, jeg kunde nok holde ut til næste Dag. Kanske kunde jeg faa et Lys paa Kredit saalænge naar jeg henvendte mig i Husholdningshandelen og forklarte min Stilling. Jeg var saa godt kjendt dernede; i de gode Dager mens jeg endnu hadde Raad til det hadde jeg kjøpt mangt et Brød i den Butik. Det var ingen Tvil om at jeg vilde faa et Lys paa mit ærlige Navn. Og for første Gang i lang Tid tok jeg mig til at børste mine Klær en Smule og fjærne de løse Haar paa min Frakkekrave saavidt det lot sig gjøre i Mørket. Saa famlet jeg mig nedover Trapperne.

Da jeg kom ut paa Gaten faldt det mig ind at jeg kanske heller burde begjære et Brød. Jeg blev tvilraadig, stanset op og tænkte efter. Paa ingen Maatel svarte jeg

endelig mig selv. Jeg var desværre ikke i den Tilstand at jeg taalte Mat nu; de samme Historier vilde da gjenta sig med Syner og Fornemmelser og vanvittige Indfald, min Artikel vilde aldrig bli færdig og det gjaldt at komme til „Kommandøren“ inden han glemte mig igjen. Paa ingen mulig Maate! Og jeg bestemte mig for et Lys. Dermed gik jeg ind i Butiken.

En Kone staar ved Disken og gjør Indkjøb; det ligger flere smaa Pakker i forskjellige Sorter Papir ved Siden av mig. Betjenten som kjender mig og vet hvad jeg sædvanligvis kjøper forlater Konen og pakker uten videre et Brød ind i en Avis og lægger frem til mig.

Nei — det var egentlig et Lys iaften, sier jeg. Jeg sier det meget stille og ydmygt for ikke at gjøre ham ærgerlig og forspilde min Utsigt til at faa Lyset.

Mit Svar kom ham uventet, det var første Gang jeg hadde forlangt noget andet end Brød av ham.

Ja saa faar De vente litt da, sier han og gir sig atter i Færd med Konen.

Hun faar sine Ting, betaler, leverer en Femkrone som hun faar tilbake paa og gaar.

Nu er Betjenten og jeg alene.

Han sier:

Ja saa var det altsaa et Lys. Og han river op en Pakke Lys og tar ut et til mig.

Han ser paa mig og jeg ser paa ham, jeg kan ikke faa min Begjæring over Læberne. •

Naa ja det var sandt, De betalte jo, sier han pludselig. Han sier simpelthen at jeg hadde betalt; jeg hørte

hvert Ord. Og han begynder at tælle Sølvpenger op fra Skuffen, Krone efter Krone, blanke, fete Penger — han gir mig tilbake paa fem Kroner, paa Konens Femkrone.

Værsaagod! sier han.

Nu staar jeg og ser paa disse Penger et Sekund, jeg fornemmer at det er galt fat med noget, jeg overveier ikke, tænker slet ikke paa nogen Ting, falder bare i Staver over al denne Rikdom som ligger og lyser foran mine Øine. Og jeg samler mekanisk Pengene op.

Jeg staar der utenfor Disken, dum av Forundring, slagen, tilintetgjort; jeg gjør et Skridt ut mot Døren og stanser igjen. Jeg retter mit Blik mot et visst Punkt paa Væggen; der henger en liten Bjælde i et Lærhalsbaand og nedenunder den et Bundt Snøre. Og jeg staar og stirrer paa disse Saker.

Betjenten som mener at jeg vil slaa av en Passiar eftersom jeg gir mig saa god Tid sier idet han ordner endel Indpakningspapir som flyter om paa Disken:

Det ser ut til at vi skal faa Vinter nu.

Hm. Ja, svarer jeg, det ser ut til at vi skal faa Vinter nu. Det ser ut til det. Og litt efter legger jeg til: Aaja det er ikke fortidlig. Men det ser virkelig ut til det ja. Det er nu forresten heller ikke fortidlig.

Jeg hørte mig selv tale dette Vaas, men oppfattet hvert Ord jeg sa som om det kom fra en anden Person.

Ja synes De egentlig det? sier Betjenten.

Jeg stak Haanden med Pengene i Lommen, tok i Laaset og gik; jeg hørte at jeg sa Godnat og at Betjenten svarte.

Jeg var kommet et Par Skridt bort fra Trappen da Butiksdøren blev revet op og Betjenten ropte efter mig. Jeg vendte mig om uten Forundring, uten Spor av Angst; jeg samlet bare Pengene sammen i Haanden og beredte mig paa at gi dem tilbake.

Værsaagod, De har glemt Deres Lys, sier Betjenten.

Aa Tak, svarer jeg rolig. Tak! Tak!

Og jeg vandrer atter nedover Gaten bærende Lyset i Haanden.

Min første fornuftige Tanke gjaldt Pengene. Jeg gik bort til en Lykt og talte dem over paany, veiet dem i Haanden og smilte. Saa var jeg allikevel herlig hjulpen, storslagent, vidunderlig hjulpen for lang, lang Tid! Og jeg stak atter Haanden med Pengene i Lommen og gik.

Utenfor en Matkjælder i Storgaten stanset jeg og overveiet koldt og rolig om jeg skulde driste mig til at nyte en liten Lunch allerede straks. Jeg hørte Klirren av Tallærkener og Kniver indenfor og Lyden av Kjøtt som bankedes; dette blev mig en altfor stærk Fristelse, jeg traadte ind.

En Bif! sier jeg.

En Bif! ropte Jomfruen ut gjennom en Luke.

Jeg slog mig ned ved et lite Bord for mig selv like indenfor Døren og gav mig til at vente. Det var litt mørkt der jeg sat, jeg følte mig noksaa godt skjult og satte mig til at tænke. Nu og da saa Jomfruen bort paa mig med litt nysgjærrige Øine.

Min første egentlige Uærlighet var begaat, mit første Tyveri, mot hvilket alle mine tidligere Streker var for

intet at regne; mit første lille, store Fald . . . . Godt og vell! Det var intet at gjøre ved det. Forresten stod det mig frit for, jeg kunde ordne det med Kræmmeren siden, senerehen, naar jeg fik bedre Leilighet til det. Det behøvet ikke at komme videre med mig; desuten hadde jeg ikke paatat mig at leve mere ærlig end alle andre Mennesker, det var ingen Avtale . . . .

Kommer Biffen snart, tror De?

Ja ganske snart. Jomfruen aapner Luken og ser ind i Kjøkkenet.

Men hvis nu Saken kom for en Dag? Hvis Betjenten kom til at fatte Mistanke, begyndte at tænke over Hændelsen med Brødet, de fem Kroner som Konen fik tilbage paa? Det var ikke umulig at han vilde komme paa det en Dag, kanske næste Gang naar jeg gik derind. Naa ja, Herregud! . . . . Jeg trak i Smug paa Akslerne.

Værsaagod! sier Jomfruen venlig og sætter Biffen paa Bordet. Men vil De ikke heller gaa ind i et andet Rum? Her er saa mørkt.

Nei Tak, lat mig bare være her, svarer jeg. Hendes Venlighet gjør mig med en Gang bevæget, jeg betaler Biffen straks, gir hende paa Slump hvad jeg faar fat i nede i Lommen og lukker hendes Haand til. Hun smiler og jeg sier for Spøk, med vaate Øine: Resten skal De ha at kjøpe Dem en Gaard for . . . . Aa velbekomme!

Jeg begyndte at spise, blev mere og mere graadig efterhvert og slukte store Stykker uten at tygge dem. Jeg rev i Kjøttet som en Menneskeæter.

Jomfruen kom igjen bort til mig.

Vil De ikke ha noget at drikke? sier hun. Og hun luter sig litt ned mot mig.

Jeg saa paa hende; hun talte meget lavt, næsten undselig; hun slog Øinene ned.

Jeg mener en halv Øl eller hvad De vil . . . . av mig . . . . atpaa . . . . dersom De vil . . . .

Nei mange Tak! svarte jeg. Ikke nu. Jeg skal komme igjen en anden Gang.

Hun trak sig tilbake og satte sig indenfor Disken; jeg saa bare hendes Hode. Et underlig Menneske!

Da jeg blev færdig gik jeg med en Gang til Døren. Jeg følte allerede Kvalme. Jomfruen reiste sig. Jeg var redd for at komme ind i Lyset, frygtet for at vise mig for meget frem for den unge Pike som ikke anet min Elendighet og jeg sa derfor hurtig Godnat, bukket og gik.

Maten begyndte at virke, jeg led meget av den og fik ikke beholde den længe. Jeg gik og tømte min Mund ut i hver mørk Krok som jeg kom forbi, stred med at dæmpe denne Kvalme som uthulet mig paany, knyttet Hænderne og gjorde mig haardfør, stampet i Gaten og svælget rasende ned igjen hvad som vilde op — forgjæves! Jeg sprang tilsist ind i et Portrum, foroverbøiet, blind av Vand som sprængtes ut i mine Øine, og tømte mig igjen.

Jeg blev forbitret, gik bortover Gaten og graat, bandte de grusomme Magter hvem de end var som forfulgte mig saa, svor dem ned i Helvedes Fordømmelse og evige Kval for deres Usselhet. Det var liten Ridderlighet hos Magterne, virkelig noksaa liten Ridderlighet, maatte man si!

.... Jeg gik bort til en Mand som stod og glante ind gjennem et Butiksvindu og spurte ham i største Hast hvad man efter hans Mening skulde by en Mand som hadde sultet i lang Tid. Det gjaldt Livet, sa jeg, han taalte ikke Bif.

Jeg har hørt si at Mælk skal være bra, kokt Mælk, svarer Manden ytterst forundret. Hvem er det forresten De spør for?

Tak! Tak! sier jeg. Det kan hende at det er noksaa bra det, kokt Mælk.

Og jeg gaar.

Ved den første Kafé jeg traf paa gik jeg ind og bad om kokt Mælk. Jeg fik Mælken, drak den ned saa het som den var, slukte glupsk hver Draape, betalte og gik atter. Jeg tok Veien hjem.

Nu hændte det noget forunderlig. Utenfor min Port, lænet op til Gaslykten og midt i Lyset fra denne, staar et Menneske som jeg skimter allerede paa lang Avstand. — det er den sortklædte Dame igjen. Den samme sortklædte Dame fra de tidligere Aftener. Det var ikke til at ta feil av, hun hadde møtt op paa selvsamme Sted for fjerde Gang. Hun staar aldeles urørlig.

Jeg finder dette saa besynderlig at jeg uvilkaarlig sagtner mine Skridt; i dette Øieblik er mine Tanker i god Orden, men jeg er meget ophidset, mine Nerver er optirret av det siste Maaltid. Jeg gaar som sædvanlig like forbi hende, kommer næsten til Porten og er i Færd med at træde indenfor. Da stanser jeg. Jeg faar med ett en Indskyttelse. Uten at gjøre mig nogen Rede for det vender

jeg mig om og naar like bort til Damen, jeg ser hende ind i Ansigtet og hilser:

Godaften, Frøken!

Godaften! svarer hun.

Undskyld, søkte hun efter nogen? Jeg hadde lagt Mærke til hende før; om jeg kunde være hende behjælpelig paa nogen Maate? Ber saa meget om Undskyldning forresten.

Ja, hun visste ikke rigtig . . . .

Det bodde ingen indover denne Port foruten en tre, fire Hester og mig; det var forøvrig en Stald og et Blikkenslagerværksted. Hun var ganske visst paa Vildspor desværre naar hun lette efter nogen her.

Da vender hun Ansigtet bort og sier:

Jeg leter ikke efter nogen, jeg bare staar her.

Jasaa hun stod der bare, stod der slik Kvæld efter Kvæld bare av et Indfald. Det var litt rart; jeg tænkte over det og kom mere og mere i Vildrede med Damen. Saa besluttet jeg mig til at være dristig. Jeg ringlet en Smule med mine Penger i Lommen og bydde hende uten videre med paa et Glas Vin et eller andet Sted . . . . i Betragtning av at Vinteren var kommet, hehe . . . . Det behøvet ikke at ta lang Tid . . . . Men det vilde hun vel ikke?

Aanei Tak, det gik vel ikke an. Nei det kunde hun ikke gjøre. Men vilde jeg være saa snil at følge hende et Stykke, saa . . . . Det var noksaa mørkt hjemover og det generte hende at gaa alene opover Karl Johan efter at det var blit saa sent.

Vi satte os i Bevægelse; hun gik paa min høire Side.

En eiendommelig, skjøn Følelse grep mig. Bevisstheden om at være i en ung Pikes Nærhet. Jeg gik og saa paa hende hele Veien. Parfumen i hendes Haar, Varmen som stod ut fra hendes Legeme, denne Duft av Kvinde som fulgte hende, den søte Pust hver Gang hun vendte Ansigtet mot mig, — altsammen strømmet ind paa mig, trængte sig uregjerlig ind i alle mine Sanser. Jeg kunde saavidt skimte et fyldig, litt blekt Ansigt bak Sløret og et høit Bryst som struttet ut med Kaapen. Tanken paa al denne skjulte Herlighed som jeg anet var tilstede indenfor Kaapen og Sløret forvirret mig, gjorde mig idiotisk lykkelig uten nogen rimelig Grund; jeg holdt det ikke længer ut, jeg berørte hende med min Haand, fingret ved hendes Aksel og smilte fjollet. Jeg hørte mit Hjerte slaa.

Hvor De er rar! sa jeg.

Ja hvordan det egentlig?

Jo for det første hadde hun likefrem den Vane at staa stille utenfor en Staldport Kvæld efter Kvæld uten nogensomhelst Hensigt, bare fordi det faldt hende ind . . .

Naa, hun kunde jo ha sine Grunde herfor; hun holdt desuten av at være oppe til langt paa Nat, det hadde hun altid syntes godt om. Om jeg brydde mig om at legge mig før tolv?

Jeg? Var det nogen Ting i Verden jeg hatet saa var det at legge mig før Klokken tolv om Natten. Hehe.

Hehe, ja ser De der! Saa tok hun altsaa denne Tur saadan om Kvældene naar hun ikke hadde noget at forsømme med det; hun bodde oppe paa St. Olafs Plass . . .

Ylajali! ropte jeg.

Hvadbehager?

Jeg sa bare Ylajali . . . . Godt og vel, fortsæt!

Hun bodde oppe paa St. Olafs Plass, noksaa ensomt, sammen med sin Mama som det ikke gik an at tale med fordi hun var saa døv. Var det da noget rart i at hun gjerne vilde være litt ute?

Nei slet ikke! svarte jeg.

Naa ja, hvad saa? Jeg kunde høre paa hendes Røst at hun smilte.

Hadde hun ikke en Søster?

Jo en ældre Søster — hvordan visste jeg forresten det? — Men hun var reist til Hamburg.

Nylig?

Ja for en fem Uker siden. Hvor hadde jeg det fra at hun hadde en Søster?

Jeg hadde det slet ikke, jeg bare spurte.

Vi tidde. En Mand gaar forbi os med et Par Sko under Armen, ellers er Gaten tom saa langt vi kan se. Borte ved Tivoli lyser en lang Række av kulørte Lamper. Det snedde ikke mere. Himlen var klar.

Gud, fryser De ikke uten Ytterfrak? sier pludselig Damen og ser paa mig.

Skulde jeg fortælle hende hvorfor jeg ikke hadde Ytterfrak? aapenbare min Stilling straks og skræmme hende bort like saa godt først som sist? Det var dog deilig at gaa her ved hendes Side og holde hende i Uvitenhet endnu en liten Stund. Jeg løi, jeg svarte:

Nei aldeles ikke. Og for at komme ind paa noget andet spurte jeg: Har De set Menageriet paa Tivoli?

Nei, svarte hun. Er det noget at se?

Hvis hun fandt paa at ville gaa derhen? Ind i alt det Lys, sammen med saa mange Mennesker! Hun vilde bli altfor flau, jeg vilde jage hende paa Dør med mine daarlige Klær, mit magre Ansigt som jeg ikke engang hadde vasket i to Dager, hun vilde kanskje endog opdage at jeg ingen Vest hadde . . . .

Aanei, svarte jeg derfor, det er visst ikke noget at se. Og det faldt mig ind endel lykkelige Ting som jeg straks gjorde Bruk av, et Par tarvelige Ord, Rester inde fra min utsugede Hjærne: Hvad kunde man vel vente av et saadant lite Menageri? Overhodet interesserte det ikke mig at se Dyr i Bur. Disse Dyr vet at man staar og ser paa dem; de føler de hundrede nysgjærrige Blikke og paavirkes av dem. Nei maatte jeg be om Dyr som ikke visste at man beskuet dem, de sky Væsener som pusler i sit Hi, ligger med dorske grønne Øine, slikker sine Klør og tænker. Hvad?

Ja det hadde jeg visst Ret i.

Det var Dyret i al sin sære Forfærdelighet og sære Vildhet som det var noget ved. De lydløse, listende Skridt i Nattens Mulm og Mørke, Skogens Sus og Uhygge, Skrikene fra en forbifarende Fugl, Vinden, Blodlukten, Bulderet oppe i Rummet, kortsagt Vilddyrrikets Aand over Vilddyret . . . .

Men jeg var redd for at dette trættet hende og Følelsen av min store Armod grep mig paany og knuget mig sammen. Om jeg nu bare hadde været saa nogenlunde godt antrukken kunde jeg ha glædet hende med den Tur

i Tivoli! Jeg begrep ikke dette Menneske som kunde finde nogen Fornøielse i at la sig ledsake opover hele Karl Johan av en halvnaken Stodder. Hvad i Guds Navn tænkte hun paa? Og hvorfor gik jeg her og skapte mig til og smilte idiotisk av ingen Ting? Hadde jeg ogsaa nogen rimelig Aarsak til at la mig plage ut av denne fine Silkefugl til saa lang en Tur? Kostet det mig kanske ikke Anstrængelse? Følte jeg ikke Dødens Isnen like ind i mit Hjerte bare ved det sagteste Vindstøt som blaaste mot os? Og støiet ikke allerede Vanviddet i min Hjerne bare av Mangel paa Mat i mange Maaneder i Træk? Hun hindret mig endog fra at gaa hjem og faa mig litt Mælk paa Tungen, en ny Skefuld Mælk som jeg kanske kunde faa beholde. Hvorfor vendte hun mig ikke Ryggen og lot mig gaa Pokker ivold . . . .

Jeg blev fortvilet; min Haapløshet bragte mig til det ytterste og jeg sa:

De burde i Grunden ikke gaa sammen med mig, Frøken; jeg prostituerer Dem midt for alle Folks Øine bare ved min Dragt. Ja det er virkelig sandt; jeg mener det.

Hun studser. Hun ser hurtig op paa mig og tier. Derpaa sier hun:

Herregud ogsaa! Mere sier hun ikke.

Hvad mener De med det? spurte jeg.

Uf nei, si ikke slikt . . . Nu har vi ikke saa langt igjen. Og hun gik litt hurtigere til.

Vi dreiet op i Universitetsgaten og saa allerede Lykterne paa St. Olafs Plass. Da gik hun langsommere igjen.

Jeg vil ikke være indiskret, sier jeg, men vil De ikke si mig Deres Navn før vi skilles? Og vil De ikke bare for et Øieblik ta Sløret bort saa jeg faar se Dem? Jeg skulde være saa taknemmelig.

Pause. Jeg gik og ventet.

De har set mig før, svarer hun.

Ylajali! sier jeg igjen.

De har forfulgt mig en halv Dag, like hjem. Var De fuld dengang? Jeg hørte igjen at hun smilte.

Ja, sa jeg, desværre, jeg var fuld dengang.

Det var stygt av Dem!

Og jeg indrømmet sønderknust at det var stygt av mig.

Vi var kommet til Fontænen, vi stanser og ser op til de mange oplyste Vinduer i Numer 2.

Nu maa De ikke følge mig længer, sier hun; Tak for iaften!

Jeg bøiet Hodet, jeg torde ikke si nogen Ting. Jeg tok av min Hat og stod barhodet. Mon hun vilde række mig Haanden?

Hvorfor ber De mig ikke om at gaa med tilbake et Stykke? sier hun spøkefuldt. Men hun ser ned paa sin Skosnute.

Herregud, svarer jeg, om De vilde gjøre det!

Ja men bare et lite Stykke.

Og vi vendte om.

Jeg var ytterst forvirret, jeg visste slet ikke hvordan jeg skulde gaa eller staa; dette Menneske vendte fuldstændig op og ned paa hele min Tankegang. Jeg var hen-

rykt, vidunderlig glad; jeg syntes jeg gik deilig tilgrunde av Lykke. Hun hadde uttrykkelig villet gaa med tilbake, det var ikke mit Paafund, det var hendes eget Ønske. Jeg gaar og ser paa hende og blir mere og mere motig, hun opmuntrer mig, trækker mig til sig ved hvert Ord. Jeg glemmer for et Øieblik min Armod, min Ringhet, hele min jammerlige Tilværelse, jeg føler Blodet jage mig varmt gjennem Kroppen som i gamle Dager før jeg faldt sammen, og jeg beslutter at føle mig frem med et lite Knep.

Forresten var det ikke Dem jeg forfulgte dengang, sa jeg; det var Deres Søster.

Var det min Søster? sier hun i høieste Grad forbauset. Hun stanser, ser paa mig, venter virkelig Svar. Hun spurte for ramme Alvor.

Ja, svarte jeg. Hm. Det vil si det var altsaa den yngste av de to Damer som gik foran mig.

Den yngste? Aahaa! Hun lo med en Gang høit og inderlig som et Barn. Nei hvor De er slu! Det sa De bare for at faa mig til at ta Sløret av. Jeg forstod det. Men det skal De være blaa for .... til Straf.

Vi begyndte at le og spase, vi talte ustanselig hele Tiden, jeg visste ikke hvad jeg sa, jeg var glad. Hun fortalte at hun hadde set mig en Gang før, for længe siden i Teatret. Jeg hadde tre Kamerater med og jeg hadde baaret mig ad som en Gal; jeg hadde bestemt været fuld da ogsaa, desværre.

Hvorfor trodde hun det?

Jo jeg hadde leet saa.

Jasaa. Aaja, jeg lo meget dengang.

Men nu ikke længer?

Aajo, nu ogsaa. Det var herlig at være til!

Vi kom ned mot Karl Johan. Hun sa:

Nu gaar vi ikke længer! Og vi vendte om og gik atter opover Universitetsgaten. Da vi igjen kom op til Fontænen sagtnet jeg litt mine Skridt, jeg visste at jeg ikke fik følge med længer.

Ja nu maa De altsaa vende om, sa hun og stanset.

Ja jeg maa vel det, svarte jeg.

Men litt efter mente hun at jeg nok kunde være med til Porten. Herregud, det var da ikke noget galt i det. Vel?

Nei, sa jeg.

Men da jeg stod ved Porten trængte al min Elendighet igjen ind paa mig. Hvor kunde man ogsaa holde Motet oppe naar man var saa knækket sammen? Her stod jeg foran en ung Dame, smudsig, forreven, vansiret av Sult, uvasket, bare halvt paaklædt, — det var til at synke i Jorden av. Jeg gjorde mig liten, dukket mig uvilkaarlig ned og sa:

Maa jeg nu ikke træffe Dem mere?

Jeg hadde intet Haap om at faa Lov til at møte hende igjen; jeg ønsket næsten et skarpt Nei som kunde stive mig op og gjøre mig likeglad.

Jo, sa hun.

Naar?

Jeg vet ikke.

Pause.

Vil De ikke være saa snil at ta Sløret av bare et eneste Øieblik, sa jeg, saa jeg faar se hvem jeg har talt med. Bare et Øieblik. For jeg maa da se hvem jeg har talt med.

Pause.

De kan møte mig her utenfor Tirsdag Aften, sier hun. Vil De det?

Ja kjære, faar jeg Lov til det!

Klokken otte.

Godt.

Jeg strøk med min Haand nedover hendes Kaape, børstet Sneen av den for at faa et Paaskud til at røre ved hende; det var mig en Vellyst at være hende saa nær.

Saa faar De ikke tro altfor galt om mig da, sa hun. Hun smilte igjen.

. Nei ....

Pludselig gjorde hun en resolut Bevægelse og trak Sløret op i Panden; vi stod og saa paa hverandre et Sekund. Ylajali! sa jeg. Hun hævet sig op, slog Armene om min Hals og kysset mig midt paa Munden. Jeg følte hvor hendes Bryst bølget, hun pustet voldsomt.

Og øieblikkelig rev hun sig ut av mine Hænder, ropte Godnat, stakaandet, hviskende, vendte sig og løp opover Trappen uten at si mere ....

Portdøren faldt i.

Det snedde end mere den næste Dag, en tung, regnblandet Sne, store blaa Dotter som faldt ned og blev til Søle. Veiret var raat og isnende.

Jeg var vaknet noget sent, underlig fortunlet i Hodet av Aftenens Sindsbevægelser, beruset i Hjærtet av det skjønne Møte. I min Henrykkelse hadde jeg ligget en Stund vaken og tænkt mig Ylajali ved min Side; jeg bredte Armene ut, omfavnet mig selv og kysset ut i Luft. Saa hadde jeg endelig staat op og faat mig en ny Kop Mælk og straks derpaa en Bif og jeg var ikke længer sulten; bare mine Nerver var stærkt ophidset igjen.

Jeg begav mig ned til Klædesbasarerne. Det faldt mig ind at jeg kanske kunde faa mig en brukt Vest for en billig Pris, noget at ha paa under Frakken, like meget hvad. Jeg gik opover Trappen til Basaren og fik fat paa en Vest som jeg begyndte at undersøke. Mens jeg puslet med dette kom en Bekjendt forbi; han nikket og ropte op til mig, jeg lot Vesten hænge og gik ned til ham. Han var Tekniker og skulde paa Kontoret.

Følg med og ta et Glas Øl, sa han. Men kom fort, jeg har liten Tid . . . . Hvad var det for en Dame De spaserte med igaaraftes?

Hør nu her, sa jeg skinsyk paa hans blotte Tanke, om det nu var min Kjæreste?

Død og Pine! sa han.

Ja det blev avgjort igaar.

Jeg hadde slaat ham flat, han trodde mig ubetinget. Jeg løi ham fuld for at bli av med ham igjen; vi fik Øllet, drak og gik.

Godmorgen da! . . . . Hør, sa han pludselig, jeg skylder Dem altsaa nogen Kroner og det er Skam at jeg ikke

har betalt dem tilbake for længe siden. Men nu skal De faa dem med det første.

Ja Tak, svarte jeg. Men jeg visste at han aldrig vilde betale mig tilbake de Kroner.

Øllet steg mig desværre straks til Hodet, jeg blev meget het. Tanken paa Aftenens Æventyr overvældet mig, gjorde mig næsten forstyrret. Hvad om hun nu ikke møtte op Tirsdag! Hvad om hun begyndte at tænke over og fatte Mistanke! .... Fatte Mistanke til hvad? .... Min Tanke blev med ett spillevende og begyndte at tumle med Pengene. Jeg blev angst, dødelig forfærdet over mig selv. Tyveriet stormet ind paa mig med alle dets Detaljer; jeg saa den lille Butik, Disken, min magre Haand da jeg grep Pengene, og jeg utmalte mig Politiets Fremgangsmaate naar det kom og skulde ta mig. Jærn om Hænder og Føtter, nei bare om Hænderne, kanske bare paa den ene Haand; Skranken, Vagthavendes Protokol, Lyden av hans Pen som skrapet, hans Blik, hans farlige Blik: Naa, Hr. Tangen? Cellen, det evige Mørke ....

Hm. Jeg knyttet Hænderne hæftig sammen for at gi mig Mot, gik hurtigere og kom til Stortorvet. Her satte jeg mig.

Ingen Barnestreker! Hvorledes i Alverden kunde man bevise at jeg hadde stjålet? Desuten torde ikke Høker-gutten gjøre Allarm selv om han en Dag kom til at huske hvordan det hele var gaat til; han hadde nok sin Plass for kjær. Ingen Larm, ingen Scener, om jeg maatte be!

Men disse Penger tynget nu allikevel litt i min Lomme

og gav mig ikke god Fred. Jeg satte mig til at prøve mig selv og fandt ut paa det klareste at jeg hadde været lykkeligere før, dengang da jeg gik og led i al Ærlighet. Og Ylajali! Hadde jeg ikke ogsaa gaat og trukket hende ned med mine syndige Hænder! Herregud, Herre min Gud! Ylajali!

Jeg følte mig fuld som en Alke, sprang pludselig op og gik like bort til Kakekonen ved Elefantapoteket. Jeg kunde endnu reise mig fra Vanæren, det var langtffra forsent, jeg skulde vise hele Verden at jeg var istand til det! Underveis fik jeg Pengene i Beredskap, holdt hver Øre i Haanden; jeg bukket mig ned over Konens Bord som om jeg vilde kjøpe noget og slog hende uten videre Pengene i Haanden. Jeg sa ikke et Ord, jeg gik straks.

Hvor det smakte vidunderlig at være ærlig Menneske igjen. Mine tomme Lommer tynget ikke mere, det var mig en Nytelse at være blank paany. Naar jeg rigtig tænkte efter hadde disse Penger i Grunden kostet mig megen hemmelig Kummer, jeg hadde virkelig tænkt paa dem med Gysen Gang paa Gang; jeg var ingen forstokket Sjæl, min ærlige Natur hadde oprørt sig mot den lave Gjærning, jada. Gudskelov, jeg hadde hævet mig i min egen Bevissthet. Gjør mig det efter! sa jeg og saa utover det myldrende Torv, gjør mig bare det efter! Jeg hadde glædet en gammel fattig Kakekone saa det hadde Skik; hun visste hverken ut eller ind. Iaften skulde ikke hendes Børn gaa sultne tilsengs . . . . Jeg geilet mig op med disse Tanker og syntes at jeg hadde baaret mig ut-

mærket ad. Gudskelov, Pengene var nu ute av mine Hænder.

Fuld og nervøs gik jeg henover Gaten og akslet mit Skind. Glæden over at kunne gaa Ylajali ren og ærlig imøte og se hende ind i Ansigtet løp ganske av med mig i min Fuldschap; jeg hadde ingen Smærter mere, mit Hode var klart og tomt, det var som det skulde være et Hode av idel Lys som stod og skinnet paa mine Aksler. Jeg fik Lyst til at gjøre Skøierstreker, begaa forbausende Ting, sætte Byen paa Ende og støie. Opper hele Grænsen opførte jeg mig som en vanvittig Mand; det suset let for mine Ører og i min Hjerne var Rusen i fuld Gang. Begeistret av Dumdristighet fik jeg i Sinde at gaa hen og opgi min Alder for et Bybud som forresten ikke hadde talt et Ord, ta ham i Haanden, se ham indtrængende ind i Ansigtet og forlate ham igjen uten nogen Forklaring. Jeg skjælnet Nuancerne i de Forbigaaendes Røster og Latter, iagttok nogen Smaafugler som hoppet foran mig i Gaten, gav mig til at studere Brostenenes Uttryk og fandt allehaande Tegn og underlige Figurer i dem. Under dette var jeg kommet ned til Stortingsplass.

Jeg staar pludselig stille og stirrer ned paa Droscherne. Kuskene vandrer samtalende omkring, Hestene staar og luter forover mot det stygge Veir. Kom! sa jeg og puffet til mig selv med Albuen. Jeg gik hurtig bort til den første Vogn og steg op. Ullevaalsveien Numer 37! ropte jeg. Og vi rullet avsted.

Underveis begyndte Kusken at se sig tilbake, lægge

sig ned og kikke ind i Vognen hvor jeg sat under Oljelærredet. Var han blit mistænksom? Det var ingen Tvil om at min usle Paaklædning hadde gjort ham opmærksom.

Det er en Mand jeg skal træffe! ropte jeg til ham for at komme ham i Forkjøpet, og jeg forklarte ham indstændig at jeg absolut maatte træffe denne Mand.

Vi stanser utenfor 37, jeg hopper ut, springer opover Trapperne, helt op til tredje Etage, griper en Klokkestræng og rykker til; Bjælden gjorde seks, syv forfærdelige Slag indenfor.

En Pike kommer og lukker op; jeg legger Mærke til at hun har Gulddobber i Ørene og sorte Lastingsknapper i det graa Kjoleliv. Hun ser forfærdet paa mig.

Jeg spør efter Kierulf, Joachim Kierulf, om jeg saa maatte si, en Uldhandler, kortsagt, han var ikke til at ta feil av ....

Piken ryster paa Hodet.

Bor ingen Kierulf her, sier hun.

Hun stirrer paa mig, tar i Døren færdig til at trække sig tilbake. Hun gjorde sig ingen Anstrængelse for at finde Manden; hun saa virkelig ut til at kjende den Person jeg spurte efter naar hun bare vilde tænke sig om, den late Skapning. Jeg blev sint, vendte hende Ryggen og løp nedover Trapperne igjen.

Han var ikke der! ropte jeg til Kusken.

Var han ikke der?

Nei. Kjør til Tomtegaten Numer 11.

Jeg var i det hæftigste Sindsoprør og meddelte Kusken noget derav, han trodde ganske visst at det gjaldt Livet og han kjørte uten videre avsted. Han slog stærkt paa.

Hvad heter Manden? spurte han og vendte sig paa Bukken.

Kierulf, Uldhandler Kierulf.

Og Kusken syntes nok ogsaa at den Mand ikke var til at ta feil av. Om han ikke pleiet at gaa med en lys Frak?

Hvadfornoget? ropte jeg, lys Frak? Er De gal? Tror De det er en Tekop jeg spør efter? Denne lyse Frak kom mig meget ubeleilig og spolerte Manden for mig slik som jeg hadde tænkt mig ham.

Hvad var det De sa han hette? Kjærulf?

Javisst, svarte jeg, er det noget underlig i det? Navnet skjæmmer ingen.

Har han ikke rødt Haar?

Nu kunde det gjerne være at han hadde rødt Haar, og da Kusken nævnte den Ting var jeg med en Gang sikker paa at han hadde Ret. Jeg følte mig taknemmelig mot den stakkars Vognmand og sa ham at han hadde tat Manden ganske paa Spiddet; det forholdt sig virkelig som han sa; det vilde være et Særsyn, sa jeg, at se en slik Mand uten rødt Haar.

Det maa være ham som jeg har kjørt et Par Ganger, sa Kusken. Han hadde endda en Knortekjæp.

Dette gjorde Manden lys levende for mig og jeg sa: Hehe, det har vel endnu ingen set den Mand uten

med sin Knortekjæp i Haanden. Forsaavidt kan De være tryg, ganske tryg.

Ja det var klart at det var den samme Mand som han hadde kjørt. Han kjendte ham igjen . . . .

Og vi kjørte paa saa det gnistret fra Hestekoene.

Midt i denne ophidsede Tilstand hadde jeg ikke et eneste Øieblik tapt Aandsnærværelsen. Vi kommer forbi en Politibetjent og jeg legger Mærke til at han har Nummer 69. Dette Tal træffer mig saa grusomt nøie, staar med en Gang som en Splint i min Hjærne. 69, nøiagtig 69, jeg skulde ikke glemme det!

Jeg lænet mig tilbake i Vognen, et Bytte for de galeste Indfald, krøp sammen derinde under Oljedukstaket saa ingen skulde se at jeg rørte Munden, og gav mig til at passiare idiotisk med mig selv. Vanviddet raser mig gjennom Hjærnen og jeg later det rase, jeg er fuldt bevisst at jeg ligger under for Indflydelser som jeg ikke er Herre over. Jeg begyndte at le, tyst og lidenskapelig, uten Spor av Grund, endnu lystig og fuld av det Par Glas Øl jeg hadde drukket. Litt efterhvert tar min Ophidselse av, min Ro vender mere og mere tilbake. Jeg følte Kulde i min saare Finger og jeg stak den ned mellem Halslinningen for at varme den litt. Saaledes kom vi ned til Tomteгатen. Kusken holder.

Jeg stiger ut av Vognen uten Hast, tankeløst, slapt, tung i Hodet. Jeg gaar ind gjennom Porten, kommer ind i en Bakgaard som jeg gaar tværs over, støter mot en Dør som jeg aapner og gaar ind gjennom, og jeg befinner mig i en Gang, et Slags Forværelse med to Vinduer.

Der staar to Kufferter, den ene ovenpaa den andre, i den ene Krok, og paa Langvæggen en gammel, umalet Sofa-bænk som det ligger et Tæppe i. Tilhøre, i næste Værelse, hører jeg Røster og Barneskrik og ovenover mig, i anden Etage, Lyden av en Jærnplate som det hamres paa. Alt dette mærker jeg saasnart jeg er kommet ind.

Jeg gaar rolig tværs over Værelset, bort til den motsatte Dør, uten at skynde mig, uten Tanke paa Flugt, aapner ogsaa den og kommer ut i Vognmandsgaten. Jeg ser opover Huset som jeg just har passeret igjennem og læser over Døren: Beværtning & Logi for Reisende.

Det falder mig ikke ind at søke at komme væk, stjele mig bort fra Kusken som venter paa mig; jeg gaar meget sindig uteder Vognmandsgaten uten Frygt og uten at være mig noget galt bevisst. Kierulf, denne Uldhandler som hadde spøkt saa længe i min Hjerne, dette Meneske som jeg mente var til og som jeg nødvendigvis maatte træffe, var blit borte for min Tanke, visket ut sammen med andre gale Paafund som kom og gik efter Tur; jeg husket ham ikke mere uten som en Anelse, et Minde.

Jeg blev mere og mere ædru efterhvert som jeg vandrede frem, følte mig tung og mat og slæpte Benene efter mig. Sneen faldt fremdeles ned i store, vaate Filler. Til sist kom jeg ut paa Grønland, like ut til Kirken hvor jeg satte mig til at hvile paa en Bænk. Alle som gik forbi betraktet mig meget forundret. Jeg faldt i Tanker.

Du gode Gud, hvor det var daarlig fat med mig nu! Jeg var saa inderlig kjed og træt av hele mit elendige

Liv at jeg fandt det ikke Møien værd at kjæmpe længer for at beholde det. Motgangen hadde tat Overhaand, den hadde været for grov; jeg var saa mærkelig ødelagt, ganske som en Skygge av hvad jeg engang var. Mine Aksler var sunket ned, helt til den ene Side, og jeg var kommet i Vane med at lute meget forover naar jeg gik for at spare mit Bryst det lille jeg kunde. Jeg hadde undersøkt min Krop for et Par Dager siden, en Middagstid oppe paa mit Rum, og jeg hadde staat og graatt hele Tiden over den. Jeg hadde gaat i den samme Skjorte i mange Uker, den var stiv av gammel Sved og hadde gnaget min Navle itu; det kom litt blodig Vand ut av Saaret, men det smærtet ikke, men det var saa sørgelig at ha dette Saar midt paa Maven. Jeg hadde ingen Raad med det og det vilde ikke gro igjen av sig selv; jeg vasket det, tørket det omhyggelig av og trak den samme Skjorte atter paa. Det var intet at gjøre ved det ....

Jeg sitter der paa Bænken og tænker over alt dette og er temmelig trist. Jeg væmmedes ved mig selv; endog mine Hænder forekommer mig motbydelige. Dette slattede, ublufærdige Uttryk i mine Haandbaker piner mig, volder mig Ubehag; jeg føler mig ved Synet av mine magre Fingrer raat paavirket, jeg hater hele mit slunkne Legeme og gyser ved at bære paa det, føle det om mig. Herregud, om det bare blev en Ende paa det nu! Jeg vilde inderlig gjerne dø.

Aldeles overvunden, besudlet og nedværdiget i min egen Bevissthet, reiste jeg mig mekanisk op og begyndte at gaa hjemover. Underveis kom jeg forbi en Port hvor

det stod følgende at læse: „Liksvøp hos Jomfru Andersen, tilhøre i Porten“. — Gamle Minder! sa jeg og husket mit forrige Rum paa Hammersborg, den lille Gynge-stol, Avisbetrækket nede ved Døren, Fyrdirektørens Avertissement og Baker Fabian Olsens nybakte Brød. Aaja jeg hadde jo hat det meget bedre dengang end nu; en Nat hadde jeg skrevet en Føljeton til ti Kroner, nu kunde jeg ikke skrive noget mere, jeg kunde aldeles ikke skrive noget mere, mit Hode blev straks tomt saasnart jeg forsøkte. Ja jeg vilde ha en Ende paa det nu! Og jeg gik og gik.

Efterhvert som jeg kom nærmere og nærmere Hus-holdningshandelen hadde jeg halvt ubevisst Følelsen av at jeg nærmet mig en Fare; men jeg holdt fast ved mit Forsæt, jeg vilde utlevere mig. Jeg gik rolig opover Trappen, jeg møter i Døren en liten Pike som bærer en Kop i Haanden, og jeg slipper hende forbi og lukker Døren. Betjenten og jeg staar for anden Gang overfor hverandre, alene.

Naa, sier han, det er skrækkelig Veir.

Hvad skulde denne Omvei til? Hvorfor tok han mig ikke med en Gang? Jeg blev rasende og sa:

Jeg kommer altsaa ikke for at prate om Veiret.

Denne Hæftighet forbløffer ham, hans lille Høkerhjørne slaar Klik; det hadde slet ikke faldt ham ind at jeg hadde bedraget ham for fem Kroner.

Vet De da ikke at jeg har snytt Dem? sier jeg utaalmodig, og jeg puster hæftig, skjælver, er færdig til at bruke Magt hvis han ikke straks kommer til Saken.

Men den stakkars Mand aner ingen Ting.

Nei du store Verden for dumme Mennesker man var nødt til at leve iblandt! Jeg skjælder ham ut, forklarer ham Punkt for Punkt hvorledes det hele var gaat til, viser ham hvor jeg stod og hvor han stod da Gjærningen skete, hvor Pengene hadde ligget, hvorledes jeg hadde samlet dem ned i min Haand og lukket Haanden sammen om dem, — og han forstaar altsammen, men gjør allikevel intet ved mig. Han vender sig hit og dit, lytter efter Fottrinene i Sideværelset, tysser paa mig for at faa mig til at tale lavere og sier tilslut:

Det var noksaa sjofelt gjort av Dem!

Nei vent litt! ropte jeg i min Trang til at motsi ham og ægge ham op. Det var ikke saa lavt og nedrig som han med sit elendige Husholdningshode forestillet sig. Jeg beholdt naturligvis ikke Pengene, det kunde aldrig falde mig ind; jeg for min Part vilde ikke drage nogen Nytte av dem, det bydde min bundærlige Natur imot ...

Hvor gjorde De av dem da?

Jeg gav dem bort til en gammel fattig Kone, hver Øre, maatte han vite; den Slags Person var jeg, jeg glemte ikke de Fattige saa aldeles ....

Han staar og tænker en liten Stund paa dette, blir aapenbart meget tvilraadig om hvorvidt jeg er en ærlig Mand eller ikke. Endelig sier han:

Burde De ikke heller ha leveret Pengene tilbake?

Nei hør her, svarer jeg frækt, jeg vilde ikke bringe Dem i Uleilighet, jeg vilde spare Dem. Men det er Takken man har for at man er ædelmodig. Nu staar jeg her

og forklarer Dem det hele og De skammer Dem ikke som en Hund, gjør simpelthen ingen Anstalter til at faa Striden utjævnet med mig. Derfor vasker jeg mine Hænder. Forresten gir jeg Dem Fan. Farvell!

Jeg gik og slog Døren haardt i efter mig.

Men da jeg kom hjem paa mit Værelse, ind i dette bedrøvelige Hul, gjennemvaat av den bløte Sne, skjælvende i Knærne av Dagens Vandringer, tapte jeg øieblikkelig min Kjæphøihet og faldt sammen paany. Jeg angret mit Overfald paa den arme Butiksmænd, graat, grep mig i Strupen for at straffe mig for min usle Strek og holdt et syndig Hus. Han hadde naturligvis været i den dødeligste Angst for sin Post, hadde ikke vaaget at gjøre nogen Kvalm for disse fem Kroner som Forretningen hadde tapt. Og jeg hadde benyttet mig av hans Frygt, hadde pint ham med min høirøstede Tale, spiddet ham med hvert Ord som jeg ropte ut. Og Høkerchefen selv hadde kanskje sittet indenfor i Værelset ved Siden av og følt sig paa et hængende Haar opfordret til at gaa ut til os og se hvad det var som foregik. Nei det var ingen Grænse lenger for hvad jeg kunde gjøre av nederdrægtige Ting!

Naa, men hvorfor var jeg ikke blit sat fast? Saa var det kommet til en Avslutning. Jeg hadde jo saagodt-som rakt Hænderne frem til Jærnene. Jeg vilde aldeles ikke ha gjort nogen Motstand, jeg vilde tværtimot ha hjulpet til. Himlens og Jordens Herre, en Dag av mit Liv for et lykkelig Sekund igjen! Mit hele Liv for en Ret Linser! Hør mig bare denne Gang! ....

Jeg la mig i de vaate Klær; jeg hadde en uklar Tanke om at jeg kanske vilde dø om Natten og jeg brukte min siste Kraft til at ordne op en Smule i min Seng saa det kunde se litt ordentlig ut omkring mig om Morgningen. Jeg foldet Hænderne og valgte min Stilling.

Saa med en Gang husker jeg Ylajali. At jeg hadde glempt hende saa ganske hele Kvælden utover! Og Lyset trænger ganske svakt ind i mit Sind igjen, en liten Straale Sol, som gjør mig saa velsignet varm. Og det blir mere Sol, et mildt, fint Silkelys, som streifet mig saa bedøvende deilig. Og Solen blir sterkere og sterkere, brænder skarpt mot mine Tindinger, koker tung og glødende i min utmagrede Hjerne. Og det flammer tilsist for mine Øine et vanvittig Baal av Straaler, en antændt Himmel og Jord, Mennesker og Dyr av Ild, Fjælde av Ild, Djævler av Ild, en Avgrund, en Ørken, en Alverden i Brand, en rykende ytterste Dag.

Og jeg saa og hørte intet mere . . . .

Jeg vaknet i Sved den næste Dag, fugtig over hele Legemet; Feberen hadde presset mig ganske voldsomt. I Førstningen hadde jeg ingen klar Bevissthet om hvad som var foregaat med mig, jeg saa mig omkring med Forundring, følte mig totalt forbyttet i mit Væsen, kjendte mig slet ikke igjen. Jeg følte mig efter opover Armene og nedover Benene, faldt i Forbauselse over at Vinduet stod paa den Væg og ikke paa den stik motsatte Væg og jeg hørte Hestenes Tramping nede i Gaarden som om den kom ovenfra. Jeg var ogsaa temmelig kvalm.

Mit Haar laa vaatt og koldt om min Pande; jeg reiste mig paa Albuen og saa ned paa Hodeputen: vaatt Haar laa ogsaa igjen paa den i smaa Dotter. Mine Føtter hadde hovnet op inde i Skoene i Løpet av Natten, men de smærtet ikke, jeg kunde bare ikke røre Tærne stort.

Da det lidde ut paa Eftermiddagen og det allerede var begyndt at skumre litt stod jeg op av Sengen og begyndte at pusle omkring i Værelset. Jeg prøvet mig frem med smaa, forsigtige Skridt, passet paa at holde Likevægten og sparte saa meget som mulig mine Føtter. Jeg led ikke meget og jeg graat ikke; jeg var i det hele tat ikke trist, jeg var tværtimot velsignet tilfreds; det faldt mig ikke ind netop da at nogen Ting kunde være anderledes end den var.

Saa gik jeg ut.

Det eneste som plaget mig en Smule var trods min Kvalme for Mat allikevel Sulten. Jeg begyndte at føle en skammelig Appetit igjen, en indre glupende Matlyst som det stadig blev værre og værre med. Det gnaget ubarmhjærtig i mit Bryst, bedreves et tyst, underlig Arbeide derinde. Det kunde være en Snes bitte smaa fine Dyr som la Hodet paa den ene Side og gnaget litt, la derpaa Hodet paa den andre Siden og gnaget litt, laa et Øieblik aldeles stille, begyndte igjen, boret sig ind uten Støi og uten Hast og efterlot tomme Strækninger overalt hvor de for frem . . . .

Jeg var ikke syk, men mat, jeg begyndte at svede. Jeg tænkte mig bort paa Stortorvet for at hvile litt; men Veien var lang og besværlig; endelig var jeg da næsten

fremme, jeg stod paa Hjørnet av Torvet og Torvgaten. Sveden randt ned i mine Øine, dugget mine Briller og gjorde mig blind, og jeg var netop stanset for at tørke mig av en Smule. Jeg mærket ikke hvor jeg stod, jeg tænkte ikke over det; Larmen omkring mig var frygtelig.

Pludselig lyder et Rop, et koldt, skarpt Varsku. Jeg hører dette Rop, hører det meget godt, og jeg rykker nervøst til Siden, gjør et Skridt saa hurtig mine daarlige Ben kan bevæge sig. Et Uhyre av en Brødvogn stryker mig forbi og streifer min Frak med Hjulet; hadde jeg været litt hurtigere vilde jeg ha gaat aldeles fri. Jeg kunde kanskje ha været litt hurtigere, bitte litt hurtigere, hvis jeg hadde anstrængt mig; det var ingen Raad med det, det gjorde ondt i min ene Fot, et Par Tær blev maset; jeg følte at de likesom krøllet sig sammen inde i Skoen.

Brødkjøreren holder Hestene ind av alle Kræfter; han vender sig om paa Vognen og spør forfærdet hvordan det gik. Jo det kunde gaat langt værre .... det var vel kanskje ikke saa farlig .... jeg trodde ikke at det var nogen Ting knust .... Aa jeg be'r ....

Jeg drev bort til en Bænk det forteste jeg kunde; disse mange Mennesker som stanset op og glodde paa mig hadde gjort mig flau. Egentlig var det ikke noget Dødsstøt, det var gaat forholdsvis heldig naar Ulykken endelig skulde være ute. Det værste var at min Sko var trykket istykker, Saalen revet løs paa Snuten. Jeg holdt Foten op og saa Blod inde i Gapet. Naa, det var ikke med

Vilje gjort fra nogen av Parterne, det var ikke Mandens Hensigt at gjøre det værre for mig end det var; han saa meget forskrækket ut. Kanske hvis jeg hadde bedt ham om et lite Brød fra Vognen saa hadde jeg faat det. Han hadde visst git mig det med Glæde. Gud glæde ham til Gjengjæld der han er!

Jeg sultet haardt og jeg visste ikke hvor jeg skulde gjøre av mig for min ublu Appetit. Jeg vridde mig hit og dit paa Bænken og la Brystet helt ned paa mine Knær. Da det blev mørkt ruslet jeg bort til Raadstuen.

Gud vet hvordan jeg kom dit — og satte mig paa Kanten av Balustraden. Jeg rev den ene Lomme ut av min Frak og gav mig til at tygge paa den, forresten uten nogen Hensigt, med mørke Miner, med Øinene stirrende ret frem uten at se. Jeg hørte endel Smaabørn som lekte omkring mig og fornam instinktmæssig naar en eller anden Spaserende gik mig forbi; ellers iagttok jeg intet.

Saa med en Gang falder det mig ind at gaa ned i en av Basarerne nedenunder mig og faa et Stykke raat Kjøt. Jeg reiser mig og gaar tværs over Balustraden, bort til den andre Enden av Basartaket, og stiger ned. Da jeg var kommet næsten helt ned til Kjøtboden ropte jeg op-over Trappeaapningen og hyttet tilbake som om jeg talte til en Hund deroppe, og henvendte mig frækt til den første Slagter jeg traf. .

Aa vær saa snil at gi mig et Ben til Hunden min! sa jeg. Bare et Ben; det behøver ikke at være noget paa det; den skal bare ha noget at bære i Munden.

Jeg fik et Ben, et prægtig lite Ben hvor det endnu var

litt Kjøt tilbage, og stak det ind under Frakken. Jeg takket Manden saa hjærtelig at han saa forbauset paa mig.

Ingenting at takke for, sa han.

Jo si ikke det, mumlet jeg, det er snilt gjort av Dem.

Og jeg gik op. Hjærtet slog stærkt i mig.

Jeg snikte mig ind i Smedgangen saa dypt ind som jeg kunde komme og stanset utenfor en forfalden Port til en Bakgaard. Det var ikke et Lys at se paa nogen Kant, det var velsignet mørkt omkring mig; jeg gav mig til at gnage i mig av Benet.

Det smakte ingenting; en kvalmende Lukt av gammelt Blod steg op fra Benet og jeg maatte straks begynde at kaste op. Jeg forsøkte igjen; hvis jeg bare fik beholde det vilde det nok gjøre sin Virkning; det gjaldt at faa det til at bero dernede. Men jeg kastet atter op. Jeg blev sint, bet hæftig i Kjøtet, slet av en liten Smule og svelget det ned med Vold. Og det nyttet allikevel ikke; saasnart de smaa Kjøtsmuler var blit varme i Maven kom de atter op. Jeg knyttet vanvittig Hænderne, stak i at graate av Hjælpeløshet og gnaget som en Besat; jeg graat saa Benet blev vaatt og skittent av Taarer, kastet op, bandte og gnaget igjen, graat som Hjærtet skulde briste og kastet atter op. Og jeg svor med høi Røst alle Verdens Magter ned i Pinen.

Stille. Ikke et Menneske omkring, intet Lys, ingen Støi. Jeg er i det voldsomste Sindsoprør, jeg puster tungt og høilydt og graater tænderskjærende for hver Gang jeg maa levere disse Kjøtsmuler som kanskje kunde mætte mig noget. Da det slet ikke hjelper hvormeget jeg end

forsøker slynger jeg Benet mot Porten fuld av det avmægtigste Hat, henrykt av Raseri, roper og truer voldsomt op mot Himlen, skriker Guds Navn hæst og indætt og krummer mine Fingrer som Klør .... Jeg sier dig, du Himlens hellige Ba'al, du er ikke til, men hvis du var til saa skulde jeg bande dig slik at din Himmel skulde dirre av Helvedes Ild. Jeg sier dig, jeg har bydd dig min Tjeneste og du har avvist den, du har støtt mig bort og jeg vender dig for evig Ryggen fordi du ikke kjendte din Besøkelsestid. Jeg sier dig, jeg vet at jeg skal dø og jeg haaner dig dog, du himmelske Apis, med Døden for Tænderne. Du har brukt Magt mot mig og du vet ikke at jeg aldrig bøier mig i Motgang. Burde du ikke vite det? Dannet du mit Hjærte i Søvn? Jeg sier dig, hele mit Liv og hver Blodsdraape i mig glæder sig over at haane dig og bespytte din Naade. Jeg vil fra denne Stund forsake alle dine Gjærninger og alt dit Væsen, jeg vil forbande min Tanke om den tænker paa dig igjen og rive mine Læber av om de atter nævner dit Navn. Jeg sier dig hvis du er til det siste Ord i Livet og i Døden, jeg sier dig Farvel. Og saa tier jeg og vender dig Ryggen og gaar min Vei ....

Stille.

Jeg dirrer av Ophidselse og Forkommenhet, staar der paa samme Sted, endnu hviskende Eder og Skjældsord frem, hikstende efter den hæftige Graat, knækket og slap efter det vanvittige Vredesutbrudd. Ak det var bare Boksprog og Litteratur som jeg prøvet at faa godt til endda midt i min Elendighet, det blev Tale. Jeg staar

der kanskje en halv Time og hikster og hvisker og holder mig fast til Porten. Saa hører jeg Røster, en Samtale mellem to Mænd som kommer gaaende ind gjennem Smedgangen. Jeg slænger bort fra Porten, drar mig frem efter Husvæggene og kommer atter ut paa de lyse Gater. Idet jeg tusler nedover Youngsbakken begynder min Hjerne pludselig at virke i en høist mærkelig Retning. Det falder mig ind at de elendige Rønner nede i Kanten av Torvet, Materialboderne og de gamle Buler med brukte Klær dog var en Skjændsel for Stedet. De ødela hele Torvets Utseende, plettet Byen, fy, ned med Skramlet! Og jeg gik og slog over i Tankerne hvad det vilde komme til at koste at flytte den geografiske Opmaaling derved, denne vakre Bygning som altid hadde tiltalt mig saa meget hver Gang jeg hadde passeret den. Det vilde kanskje ikke la sig gjøre at foreta en Flytning av den Art under sytti à to og sytti tusen Kroner, — en pen Sum, maatte man si, en noksaa net Lommeskilling, hehe, til at begynde med. Og jeg nikket med mit tomme Hode og indrømmet at det var en noksaa pen Lommeskilling at begynde med. Jeg rystet fremdeles over hele Legemet og hikstet nu og da endnu dypt efter Graaten.

Jeg hadde Følelsen av at det ikke var meget Liv igjen i mig, at jeg i Grunden sang paa siste Vers. Det var mig ogsaa temmelig likegyldig, det beskjeftiget mig ikke det mindste; jeg søkte tværtimot nedover Byen, ned til Bryggerne, længer og længer bort fra mit Værelse. Jeg kunde for den Skyld gjerne ha lagt mig plat ned i Gaten for at dø. Lidelserne gjorde mig mere og mere ufølsom; det

banket stærkt i min saare Fot, jeg hadde endog Indtryk av at Smerten forplantet sig opover hele Læggen, men ikke engang det gjorde synderlig ondt. Jeg hadde utstaat værre Fornemmelser.

Saa kom jeg ned paa Jærnbanebryggen. Der var ingen Trafik, ingen Støi, bare hist og her et Menneske at se, en Sjauer eller Sjømand som drev om med Hænderne i Lommen. Jeg la Mærke til en halt Mand som skjelet stivt bort paa mig idet vi passerte hverandre. Jeg stanset ham instinktmæssig, tok til Hatten og spurte om han kjendte til om „Nonnen“ var reist. Og bakefter kunde jeg ikke la være at knipse en eneste Gang i Fingrene like for Mandens Øine og si: Død og Pine, „Nonnen“ ja! „Nonnen“ som jeg helt hadde glemt! Tanken paa den hadde vel allikevel slumret ubevisst i mit Indre, jeg hadde baa-ret paa den uten at vite av det selv.

Ja kors, „Nonnen“ var nok seilet.

Han kunde ikke si mig hvor den var seilet hen?

Manden tænker sig om, staar paa det lange Ben og holder det korte i Veiret; det korte dingler litt.

Nei, sier han. Vet De hvad den laa her og lastet?

Nei, svarer jeg.

Men nu hadde jeg allerede glemt „Nonnen“ og jeg spurte Manden hvor langt det vel kunde være til Holmestrand, regnet i gode, gamle geografiske Mil.

Til Holmestrand? Jeg vil anta ....

Eller til Veblungsnæs?

Hvad jeg vilde si, jeg antar at til Holmestrand ....

Aa hør, med det samme jeg husker det, avbrøt jeg

ham igjen, De skulde vel ikke være saa snil at gi mig en liten Bit Tobak, bare en bitte liten Smule!

Jeg fik Tobakken, takket Manden meget varmt og gik bort. Jeg gjorde intet Bruk av Tobakken, jeg stak den i Lommen straks. Manden holdt fremdeles Øie med mig, jeg hadde kanskje vakt hans Mistanke paa en eller anden Maate; hvor jeg stod og gik hadde jeg dette mistænksomme Blik efter mig og jeg syntes ikke om at bli forfulgt av dette Menneske. Jeg vender om og drar mig atter bort til ham og sier:

Naatler.

Bare dette Ord: Naatler. Ikke mere. Jeg ser meget stivt paa ham idet jeg sier det, jeg følte at jeg stirret frygtelig paa ham; det var som om jeg saa paa ham fra en anden Verden. Og jeg staar en liten Stund efter at jeg har sagt dette Ord. Saa tusler jeg op til Jærnbane-torvet igjen. Manden gav ikke en Lyd fra sig, han bare holdt Øie med mig.

Naatler? Jeg stod med en Gang stille. Ja var det ikke det jeg hadde Fornemmelsen av allerede straks: jeg hadde truffet Krøplingen før. Oppe i Grænsen en lys Morgen; jeg hadde pantsat min Vest. Det forekom mig som en Evighet siden den Dag.

Mens jeg staar og tænker paa dette — jeg staar og støtter mig til en Husvæg paa Hjørnet av Torvet og Havnegaten — farer jeg pludselig sammen og søker at kravle mig væk. Da dette ikke lykkes mig stirrer jeg forhærdet ret frem og biter Hodet av al Skam, det var

ingen Raad med det, — jeg staar Ansigt til Ansigt med „Kommandøren“.

Jeg blir skjodesløst fræk, jeg tar endog et Skridt frem fra Husvæggen for at gjøre ham opmærksom paa mig. Og jeg gjør det ikke for at vække Medlidenhet, men for at haane mig selv, stille mig i Gapestokken; jeg kunde væltet mig ned i Gaten og bedt „Kommandøren“ gaa over mig, træde paa mit Ansigt. Jeg sier ikke engang Godaften.

„Kommandøren“ anet kanskje at det var noget galt fat med mig, han sagtnet sine Skridt en Smule og jeg sier for at stanse ham:

Jeg skulde været hos Dem med noget, men det er ikke blit av endda.

Ja? svarer han spørrende. De har det ikke færdig da?

Nei jeg har ikke faat det færdig.

Men nu staar mine Øine pludselig i Vand ved „Kommandørens“ Venlighet og jeg harker og hoster forbitret for at gjøre mig sterk. „Kommandøren“ støter en Gang i Næsen; han staar og ser paa mig.

Har De noget at leve av imens da? sier han.

Nei, svarer jeg, jeg har ikke det heller. Jeg har ikke spist endda idag, men . . . .

Gud bevare Dem, det gaar da ikke an at De gaar her og sulter ihjæl, Mand! sier han. Og han tar med en Gang til Lommen.

Nu vakner Skamfølelsen i mig, jeg raver igjen bort til Husvæggen og holder mig fast, jeg staar og ser paa at

„Kommandøren“ roter om i sin Pengepung; men jeg sier intet. Og han rækker mig en Tikrone. Han gjør ingen flere Omstændigheter med det, han gir mig simpelthen ti Kroner. Med det samme gjentar han at det ikke gik an at jeg sultet ihjæl.

Jeg stammet en Indvending og tok ikke Sedlen straks: Det var skammelig av mig dette . . . . det var ogsaa altfor meget . . . .

Skynd Dem nu! sier han og ser paa sit Ur. Jeg har ventet paa Toget; men nu kommer det, hører jeg.

Jeg tok Pengene, jeg var lam av Glæde og sa ikke et Ord mere, jeg takket ikke engang.

Det er ikke værdt at genere sig for det, sier „Kommandøren“ tilsist; De kan jo skrive for det, vet jeg.

Saa gik han.

Da han var kommet nogen Skridt bort husket jeg med en Gang paa at jeg ikke hadde takket „Kommandøren“ for denne Hjælp. Jeg forsøkte at indhente ham, men kunde ikke komme fort nok avsted, mine Ben slog Klik og jeg vilde idelig falde paa Næsen. Han fjærnet sig mere og mere. Jeg opgav Forsøket, tænkte at rope efter ham, men torde ikke, og da jeg endelig allikevel tok Mot til mig og ropte en Gang, to Ganger, var han allerede forlangt borte, min Røst var blit for svak.

Jeg stod tilbake paa Fortauget og saa efter ham, jeg graat ganske stille. Jeg har aldrig set paa Maken! sa jeg til mig selv; han gav mig ti Kroner! Jeg gik tilbake og stillet mig der han hadde staat og eftergjorde alle hans Bevægelser. Og jeg holdt Pengesedlen op til mine vaate

Øine, besaa den paa begge Sider og begyndte at bande — bande i vilden Sky paa at det hadde sin Rigtighet med det jeg holdt i Haanden, det var en Tikrone.

En Stund efter — kanske en meget lang Stund; for det var allerede blit ganske stille overalt — stod jeg besyndelig nok utenfor Tomtegaten Numer 11. Og her hadde jeg snytt en Kusk som hadde kjørt mig engang, og her var det jeg hadde gaat tværs gjennem Huset uten at bli set av nogen. Da jeg hadde staat og summet mig et Øieblik og forundret mig gik jeg ind gjennem Porten for anden Gang, like ind i Beværtning & Logi for Reisende. Her bad jeg om Husly og fik straks en Seng.

Tirsdag.

Solskin og Stille, en vidunderlig lys Dag. Sneen var borte; allevegne Liv og Lyst og glade Ansigter, Smil og Latter. Fra Fontænerne steg Vandstraalerne op i Buer, gyldne av Solen, blaalige av den blaa Himmel ....

Ved Middagstid gik jeg ut fra mit Logi i Tomtegaten hvor jeg fremdeles bodde og hadde det godt for „Kommandørens“ Tikrone og begav mig ut i Byen. Jeg var i den gladeste Stemning og drev om hele Eftermiddagen i de mest befærdede Gater og saa paa Mennesker. Endnu før Klokken blev syv om Aftenen gjorde jeg mig en Tur op til St. Olafs Plass og kikket i Smug op til Vinduerne i Numer 2. Om en Time skulde jeg se hende! Jeg gik i en let, deilig Angst hele Tiden. Hvad vilde ske? Hvad skulde jeg finde paa at si naar hun kom nedover Trappen? Godaften, Frøken? Eller bare smile? Jeg besluttet

mig til at la det bero med at smile. Naturligvis vilde jeg hilse dypt paa hende.

Jeg lusket bort, litt skamfuld over at være saa tidlig ute, vandret om i Karl Johan en Stund og holdt Øie med Universitetsuret. Da Klokken blev otte satte jeg atter op over Universitetsgaten. Underveis faldt det mig ind at jeg kanske kunde komme et Par Minutter forsent, og jeg strakte ut alt jeg orket. Min Fot var meget saar, ellers manglet det mig ingenting.

Jeg tok Post ved Fontænen og pustet ut; jeg stod der rigtig længe og saa op til Vinduerne i Numer 2; men hun kom ikke. Naa, jeg skulde nok vente, det hadde ingen Hast med mig; hun hadde kanske Forhindringer. Og jeg ventet igjen. Jeg skulde da vel aldrig ha drømt det hele? Hat det første Møte med hende i Indbildningen den Nat jeg laa i Feber? Jeg begyndte raadvild at tænke efter og følte mig aldeles ikke sikker i min Sak.

Hm! sa det bak mig.

Jeg hørte denne Harking, jeg hørte ogsaa lette Skridt i Nærheten av mig; men jeg vendte mig ikke om, jeg stirret bare op til den store Trappen foran mig.

Godaften! sier det saa.

Jeg glemmer at smile, jeg tar ikke engang straks til Hatten, jeg blir saa forundret over at se hende komme denne Vei.

Har De ventet længe? sier hun, og hun puster litt hurtig efter Gangen.

Nei aldeles ikke, jeg kom for en liten Stund siden, svarte jeg. Og desuten, hvad hadde det gjort om jeg

hadde ventet længe? Jeg tænkte forresten at De skulde komme fra en anden Kant?

Jeg har fulgt Mama til en Familje, Mama skal være ute iaften.

Ja saa! sagde jeg.

Nu var vi begyndt at gaa. En Politibetjent staar paa Gatehjørnet og ser paa os.

Men hvor gaar vi egentlig hen? sier hun og stanser.

Hvor De vil, bare dit hvor De vil.

Uf ja, men det er saa kjedelig at bestemme det selv.

Pause.

Saa sier jeg, bare for at si noget:

Det er mørkt i Deres Vinduer, ser jeg.

Ja da! svarer hun livlig. Piken har ogsaa faat fri. Saa jeg er aldeles alene hjemme.

Vi staar begge to og ser op til Vinduerne i Numer 2 som om ingen av os hadde set dem før.

Kan vi gaa op til Dem da? sier jeg. Jeg skal sitte nede ved Døren hele Tiden dersom De vil . . . .

Men nu skalv jeg av Bevægelse og angret meget at jeg hadde været for fræk. Hvad om hun blev støtt og gik bort fra mig? Hvad om jeg aldrig fik se hende igjen? Aa det elendige Antræk jeg hadde paa! Jeg ventet fortvilet paa Svaret.

De skal aldeles ikke sitte nede ved Døren, sier hun.

Vi gik op.

Ute paa Gangen hvor det var mørkt tok hun min Haand og ledte mig frem. Jeg behøvet slet ikke at være saa stille, sa hun, jeg kunde godt snakke. Og vi kom ind. Mens hun tændte Lys — det var ikke en Lampe hun

tændte, men et Lys — mens hun tændte dette Lys sa hun med en liten Latter:

Men nu faar De ikke se paa mig. Uf jeg er skamfuld! Men jeg skal aldrig gjøre det mere?

Hvad skal De aldrig gjøre mere?

Jeg skal aldrig . . . . uf nei, Gud bevare mig . . . . jeg skal aldrig kysse Dem mere.

Skal De ikke det? sa jeg, og vi lo begge. Jeg strakte Armene ut efter hende, og hun gled tilside, smatt væk, over paa den andre Siden av Bordet. Vi stod og saa paa hverandre en liten Stund, Lyset stod midt imellem os.

Saa begyndte hun at løse Sløret op og ta Hatten av, imens hang hendes spillende Øine ved mig og vogtet paa mine Bevægelser saa jeg ikke skulde faa fat i hende. Jeg gjorde et Utfald paany, snublet i Tæppet og faldt; min saare Fot vilde ikke lenger holde mig oppe. Jeg reiste mig yderlig flau.

Gud, hvor rød De blev! sa hun. Var det saa græsselig keitet.

Ja det var det.

Og vi begyndte paany at springe omkring.

Jeg synes De halter?

Jeg halter kanske litt, bare litt forresten.

Sist hadde De en saar Finger, nu har De en saar Fot; det er svært saa mange Plager De har.

Jeg blev litt overkjørt for nogen Dager siden.

Overkjørt? Fuld da igjen? Nei Gud bevare mig hvordan De lever, unge Mand! Hun truet med Pekefingeren og gjorde sig alvorlig. Saa sætter vi os da! sa hun. Nei

ikke der nede ved Døren; De er saa altfor tilbageholden; her oppe; De der og jeg her, saa ja . . . . Uf det er nok-saa kjedelig med tilbageholdne Mennesker! Saa maa man si og gjøre alt selv, man faar ingen Hjælp til noget. Nu kunde De for Eksempel gjerne holde Deres Haand paa min Stolryg, De kunde gjerne fundet paa saa meget av Dem selv, kunde De. For om jeg sier noget slikt saa sætter De op et Par Øine som om De ikke rigtig tror det. Ja det er virkelig sandt, jeg har set det flere Ganger, De gjør det nu ogsaa. Men De skal bare ikke ind-bilde mig at De er saa beskeden naar De tør yppe Dem. De var noksaa fræk den Dagen da De var fuld og gik efter mig like hjem og plaget mig med Deres Aandrik-heter: De mister Deres Bok, Frøken, De mister ganske bestemt Deres Bok, Frøken! Hahaha! Fy, det var virkelig stygt av Dem!

Jeg sat fortapt og saa paa hende. Mit Hjærte slog høit, Blodet spændte mig varmt gjennem Aarerne. For en vidunderlig Nyttelse at sitte i en Menneskebolig igjen og høre en Klokke tikke og snakke med en ung, levende Pike istedetfor med mig selv!

Hvorfor sier De ingenting?

Nei hvor De er søt! sa jeg. Jeg sitter her og blir betat av Dem, her i denne Stund inderlig betat. Det er ingen Raad med det. De er det besynderligste Menneske som . . . . Stundom straalder Deres Øine saa, jeg har aldrig set Maken, de ser ut som Blomster. Hvad? Neinei, kanske ikke som Blomster heller, men . . . . Jeg er aldeles forelsket i Dem og det nytter mig ikke det Spor. Hvad heter

De? Nu maa De da virkelig si mig hvad De heter . . . .

Nei hvad heter De? Gud, nu hadde jeg nær glemt det igjen! Jeg tænkte paa det i hele Gaar at jeg skulde spørre Dem. Ja det vil si ikke i h e l e Gaar, jeg tænkte aldeles ikke paa Dem i hele Gaar.

Vet De hvad jeg har kaldt Dem? Jeg har kaldt Dem Ylajali. Hvad synes De om det? En saadan glidende Lyd . . . .

Ylajali?

Ja.

Er det fremmede Sprog?

Hm. Nei det er ikke det heller.

Ja det er ikke stygt.

Efter lange Forhandlinger sa vi hverandre vore Navne. Hun satte sig like ved Siden av mig i Sofaen og skjøv Stolen bort med Foten. Og vi begyndte at passiare paany.

De har barberet Dem ogsaa iaften, sa hun. De ser i det hele tat litt bedre ut end sist, men bare bitte litt forresten; indbild Dem nu bare ikke . . . . Nei sist var De virkelig sjofel da. De gik atpaa Kjøpet med en fæl Klut om Fingeren. Og i den Tilstand vilde De absolut gaa ind et Sted og drikke Vin med mig. Nei Tak.

Det var altsaa for mit miserable Utseendes Skyld at De ikke vilde gaa med allikevel da? sa jeg.

Nei, svarte hun og saa ned. Nei det skal Gud vite det ikke var! Jeg tænkte ikke paa det engang.

Hør, sa jeg, De sitter visst her i den Overtro at jeg kan

klæ mig og leve akkurat som jeg ønsker De? Men det kan jeg nok ikke, jeg er meget, meget fattig.

Hun saa paa mig.

Er De det? sa hun.

Ja jeg er det.

Pause.

Ja Herregud, det er jeg ogsaa det, sa hun med en freidig Bevægelse med Hodet.

Hvert av hendes Ord beruset mig, traf mig i Hjærtet som Vindraaper, skjønt hun visst var en svært almindelig Kristianiapike med Jargon og smaa Kjækheter og Prat. Hun henrykte mig ved den Vane hun hadde at lægge sit Hode litt paa Siden og lytte naar jeg sa noget. Og jeg følte hendes Pust like op i mit Ansigt.

Vet De, sa jeg, at .... Men nu maa De ikke bli sint .... Da jeg gik tilsengs igaarftes la jeg Armen tilrette for Dem .... saaledes .... som om De laa i den. Og saa sovnet jeg.

Jasaa? Det var vakkert! Pause. Men det maatte nu ogsaa være paa Frastand De kunde gjøre slikt noget; for ellers ....

Tror De ikke jeg kunde gjøre det ellers?

Nei det tror jeg ikke.

Jo av mig kan De vente alt, sa jeg og brisket mig. Og jeg la Armen om hendes Liv.

Kan jeg det? sa hun bare.

Det ærgret og støtte mig at hun holdt mig for saa altfor skikkelig; jeg brystet mig op, skjøt Hjærtet op i Livet og tok hendes Haand. Men hun trak den ganske stil-

færdig tilbage og flyttet sig litt bort fra mig. Dette gjorde det atter av med mit Mot, jeg blev skamfuld og saa bort mot Vinduet. Jeg var allikevel saa altfor ynkelig der jeg sat, jeg maatte bare ikke prøve at indbilde mig noget. Det hadde været en anden Sak hvis jeg hadde truffet hende dengang da jeg endnu saa ut som et Menneske, i mine Velmagtsdager da jeg hadde litt at redde mig med. Og jeg følte mig meget nedslagen tilmote.

Der kan De se! sa hun, nu kan De bare se; man kan vippe Dem bare med en liten Rynke i Panden, gjøre Dem saa flat bare ved at flytte sig litt bort fra Dem .... Hun lo skøieragtig, med aldeles lukkede Øine, som om heller ikke hun holdt ut at bli set paa.

Nei men du store min! buset jeg ut, nu skal De bare se! Og jeg slog Armen hæftig om hendes Aksler. Var Piken fra Forstanden! Tok hun mig for aldeles uerfaren! He! jeg skulde dog ved den levende .... Ingen skulde si om mig at jeg stod tilbake i dette Stykke. Det var da Satan til Menneske! Gjaldt det bare at gaa paa saa ....

Som om jeg dudde til nogen Verdens Ting!

Hun sat ganske rolig og hun hadde Øinene fremdeles lukket; ingen av os talte. Jeg trykket hende haardt ind til mig, klemte hendes Krop ind til mit Bryst og hun sa ikke et Ord. Jeg hørte vore Hjærteslag, baade hendes og mine, de lød som Hovtramp.

Jeg kysset hende.

Jeg visste ikke længer av mig selv, jeg sa noget Nonsens som hun lo av, hvisket Kjælenavne mot hendes Mund, klappet hende paa Kindet, kysset hende mange

Ganger. Jeg aapnet en Knap eller to i hendes Liv og jeg skimtet hendes Bryster indenfor, hvite, runde Bryster som tittet frem som to søte Vidundere bak Linnedet.

Maa jeg faa se! sier jeg, og jeg forsøker med flere Knapper, forsøker at gjøre Aapningen større; men min Bevægelse er for stærk, jeg kommer ingen Vei med de nederste Knapper hvor desuten Livet strammer paa. Maa jeg bare faa se litt .... litt ....

Hun slaar Armen om min Hals, ganske langsomt, ømt; hendes Aande puster mig like i Ansigtet fra de røde, dirrende Næsebor; med den anden Haand begynder hun selv at aapne Knapperne, én for en. Hun ler forlegent, ler kort og ser flere Ganger op paa mig om jeg skal mærke at hun er ræd. Hun løser Baandene op, hægter op Korsettet, er henrykt og ængstelig. Og jeg fingerer med mine grove Hænder ved disse Knapper og Baand ....

For at avlede Opmærksomheten fra det hun gjør stryker hun mig med sin venstre Haand over Akslen og sier:

For en Mængde løse Haar der ligger!

Ja, svarer jeg og vil trænge ind til hendes Bryst med min Mund. Hun ligger i dette Øieblik med helt aapne Klær. Pludselig er det som om hun besinder sig, som om hun synes at hun har gaat altfor vidt; hun dækker sig atter til og reiser sig litt op. Og for at skjule sin Forlegenhet med de aapne Klær gir hun sig atter til at tale om den Mængde avfaldne Haar som laa paa mine Aksler.

Hvor kan det være at Haaret falder saa av Dem?

Vet ikke.

De drikker naturligvis formeget, og kanske .... Fy, jeg vil ikke si det! De maatte skamme Dem! Nei det hadde jeg ikke trodd om Dem! At De som er saa ung allerede mister Haaret! .... Nu skal De værsaagod fortælle mig hvorledes De egentlig lever Deres Liv. Jeg er sikker paa det er frygtelig! Men bare Sandhet, forstaar De, ikke nogen Utflugter! Jeg skal nok forresten se det paa Dem om De vil skjule noget. Saa fortæl nu!

Aa hvor jeg blev træt! Hvor gjerne jeg heller vilde ha sittet stille og set paa hende end skape mig til og mase med alle disse Forsøk. Jeg dudde til intet, jeg var blit en Klut.

Begynd nu! sa hun.

Jeg grep Leiligheten og fortalte alt, og jeg fortalte bare Sandhet. Jeg gjorde intet værre end det var, det var ikke min Agt at vække hendes Medlidenhet; jeg sa ogsaa at jeg hadde tilvendt mig fem Kroner en Kvæld.

Hun sat og lyttet med gapende Mund, blek, rædd, aldeles forstyrret i de blanke Øine. Jeg vilde gjøre det godt igjen, sprede det triste Indtryk jeg hadde gjort og strammet mig desaarsak op:

Det er jo over nu; det kan ikke være Tale om slikt noget længer; nu er jeg berget ....

Men hun var meget forsakt. Gud bevare mig! sa hun bare og tidde. Hun sa dette med korte Mellemrum og tidde hver Gang igjen. Gud bevare mig!

Jeg begyndte at spøke, tok hende i Siden for at kildre hende, løftet hende op til mit Bryst. Hun hadde atter knappet Kjolen igjen og dette ærgret mig. Hvorfor skulde

hun knappe Kjolen igjen? Var jeg i hendes Øine mindre værdig nu end om jeg selv hadde forskyldt ved et viltert Liv at mit Haar faldt av? Vilde hun ha syntes bedre om mig hvis jeg hadde gjort mig til en Uthaler? .... Ikke noget Sludder. Det gjaldt bare at gaa paa! Og hvis det bare gjaldt at gaa paa saa var jeg Manden. —

Jeg maatte begynde Forsøkene igjen.

Jeg la hende ned, la hende simpelthen ned i Sofaen. Hun stridde imot, ganske lite forresten, og saa forbau-set ut.

Nei .... hvad vil De? sa hun.

Hvad jeg vil?!

Nei .... nei men ....?

Joda, joda ....

Nei, hører De! ropte hun. Og hun la til disse saa-rende Ord: Tænk jeg tror De er vanvittig.

Jeg holdt uvilkaarlig litt inde og jeg sa:

Det mener De ikke!

Jo, De ser saa rar ut! Og den Formiddag De for-fulgte mig — De var altsaa ikke fuld dengang?

Nei. Men da var jeg jo ikke sulten heller, jeg hadde netop spist.

Ja, saa meget værre var det.

Vilde De heller at jeg skulde været fuld?

Ja .... Hu jeg er rædd Dem! Herregud, kan De nu ikke slippe!

Jeg tænkte mig om. Nei jeg kunde ikke slippe, jeg tapte formeget paa det. Ikke noget forbandet Pærevæv en silde Aftenstund paa en Sofa! He, hvilke Utflugter

fandt man ikke paa at komme med i et slikt Øieblik! Som om jeg ikke visste at det var bare Undseelse alt-sammen! Da maatte jeg være grøn! Saa, stille nu! Ikke noget Tøv!

Hun strittet besynderlig stærkt imot, altfor stærkt til bare at stritte imot av Undseelse. Jeg kom som av Van-vare til at støte Lyset overende saa det sluknet, hun gjorde fortvilet Motstand, utstøtte endog et lite Klynk.

Nei ikke det, ikke det! Hvis De vil saa skal De heller faa kysse mig paa Brystet. Kjære, snille Dem!

Jeg stanset øieblikkelig. Hendes Ord lød saa forfærdede, hjælpeløse, jeg blev inderlig slagen. Hun mente at by mig en Erstatning ved at gi mig Lov til at kysse hendes Bryst! Hvor det var skjønt, skjønt og enfoldig! Jeg kunde faldt ned og knæet for hende.

Men kjære vene! sa jeg aldeles forvirret, jeg forstaar ikke .... jeg begriper virkelig ikke hvad dette er for Slags Spil ....

Hun reiste sig og tændte atter Lyset med rystende Hænder; jeg sat tilbake paa Sofaen og foretok mig ingenting. Hvad vilde nu ske? Jeg var i Grunden meget ilde tilmote.

Hun kastet Øinene bort paa Væggen, bort til Klokken, og for sammen.

Uf nu kommer Piken snart! sa hun. Dette var det første hun sa.

Jeg forstod denne Hentydning og reiste mig. Hun tok efter Kaapen som for at klæ den paa, men betænkte sig, lot den ligge og gik bort til Kaminen. Hun var blek og

blev mere og mere urolig. For at det dog ikke skulde se ut som om hun viste mig Døren sa jeg:

Var han Militær Deres Far? og samtidig gjorde jeg mig istand til at gaa.

Ja han var Militær. Hvorav visste jeg det?

Jeg visste det ikke, det faldt mig bare ind.

Det var besynderlig!

Aaja. Det var enkelte Steder jeg kom hvor jeg fik det med Anelser. Hehe, det hørte med til mit Vanvid det . . .

Hun saa hurtig op, men svarte ikke. Jeg følte at jeg pinte hende med min Nærværelse og vilde gjøre kort Proces. Jeg gik til Døren. Vilde hun ikke kysse mig mere nu? Ikke engang række mig Haanden? Jeg stod og ventet.

Skal De gaa nu da? sa hun, og hun stod endda stille borte ved Kaminen.

Jeg svarte ikke. Jeg stod ydmyget og forvirret og saa paa hende uten at si noget. Nei hvad jeg hadde ødelagt! Det lot ikke til at angaa hende at jeg stod færdig til at gaa, hun var paa en Gang aldeles tapt for mig og jeg lette efter noget at si hende til Avsked, et tungt, dypt Ord som kunde ramme hende og kanske imponere hende litt. Og stik imot min faste Beslutning, saaret, istedetfor stolt og kold, urolig, fornærmet, gav jeg mig likefrem til at tale om Uvæsentligheter; det rammende Ord kom ikke, jeg bar mig ytterst tankeløst ad. Det blev Svada og Boksprog igjen.

Hvorfor kunde hun ikke like saa godt si klart og tydelig at jeg skulde gaa min Vei? spurte jeg. Jo jo hvorfor

ikke? Det var ikke værdt at genere sig. Istedetfor at minde mig om at Piken snart vilde komme hjem kunde hun ogsaa simpelthen ha sagt følgende: Nu maa De forsvinde, for nu skal jeg gaa og hente min Mor og jeg vil ikke ha Deres Følge nedover Gaten. Saa, det var ikke det hun hadde tænkt paa? Aajo det var nok allikevel det hun hadde tænkt paa, det forstod jeg straks. Det skulde saa lite til for at sætte mig paa Spor; bare den Maaten hvorpaa hun hadde tat efter Kaapen og atter latt den ligge hadde overbevist mig med en Gang. Som sagt, jeg hadde det med Anelser. Og det var vel kanske ikke saa meget Vanvid i det i Grunden . . . .

Men Herregud, tilgiv mig nu for det Ord! Det slap mig av Munden! ropte hun. Men hun stod fremdeles stille og kom ikke til mig.

Jeg var ubøielig og fortsatte. Jeg stod der og sludret væk med den pinlige Fornemmelse at jeg kjedet hende, at ikke et eneste av mine Ord traf, og allikevel holdt jeg ikke op: I Grunden kunde man jo være et temmelig omtaalig Gemyt om man ikke var gal, mente jeg; det var Naturer som næret sig av Bagateller og døde bare for et haardt Ord. Og jeg lot underforstaa at jeg hadde en slik Natur. Saken var den at min Fattigdom hadde i den Grad skjærpet visse Ævner i mig at det voldte mig likefrem Ubehageligheter, ja jeg forsikrer Dem likefrem Ubehageligheter, desværre. Men det hadde ogsaa sine Fordele, det hjalp mig i visse Situationer. Den fattige intelligente var langt finere Iagttaker end den rike intelligente. Den fattige ser sig om for hvert Skridt han

tar, lytter mistænksomt til hvert Ord han hører av de Mennesker han træffer; hvert Skridt han selv tar stiller saaledes hans Tanker og Følelser en Opgave, et Arbeide. Han er lydhør og følsom, han er en erfaren Mand, hans Sjæl har Brandsaar ....

Og jeg talte rigtig længe om disse Brandsaar som min Sjæl hadde. Men jo længer jeg talte, desto uroligere blev hun; tilsist sa hun Herregud! et Par Ganger i Fortvilelse og vred sine Hænder. Jeg saa godt at jeg plaget hende og jeg vilde ikke plage hende, men jeg gjorde det allikevel. Endelig mente jeg at ha faat sagt hende i grove Træk det nødvendigste av det jeg hadde at si, jeg blev grepet av hendes fortvilede Blik og ropte:

Nu gaar jeg, nu gaar jeg! Kan De ikke se at jeg allerede har Haanden paa Laaset? Farvel! Farvel, sier jeg! De kunde nu gjerne svare mig naar jeg sier Farvel to Ganger og staar fiks og færdig til at gaa. Jeg ber ikke engang om at faa træffe Dem igjen, for det vil pine Dem; men si mig: Hvorfor lot De mig ikke være i Fred? Hvad har jeg gjort Dem? Jeg gik da ikke i Veien for Dem nu; vel? Hvorfor vender De Dem pludselig bort fra mig som om De slet ikke kjender mig mere? Nu har De ribbet mig saa inderlig blank, gjort mig endda mere ussel end jeg var nogensinde. Herregud, men jeg er jo ikke vanvittig. De vet meget godt naar De vil tænke Dem om at det er ingenting som feiler mig nu. Kom nu da og ræk mig Haanden! Eller lat mig faa Lov til at komme til Dem! Vil De det? Jeg skal ikke gjøre Dem noget ondt, jeg vil bare knæle for Dem et Øieblik, knæle ned paa

Gulvet der foran Dem, bare et Øieblik; maa jeg? Neinei saa skal jeg ikke gjøre det, jeg ser De blir rædd, jeg skal ikke, s k a l ikke gjøre det, hører De. Herregud, hvorfor blir De saa forfærdet? Jeg staar jo stille, jeg rører mig ikke. Jeg vilde ha knælet ned paa Tæppet et Minut, just der, paa den røde Farve like ved Føtterne Deres. Men De blev rædd, jeg kunde straks se det paa Deres Øine at De blev rædd, derfor stod jeg stille. Jeg gjorde ikke et Skridt da jeg bad Dem derom; vel? Jeg stod like saa urørlig som nu naar jeg viser Dem det Sted hvor jeg vilde ha knælet for Dem, der borte paa den røde Rose i Tæppet. Jeg peker ikke med Fingeren engang, jeg peker slet ikke, jeg later det være for ikke at forskrække Dem, jeg nikker bare og ser ditbort, saaledes! Og De forstaar meget godt hvad for en Rose jeg mener, men De vil ikke tillate mig at knæle der; De er rædd for mig og tør ikke komme mig nær. Jeg begriper ikke at De kan bringe over Deres Hjærte at kalde mig gal. Ikke sandt, De tror det heller ikke længer? Det var engang i Sommer, for længe siden, da var jeg gal; jeg arbeidet for haardt og glemte at gaa til Middags i ret Tid naar jeg hadde meget at tænke paa. Det hændte Dag efter Dag; jeg burde ha husket det, men jeg glemte det stadig væk. Ved Gud i Himlen, det er sandt! Gud late mig aldrig komme levende fra dette Sted hvis jeg lyver! Der kan De se, De gjør mig Uret. Det var ikke av Trang jeg gjorde det; jeg har Kredit, stor Kredit, hos Ingebret og Gravesen; jeg gik ogsaa ofte med mange Penger i Lommen og kjøpte allikevel ikke Mat fordi jeg glemte det. Hører De det! De

sier ikke noget, De svarer ikke, De gaar aldeles ikke bort fra Kaminen, De staar bare og venter paa at jeg skal gaa ....

Hun kom hurtig bortimot mig og rakte sin Haand frem. Jeg saa fuld av Mistro paa hende. Gjorde hun det ogsaa med noget let Hjærte? Eller gjorde hun det bare for at bli av med mig? Hun la sin Arm om min Hals, hun hadde Taarer i Øinene. Jeg stod bare og saa paa hende. Hun rakte sin Mund frem; jeg kunde ikke tro hende, det var ganske bestemt et Offer hun bragte, et Middel til at faa en Ende paa det.

Hun sa noget, det lød for mig som: Jeg er glad i Dem allikevel! Hun sa det meget lavt og utydelig, kanske hørte jeg ikke rigtig, hun sa kanske ikke just de Ord; men hun kastet sig hæftig om min Hals, holdt begge Armene om min Hals en liten Stund, strakte sig endog paa Tærne for at række godt op og stod saaledes.

Jeg var rædd for at hun tvang sig selv til at vise denne Ømhet, jeg sa bare:

Hvor De er deilig-nu!

Mere sa jeg ikke. Jeg traadte tilbake, støtte til Døren og gik baklængs ut. Og hun stod igjen derinde.

FJERDE STYKKE

Vinteren var kommet, en raa og vaat Vinter næsten uten Sne, en taaket og mørk evigvarende Nat uten et eneste friskt Vindstøt saa lang som Uken var. Gassen brændte næsten hele Dagen i Gaterne og Folk støtte allikevel paa hverandre i Taaken. Alle Lyder, Kirkeklokkernes Klang, Bjælderne fra Droschehestene, Menneskenes Røster, Hovslagene, altsammen lød saa dumpt og begravet i den tykke Luft. Uke gik efter Uke og Veiret var og blev det samme.

Og jeg opholdt mig stadig nede i Vaterland.

Jeg blev fastere og fastere bundet til denne Beværtning, dette Logihus for Reisende hvor jeg hadde faat bo trods min Forkommenhet. Mine Penger var for længe siden opbrukt og jeg vedblev allikevel at gaa og komme paa dette Sted som om jeg hadde Ret dertil og hørte hjemme der. Værtinden hadde endnu intet sagt; men det pinte mig allikevel at jeg ikke kunde betale hende. Saaledes forløp tre Uker.

Jeg hadde allerede for flere Dager tilbake gjenoptat min Skrivning, men det lykkedes mig ikke lenger at faa til noget som jeg var tilfreds med; jeg hadde slet intet Held med mig mere om jeg end var meget flittig

og forsøkte sent og tidlig. Hvad jeg end tok mig til nyttet det ikke, Lykken var borte.

Det var paa et Værelse i anden Etage, i det bedste Gjæsteværelse, jeg sat og gjorde disse Forsøk. Jeg var forblit uforstyrret deroppe siden den første Aften da jeg hadde Penger og kunde klarere for mig. Jeg hadde ogsaa hele Tiden det Haap at jeg endelig kunde faa istand en Artikel om et eller andet saa jeg kunde faa betalt Værelset og hvad jeg ellers skyldte for; det var derfor jeg arbeidet saa flittig. Især hadde jeg et paabegyndt Stykke som jeg ventet mig meget av, en Allegori om en Ildebrand i en Boklade, en dypsindig Tanke som jeg vilde lægge al min Flid paa at utarbeide og bringe „Kommandøren“ i Avbetaling. „Kommandøren“ skulde da erfare at han denne Gang virkelig hadde hjulpet et Talent; jeg hadde ingen Tvil om at han skulde erfare det; det gjaldt bare at vente til Aanden kom over mig. Og hvorfor skulde ikke Aanden komme over mig, med det allerførste endog? Det var intet iveien med mig mere; jeg fik litt Mat hver Dag av min Værtinde, nogen Smørogbrød Morgen og Aften, og min Nervøsitet var næsten forsvundet. Jeg brukte ikke lenger Filler om mine Hænder naar jeg skrev og jeg kunde stirre ned i Gaten fra mine Vinduer i anden Etage uten at bli svimmel. Det var blit meget bedre med mig i alle Maater og det begyndte likefrem at forundre mig at jeg ikke allerede hadde faat min Allegori færdig. Jeg forstod ikke hvordan det hang sammen.

En Dag skulde jeg endelig faa en Anelse om hvor svak jeg egentlig var blit, hvor sløvt og uduelig min Hjerne

arbeidet. Den Dag kom nemlig min Værtinde op til mig med en Regning som hun bad mig om at se paa; det maatte være noget galt i den Regning, sa hun, den stemte ikke med hendes egen Bok; men hun hadde ikke kunnet finde Feilen.

Jeg satte mig til at tælle; min Værtinde sat likeoverfor mig og saa paa mig. Jeg talte disse tyve Poster, først en Gang nedover og fandt Summen rigtig, derpaa en Gang opover og kom paany til samme Resultat. Jeg saa paa Konen, hun sat like foran mig og ventet paa mit Ord; jeg la med det samme Mærke til at hun var frugt-sommelig, det undgik ikke min Opmærksomhet, og jeg stirret dog ingenlunde undersøkende paa hende.

Summen er rigtig, sa jeg.

Nei se nu efter for hvert Tal, svarte hun; det kan ikke være saa meget; jeg er sikker paa det.

Og jeg begyndte at revidere hver Post: 2 Brød à 25, I Lampeglas 18, Saape 20, Smør 32 . . . . Det skulde ikke noget kløktig Hode til for at gjennemgaa disse Talrækker, denne lille Høkerregning hvori det ingen Vidtløftigheter fandtes, og jeg forsøkte redelig at finde den Feil som Konen talte om, men fandt den ikke. Efter at jeg hadde tumlet med disse Tal et Par Minutter følte jeg desværre at altsammen begyndte at danse rundt i mit Hode; jeg gjorde ikke lenger Forskjel paa Debet og Kredit, jeg blandet det hele sammen. Endelig stod jeg med ett bom stille ved følgende Post: $3\frac{5}{16}$ Mark Ost à 16. Min Hjerne klikket fuldstændig, jeg stirret dumt ned paa Osten og kom ingen Vei,

Det er da ogsaa forbandet saa vredent dette er skrevet! sa jeg fortvilet. Her staar Gud hjelpe mig simpelt-hen fem Sekstendedele Ost. Hehe, har man hørt Maken! Ja her kan De se selv!

Ja, svarte Madammen, de pleier at skrive saa. Det er Nøkkelosten. Jo det er korrekt! Fem Sekstendedele er altsaa fem Lod ....

Ja det forstaar jeg nok! avbrøt jeg, skjønt jeg i Virkeligheten ikke forstod nogen Ting mere.

Jeg forsøkte paany at klare dette lille Regnestykke som jeg for nogen Maaneder siden kunde ha talt op paa et Minut; jeg svettet sterkt og tænkte over disse gaatefulde Tal av alle Kræfter og jeg blinket eftertænksomt med Øinene som om jeg studerte rigtig skarpt paa denne Sak; men jeg maatte opgi det. Disse fem Lod Ost gjorde det fuldstændig av med mig; det var som om noget knak i min Pande.

For dog at gi Indtryk av at jeg fremdeles arbeidet med mine Beregninger bevæget jeg Læberne og nævnte nu og da et Tal høit, alt imens jeg gled længer og længer nedover Regningen, som om jeg stadig gik fremover og nærmet mig Avslutningen. Madammen sat og ventet. Endelig sa jeg:

Ja nu har jeg gaat den igjennem fra først til sist og der er virkelig ingen Feil saavidt jeg kan se.

Ikke det? svarte Konen, jasaa ikke det? Men jeg saa godt at hun ikke trodde mig. Og pludselig syntes hun paa en Gang at anta et lite Stænk av Ringeagt for mig i sin Tale, en litt likegyldig Tone som jeg ikke tidligere

hadde hørt hos hende. Hun sa at jeg kanskje ikke var vant til at regne med Sekstendedele; hun sa ogsaa at hun maatte henvende sig til nogen som forstod sig paa det for at faa Regningen ordentlig gjennomset. Alt dette sa hun ikke paa nogen saarende Maate for at gjøre mig tilskamme, men tankefuldt og alvorlig. Da hun var kommet til Døren og skulde gaa sa hun uten at se paa mig:

Undskyld at jeg har hæftet Dem da!

Hun gik.

Litt efter aapnedes Døren paany og min Værtinde kom atter ind; hun kunde næppe ha gaat længer end ut paa Gangen før hun vendte om.

Det er sandt! sa hun. De maa ikke ta det ilde op; men jeg har vel litt tilgode hos Dem nu? Var det ikke tre Uker igaar siden De kom? Ja jeg mente det var saa. Det er ikke saa greit at klare sig med saa stor Familje, saa jeg kan ikke la nogen faa bo paa Kredit desværre . . .

Jeg stanset hende.

Jeg arbeider paa en Artikel som jeg altsaa har fortalt Dem om før, sa jeg, og saasnant den blir færdig skal De faa Deres Penger. De kan være ganske rolig.

Ja men De faar jo aldrig den Artikel færdig jo?

Tror De det? Aanden kommer muligens over mig imorgen eller kanskje allerede inat; det er slet ikke umulig at den kommer over mig engang inat, og da blir min Artikel færdig paa et Kvarter høist. Ser De, det er ikke saaledes med mit Arbeide som med andre Folks; jeg kan ikke sætte mig ned og faa istand en viss Mængde om

Dag, jeg maa bare vente paa Øieblikket. Og det er ingen som kan si Dag og Time paa hvilken Aanden kommer over en; det maa ha sin Gang.

Min Værtinde gik. Men hendes Tillit til mig var visst meget rokket.

Jeg sprang op og slet mig i Haaret av Fortvilelse saasnart jeg var blit alene. Nei det blev virkelig ingen Redning for mig allikevel, ingen, ingen Redning! Min Hjerne var bankerot! Var jeg da ogsaa blit helt Idiot siden jeg ikke lenger kunde regne ut Værdien av et lite Stykke Nøkkelost? Men kunde jeg ogsaa ha tapt min Forstand naar jeg stod og gav mig selv slike Spørsmål? Hadde jeg ikke atpaa Kjøpet midt under mine Anstrængelser med Regningen gjort den soleklare Iagttakelse at min Værtinde var frugtsommelig? Jeg hadde ikke nogen Grund til at vite det, det var ingen som hadde fortalt mig noget derom, det faldt mig heller ikke vilkaarlig ind, jeg sat og saa det med mine egne Øine og jeg forstod det straks, til og med i et fortvilet Øieblik hvor jeg sat og regnet med Sekstendedele. Hvorledes skulde jeg forklare mig det?

Jeg gik til Vinduet og saa ut; mit Vindu vendte ut mot Vognmandsgaten. Der lekte noen Børn nede paa Brostenene, fattig klædte Børn midt i den fattige Gate; de kastet en Tomflaske imellem sig og skraalet høit. Et Flyttelass rullet langsomt forbi dem; det maatte være en fordreven Familie som skiftet Bopæl utenfor Flyttetiden. Dette tænkte jeg mig øieblikkelig. Paa Vognen laa Sengklær og Møbler, markstukne Senger og Kommoder,

rødmalte Stoler med tre Ben, Matter, Jærnskrap, Bliktøi. En liten Pike, bare et Barn, en rigtig hæsliig Unge med forkjølet Næse, sat oppe i Lasset og holdt sig fast med sine stakkars blaa Hænder for ikke at tumble ned. Hun sat paa et Bundt av rædsomme, vaate Madrasser som Børn hadde ligget paa og saa ned paa de Smaa som kastet Tomflasken imellem sig . . . .

Alt dette stod jeg og saa paa og jeg hadde ingen Møie med at forstaa alt som foregik. Mens jeg stod der ved Vinduet og iagttok dette hørte jeg ogsaa min Værtindes Pike synge inde i Kjøkkenet like ved Siden av mit Værelse; jeg kjendte den Melodi hun sang, jeg hørte derfor efter om hun skulde synge feil. Og jeg sa til mig selv at alt dette kunde ikke en Idiot ha gjort; jeg var Gudskelov saa fornuftig som noget Menneske.

Pludselig saa jeg to av Børnene nede i Gaten fare op at skjændes, to Smaagutter; jeg kjendte den ene, det var min Værtindes. Jeg aapner Vinduet for at høre hvad de sier til hverandre og straks stimler en Flok Børn sammen nedenunder mit Vindu og ser længselsfuldt op. Hvad ventet de paa? At noget skulde bli kastet ut? Tørkede Blomster, Kjøtben, Cigarstumper, en eller anden Ting som de kunde gnage i sig eller more sig med? De saa med blaafrøse Ansichter, med uendelig lange Øine op mot mit Vindu. Imidlertid fortsætter de to Fiender at skjælde hverandre ut. Ord som store, klamme Udyr myldrer ut av disse Barnemunde, forfærdelige Klængenavne, Skjøgesprog, Matroseder som de kanske hadde lært nede ved Bryggerne. Og de er begge to saa optat herav at de

slet ikke lægger Mærke til min Værtinde som løper ut til dem for at faa høre hvad som er paa færde.

Jo, forklarer hendes Søn, han tok mig i Barken; jeg fik ikke Pusten paa en lang Stund! Og vendende sig om mot den lille Ugjærningsmand som staar og flirer ondskapsfuldt av ham blir han aldeles rasende og roper: Reis til hete Helvede dit kaldæiske Naut du er! En slik Lushorrik skal ta Folk i Strupen! Jeg skal Herr'n forsyne mig . . . .

Og Morn, denne frugtsommelige Kone som dominerer hele den trange Gate med sin Mave, svarer det tiaarige Barn idet hun griper ham i Armen og vil ha ham med:

Sh! Hold Snavel'n din! Jeg mener du bander ogsaa! Du bruker Kjæften som om du skulde været paa Ludderhus i aarvis! Nu kommer du ind!

Nei jeg gjør ikke det!

Jo du gjør det!

Nei jeg gjør ikke det!

Jeg staar oppe i Vinduet og ser at Morns Sinne stiger; denne uhyggelige Scene ophidser mig voldsomt, jeg holder det ikke længer ut, jeg roper ned til Gutten at han skal komme op til mig et Øieblik. Jeg roper to Ganger bare for at forstyrre dem, for at faa forpurret dette Optrin; den siste Gang roper jeg meget høit og Morn vender sig forbløffet om og ser op til mig. Og øieblikkelig gjenfinder hun Fatningen, ser frækt paa mig, rigtig overlegent ser hun paa mig, og trækker sig saa tilhake med

en bebreidende Bemærkning til sin Søn. Hun taler høit saa jeg kan høre det og sier til ham:

Fy, du maatte skamme dig for at la Folk se hvor slem du er!

Av alt dette som jeg saaledes stod og iagttok var det intet, ikke engang en liten Biomstændighet som gik tapt for mig. Min Opmærksomhet var ytterst var, jeg indaandet ømtaalig hver liten Ting og jeg stod og gjorde mig mine Tanker om disse Ting efterhvert som de foregik. Saa det kunde umulig være noget iveien med min Forstand. Hvorledes kunde det ogsaa være noget iveien med den nu?

Hør, vet du hvad, sa jeg paa en Gang, nu har du længe nok gaat og befattet dig med din Forstand og gjort dig Bekymringer i saa Henseende; nu faar det være slut med de Narrestreker! Er det Tegn paa Galskap at mærke og opfatte alle Ting saa nøiagtig som du gjør det? Du faar mig næsten til at le av dig, forsikrer dig paa, det er ikke uten Humor, saavidt jeg skjønner. Kort og godt, det hænder alle Mennesker at staa fast for en Gangs Skyld, og det just netop i de simpleste Spørsmal. Det sier intet, det er bare Tilfældighet. Somsagt, jeg er paa et hængende Haar i Færd med at faa mig en Latter over dig. Hvad den Høkerregning angaar, disse lumpne fem Sekstendedele Fattigmandsost, kan jeg gjerne kalde det, — hehe, en Ost med Nellik og Pepper i — hvad denne latterlige Ost angaar da kunde det ha hændt den bedste at bli fordummet over den; selve Lukten av den Ost

kunde gjøre det av med en Mand . . . . Og jeg gjorde det værste Nar av al Nøkkelost . . . . Nei sæt mig paa noget spiselig! sa jeg, sæt mig om du vil paa fem Sekstendele godt Meierismør! Det er en anden Sak!

Jeg lo hektisk av mine egne Pussigheter og fandt dem saare morsomme. Det var virkelig ingenting som feilet mig mere, jeg var vel bevaret.

Min Munterhet steg efterhvert som jeg drev om der paa Gulvet og samtale med mig selv; jeg lo høit og følte mig voldsomt glad. Det var virkelig ogsaa som om jeg bare behøvet denne lille glade Stund, dette Øieblik av egentlig lys Henrykkelse uten Sorger til nogen Kant, for at faa mit Hode i arbeidsdygtig Stand. Jeg satte mig ind til Bordet og gav mig til at sysle med min Allegori. Og det gik meget godt, bedre end paa lange Tider; det gik ikke hurtig; men jeg syntes at det lille jeg fik til blev aldeles utmærket. Jeg arbeidet ogsaa en Times Tid uten at bli træt.

Saa sitter jeg just paa et meget viktig Punkt i denne Allegori om en Ildebrand i en Boklade; det forekom mig saa viktig at alt det øvrige jeg hadde skrevet var for intet at regne mot dette Punkt. Jeg vilde netop forme rigtig dypsindig den Tanke at det ikke var Bøker som brændte, det var Hjærner, Menneskehjærner, og jeg vilde lage en ren Bartolomæusnat av disse brændende Hjærner. Da blev med en Gang min Dør aapnet med megen Hast og min Værtinde kom seilende ind. Hun kom midt ind i Værelset, hun stanset ikke engang paa Dørstokken.

Jeg gav et lite hæst Rop; det var virkelig som om jeg hadde faat et Slag.

Hvad? sa hun. Jeg syntes De sa noget? Vi har faat en Reisende og vi maa ha dette Værelse til ham; De faar ligge nede hos os inat; ja De skal faa egen Seng der ogsaa. Og før hun hadde faat mit Svar begyndte hun uten videre at samle sammen mine Papirer paa Bordet og bringe Uorden i dem.

Min glade Stemning var blaast bort, jeg var sint og fortvilet og reiste mig straks. Jeg lot hende rydde Bordet og sa ingenting; jeg mælte ikke et Ord. Og hun gav mig alle Papirerne i min Haand.

Det var intet andet for mig at gjøre, jeg maatte forlate Værelset. Nu var ogsaa dette dyrebare Øieblik spoleret! Jeg møtte den nye Reisende allerede i Trappen, en ung Mand med store blaa Ankertegninger paa Haandbakerne; bakefter ham fulgte en Sjauer med en Skibskiste paa Akslen. Den Fremmede var visst en Sjømand, altsaa bare en tilfældig Reisende for Natten; han skulde nok ikke opta mit Værelse i nogen længere Tid. Kanske kunde jeg ogsaa være heldig imorgen naar Manden var reist og faa et av mine Øieblkke igjen; det manglet mig bare en Inspiration paa fem Minutter nu saa var mit Værk om Ildebranden færdig. Altsaa fik jeg finde mig i Skjæbnen . . . .

Jeg hadde ikke tidligere været inde i Familjens Leilighet, den eneste Stue som allesammen holdt til i Dag og Nat, Manden, Konen, Konens Far og fire Børn. Piken bodde i Kjøkkenet hvor hun ogsaa sov om Natten. Jeg

nærmet mig med megen Motvilje Døren og banket paa; ingen svarte, men jeg hørte Prat indenfor.

Manden sa ikke et Ord da jeg traadte ind, besvarte ikke engang min Hilsen; han saa bare likegyldig paa mig som om jeg ikke vedkom ham. Forresten sat han og spillede Kort med en Person som jeg hadde set nede ved Bryggerne, en Bærer som lød Navnet „Glasruten“. Et Spædbarn laa og pludret med sig selv borte i Sengen og den gamle Mand, Værtindens Far, sat sammenkrøpen paa en Sengebænk og lutet med Hodet over sine Hænder som om hans Bryst eller Mave smærtet ham. Han hadde næsten hvitt Haar og saa ut i sin sammenkrøpne Stilling som et duknakket Kryp som sat og spidset Ører efter noget.

Jeg kommer nok desværre til at be om Rum hernede inat, sa jeg til Manden.

Har min Kone sagt det? spurte han.

Ja. Det kom en ny Mand paa mit Værelse.

Hertil svarte ikke Manden noget; han gav sig atter i Færd med Kortene.

Saaledes sat denne Mand Dag efter Dag og spillede Kort med hvemsomhelst som kom ind til ham, spillede om ingenting, bare for at fordrive Tiden og ha noget mellem Hænderne imens. Han foretok sig ellers intet, rørte sig netop saa meget som hans late Lemmer gad mens Konen travet op og ned i Trapperne, var om sig paa alle Kanter og hadde Omsorg for at faa Gjæster til Huset. Hun hadde ogsaa sat sig i Forbindelse med Bryggesjauere og Bærere som hun betalte et visst Honorar for

hver ny Logerende de bragte hende og hun gav ofte disse Sjaure Husly for Natten. Nu var det „Glasruten“ som just hadde bragt den nye Reisende med.

Et Par av Børnene kom ind, to Smaapiker med magre, fregnede Tøseansigter; de hadde rigtig usle Klær paa. Litt efter kom ogsaa Værtinden ind. Jeg spurte hende hvor hun vilde anbringe mig for Natten og hun svarte kort at jeg kunde ligge herinde sammen med de andre eller ute i Forstuen paa Sofabænken, aldeles som jeg selv fandt for godt. Mens hun svarte mig dette gik hun omkring i Stuen og puslet med forskjellige Ting som hun satte i Orden og hun saa ikke engang paa mig.

Jeg sank sammen ved hendes Svar, stod nede ved Døren og gjorde mig liten, lot endog som om jeg var godt tilfreds med at bytte Værelse med en anden for en Nats Skyld; jeg satte med Hensigt et venlig Ansigt op for ikke at opirre hende og kanske bli jaget helt ut av Huset. Jeg sa: Aa ja det blir vel en Raad! og tidde.

Hun vimset fremdeles omkring i Stuen.

Forresten vil jeg si Dem at jeg slet ikke har Utkomme til at ha Folk i Kost og Logi paa Kredit, sa hun. Og det har jeg sagt Dem før ogsaa.

Ja men kjære, det er jo bare disse Par Dagene til min Artikel er færdig, svarte jeg, og da skal jeg gjerne gi Dem en Femkrone atpaa, gjerne det.

Men hun hadde aapenbart ingen Tro paa min Artikel, det kunde jeg se. Og jeg kunde ikke gi mig til at være stolt og forlate Huset bare av en Smule Krænkelser; jeg visste hvad som ventet mig hvis jeg gik min Vei.

Det forløp et Par Dager.

Jeg holdt fremdeles til nede hos Familjen da det var for koldt i Forstuen hvor ingen Ovn var; jeg sov ogsaa om Natten paa Gulvet inde i Stuen. Den fremmede Sjømand bodde stadig paa mit Værelse og lot ikke til at ville flytte saa snart. Ved Middagstid kom ogsaa Værtinden ind og fortalte at han hadde betalt hende i Forskud for en hel Maaned; forresten skulde han ta Styrmandseksamen inden han reiste; det var derfor han opholdt sig i Byen. Jeg stod og hørte paa dette og forstod at mit Værelse nu var tapt for mig for bestandig.

Jeg gik ut i Forstuen og satte mig; skulde jeg være saa heldig at faa noget skrevet saa maatte det allikevel være her, i Stilheten. Det var ikke lenger min Allegori som beskjæftiget mig; jeg hadde faat en ny Ide, en ganske fortræffelig Plan: jeg vilde forfatte et en Akts Drama, „Korsets Tegn“, Æmne fra Middelalderen. Især hadde jeg altsammen uttænkt angaaende Hovedpersonen, en herlig, fanatisk Skjøge som hadde syndet i Templet, ikke av Svakhet og ikke av Attraa, men av Hat til Himlen, syndet like ved Alterets Fot, med Alterduken under sit Hode, bare av deilig Foragt for Himlen.

Jeg blev mere og mere besat av denne Skikkelse efterhvert som Timerne gik. Hun stod tilsist lys levende for mit Blik og netop saaledes som jeg vilde ha hende frem. Hendes Krop skulde være mangelfuld og frastøtende: høi, meget mager og noget mørk, og naar hun gik vilde hendes lange Ben komme til at skinne igjennem hendes Skjorter for hvert Skridt hun tok. Hun skulde ogsaa ha

store, utstaaende Ører. Kortsagt, hun vilde intet bli for Øiet, knapt nok utholdelig at se paa. Hvad som interesserte mig hos hende var hendes underfulde Skamløshet, dette desperate Topmaal av overlagt Synd som hun hadde begaat. Hun sysselsatte mig virkelig altfor meget: min Hjerne var likefrem utbulnet av denne rare Misdannelse av et Menneske. Og jeg skrev i samfulde to Timer i Træk paa mit Drama.

Da jeg hadde faat istand et halvt Snes Sider, kanske tolv Sider, ofte med stort Besvær, undertiden med lange Mellemrum hvori jeg skrev forgjæves og maatte rive mine Ark istykker, var jeg blit træt, ganske stiv av Kulde og Træthet og jeg reiste mig og gik ut paa Gaten. I den siste Halvtime var jeg ogsaa blit forstyrret av Barneskrik inde fra Familjens Stue, saa jeg kunde i ethvert Tilfælde ikke ha skrevet mere netop da. Jeg tok derfor en lang Tur utefter Drammensveien og blev borte til Kvælden, idet jeg stadig gik og grundet paa hvorledes jeg videre vilde fortsætte mit Drama. Inden jeg kom hjem den Dag hadde det hændt mig følgende:

Jeg stod utenfor en Skomakerbutik nederst i Karl Johan, næsten nede ved Jærnbanetorvet. Gud vet hvorfor jeg var stanset just utenfor denne Skomakerbutik! Jeg saa ind gjennem Vinduet hvor jeg stod, men tænkte forresten ikke paa at jeg manglet Sko netop da; min Tanke var langt borte, i andre Egne av Verden. En Sværm av samtalende Mennesker gik bak min Ryg og jeg hørte ingenting av det som blev sagt. Da hilser en Røst høit:

Godaften!

Det var „Jomfruen“ som hilste paa mig.

Godaften! svarte jeg fraværende. Jeg saa ogsaa paa „Jomfruen“ en kort Stund inden jeg kjendte ham.

Naa, hvordan gaar det? spurte han.

Jo, bare bra .... som sædvanlig!

Hør, si mig, sa han, De er altsaa hos Christie endda?

Christie?

Jeg syntes De sa engang at De var Bokholder hos Grosserer Christie?

Aa! Ja nei det er forbi. Det var umulig at arbeide sammen med den Mand; det gik istaa temmelig snart av sig selv.

Hvorfor det da?

Aa jeg kom til at skrive feil en Dag, og saa ....

Falsk?

Falsk? Der stod „Jomfruen“ og spurte likefrem om jeg hadde skrevet falsk. Han spurte endog hurtig og interesseret. Jeg saa paa ham, følte mig dypt krænket og svarte ikke.

Ja ja, Herregud, det kan hænde den bedstel sa han for at trøste mig. Han trodde fremdeles at jeg hadde skrevet falsk.

Hvad er det som ja ja Herregud kan hænde den bedste? spurte jeg. At skrive falsk? Hør, min gode Mand, tror De virkelig der De staar at jeg kunde ha begaaet en slik Nederdrægtighet? Jeg?

Men kjære, jeg syntes saa tydelig De sa ....

Jeg kastet paa Hodet, vendte mig bort fra „Jomfruen“ og saa nedefter Gaten. Mit Øie faldt paa en rød Kjole som nærmet sig os, en Kvinde ved Siden av en Mand. Hadde jeg nu ikke ført netop denne Samtale med „Jomfruen“, var jeg ikke blit støtt av hans grove Mistanke og hadde jeg ikke gjort just dette Kast med Hodet og vendt mig fornærmet bort, saa vilde denne røde Kjole kanskje ha passeret mig uten at jeg hadde lagt Mærke til den. Og hvad vedkom den mig i Grunden? Hvad angik den mig selv om det var Hoffrøken Nagels Kjole.

„Jomfruen“ stod og talte og søkte at gjøre sin Feiltakelse god igjen; jeg hørte slet ikke paa ham, jeg stod hele Tiden og stirret paa denne røde Kjole som nærmet sig opover Gaten. Og en Bevægelse løp mig gjennem Brystet, et glidende, fint Stik; jeg hvisket i min Tanke, hvisket uten at røre Munden:

Ylajali!

Nu vendte ogsaa „Jomfruen“ sig om, opdaget de to, Damen og Herren, hilste paa dem med Øinene. Jeg hilste ikke, eller kanskje hilste jeg. Den røde Kjole gled opover Karl Johan og forsvandt.

Hvem var det som fulgte hende? spurte „Jomfruen“.

„Hertugen“, saa De ikke det? „Hertugen“ kaldet. Kjendte De Damen?

Ja saavidt. Kjendte ikke De hende?

Nei, svarte jeg.

Jeg syntes De hilste saa dypt?

Gjorde jeg det?

He, gjorde De kanskje ikke det? sa „Jomfruen“. Det

var da besynderlig! Det var ogsaa bare Dem hun saa paa hele Tiden.

Hvor kjender De hende fra? spurte jeg.

Han kjendte hende egentlig ikke. Det skrev sig fra en Kvæld i Høst. Det var sent, de hadde været tre glade Sjæle sammen, kom just fra Grand, traf dette Menneske gaaende alene ved Cammermeyer og hadde talt til hende. Hun hadde først svaret avvisende; men den ene av de glade Sjæle, en Mand som skydde hverken Ild eller Vand, hadde bedt hende like op i hendes Ansigt om at maatte følge hende hjem. Han skulde ved Gud ikke krumme et Haar paa hendes Hode som skrevet staar, bare følge hende til Porten for at overbevise sig om at hun kom sikkert hjem, ellers vilde ikke han faa Ro hele Natten. Han talte ustandselig mens de gik, fandt paa den ene Ting efter den anden, kaldte sig Waldemar Atterdag og utgav sig for Fotograf. Tilsist hadde hun maattet le av denne glade Sjæl som ikke hadde latt sig forbløffe av hendes Kulde og det endte med at han fulgte hende.

Naa ja hvad blev det saa til? spurte jeg og holdt Pusten saalænge.

Blev til? Aa kom ikke der! Det er en Dame.

Vi tidde begge et Øieblik, baade „Jomfruen“ og jeg.

Nei Fan, var det „Hertugen“! Ser han slik ut! sa han derpaa tankefuldt. Men naar hun er sammen med den Mand saa vil jeg ikke svare for hende.

Jeg tidde fremdeles. Ja naturligvis vilde „Hertugen“ trække av med hende! Godt og vell! Hvad kom det mig ved? Jeg gav hende en god Dag med samt hendes Yndig-

heter, en god Dag gav jeg hende! Og jeg forsøkte at trøste mig selv ved at tænke de værste Tanker om hende, gjorde mig likefrem en Glæde av at rote hende rigtig ned i Sølen. Det ærgret mig bare at jeg hadde tat Hatten av for Parret, hvis jeg virkelig hadde gjort det. Hvorfor skulde jeg ta Hatten av for saadanne Mennesker? Jeg brydde mig ikke lenger om hende, aldeles ikke; hun var ikke det allerringeste vakker mere, hun hadde tapt sig, fy Fan, hvor hun var falmet! Det kunde jo gjerne være at det bare var mig hun hadde set paa; det forundret mig ikke; det var kanskje Angeren som begyndte at slaa hende. Men derfor behøvet ikke jeg at falde til Fote og hilse som en Nar, spesielt naar hun altsaa var blit saa betænkelig falmet paa det siste. „Hertugen“ kunde gjerne beholde hende, velbekomme! Det kunde komme en Dag da jeg fik i Sinde at gaa hende stolt forbi uten at se til den Kant hvor hun befandt sig. Det kunde hende at jeg tillot mig at gjøre dette selv om hun saa stivt paa mig og atpaa Kjøpet gik i blodrød Kjole. Det kunde godt hende! Hehe, det vilde bli en Triumf! Kjendte jeg mig selv ret saa var jeg istand til at gjøre mit Drama færdig i Løpet av Natten og inden otte Dager skulde jeg da ha bøiet Frøkenen i Knæ. Med samt hendes Yndigheter, hehe, med samt alle hendes Yndigheter . . . .

Farvell! sa jeg kort.

Men „Jomfruen“ holdt mig tilbake. Han spurte:

Men hvad bestiller De da nu om Dagen?

Bestiller? Jeg skriver naturligvis. Hvad andet skulde jeg bestille? Det er jo det jeg lever av. For Øieblikket

arbeider jeg paa et stort Drama, „Korsets Tegn“, Æmne fra Middelalderen.

Død og Pine! sa „Jomfruen“ oprigtig. Ja faar De det til saa . . . .

Har ingen store Bekymringer desangaaende! svarte jeg. Om en otte Dages Tid tænker jeg at dere skal ha hørt fra mig nogen hver.

Dermed saa gik jeg.

Da jeg kom hjem henvendte jeg mig straks til min Værtinde og bad om en Lampe. Det var mig meget om at gjøre at faa denne Lampe; jeg vilde ikke gaa tilsengs inat, mit Drama raset inde i mit Hode og jeg haapet saa sikkert at kunne skrive et godt Stykke til om Morgnningen. Jeg fremførte min Begjæring meget ydmygt for Madamen da jeg mærket at hun gjorde en utilfreds Grimase fordi jeg atter kom ind i Stuen. Jeg hadde altsaa næsten færdig et mærkelig Drama, sa jeg; det manglet mig bare et Par Scener og jeg slog paa at det kunde bli opført paa et eller andet Teater inden jeg selv visste Ordet av det. Om hun nu vilde gjøre mig denne store Tjeneste saa . . . .

Men Madamen hadde ingen Lampe. Hun tænkte sig om, men husket slet ikke at hun hadde nogen Lampe nogen Steder. Hvis jeg vilde vente til efter Klokken tolv saa kunde jeg kanske faa Kjøkkenlampen. Hvorfor kunde jeg ikke kjøpe mig et Lys?

Jeg tidde. Jeg hadde ikke ti Øre til et Lys og det visste hun nok. Naturligvis skulde jeg strande igjen! Nu sat Piken nede hos os, hun sat simpelthen inde i Stuen

og var slet ikke i Kjøkkenet; Lampen deroppe var saaledes ikke engang tændt. Og jeg stod og overtænkte dette, men sa intet mere.

Pludselig sier Piken til mig:

Jeg syntes De kom ut av Slottet for litt siden? Har De været i Middag? Og hun lo høit av denne Spas.

Jeg satte mig ned, tok mine Papirer frem og vilde forsøke at gjøre noget her saalænge, her hvor jeg sat. Jeg holdt Papirerne paa mine Knær og stirret uavbrutt ned i Gulvet for ikke at adspredes av noget; men det nyttet mig ikke, ingenting nyttet mig, jeg kom ikke av Flækken. Værtindens to Smaapiker kom ind og holdt Støi med en Kat, en underlig syk Kat som næsten ingen Haar hadde; naar de blaaste den ind i Øinene fløt Vand ut av dem og nedover dens Næse. Værten og et Par andre Personer sat ved Bordet og spilte Hundred og En. Konen alene var flittig som altid og sat og sydde paa noget. Hun saa godt at jeg ikke kunde skrive noget midt i denne Forstyrrelse, men hun brydde sig ikke om mig mere; hun hadde endog smilet da Tjenestepiken spurte om jeg hadde været i Middag. Hele Huset var bli flendtlig mot mig; det var som om jeg bare behøvet den Formædelse at maatte overlate mit Værelse til en anden for at bli behandlet ganske som en uvedkommende. Endog denne Tjenestepike, en liten brunøiet Gatetøs med Pandehaar og aldeles flat Bryst, gjorde Nar av mig om Kvælden naar jeg fik mine Smørogbrød. Hun spurte idelig hvor jeg pleiet at indta mine Middager eftersom hun aldrig hadde set mig gaa og stikke mine Tænder

utenfor Grand. Det var klart at hun visste Besked om min elendige Tilstand og gjorde sig en Fornøielse av at vise mig det.

Jeg falder pludselig i Tanker om alt dette og er ikke istand til at finde en eneste Replik til mit Drama. Jeg forsøker Gang paa Gang forgjæves; det begynder at summe underlig i mit Hode og jeg gir mig tilsist over. Jeg stikker Papirerne i Lommen og ser op. Piken sitter like foran mig og jeg ser paa hende, ser paa denne smale Ryg og et Par lave Aksler som endnu ikke var rigtig voksne engang. Hvad hadde nu hun med at kaste sig over mig? Og om jeg var kommet ut av Slottet, hvad saa? Kunde det skade hende? Hun hadde i de siste Dager ledd frækt av mig naar jeg var uheldig og snublet i Trapperne eller hang fast i en Spiker saa jeg fik en Rift i min Frak. Det var heller ikke længer siden end igaar at hun hadde samlet op mine Kladder som jeg hadde slængt fra mig i Forstuen, stjaalet disse kasserte Brudstykker til mit Drama og læst dem op inde i Stuen, holdt Løier med dem i alles Paahør, bare for at more sig over mig. Jeg hadde aldrig forulempet hende og kunde ikke huske at jeg nogensinde hadde bedt hende om en Tjeneste. Tværtimot, jeg gjorde selv min Seng istand om Kvælden inde paa Stuegulvet for ikke at skaffe hende noget Bryderi dermed. Hun gjorde ogsaa Nar av mig fordi mit Haar faldt av. Det laa Haar og flöt i Vaskevandet om Morgningerne og det gjorde hun sig lystig over. Nu var mine Sko blit noget daarlige, især den ene som var blit overkjørt av Brødvognen, og hun drev ogsaa Spas med dem.

Gud velsigne Dem og Deres Sko! sa hun; se paa dem, de er store som Hundehus! Og hun hadde Ret i at mine Sko var uttraadte; men jeg kunde altsaa ikke skaffe mig nogen andre netop for Øieblikket.

Mens jeg sitter og husker paa alt dette og forundrer mig over denne aapenlyse Ondskap hos Tjenestepiken var Smaapikerne begyndt at tirre den gamle Oldingen borte i Sengen; de hoppet begge to omkring ham og var fuldt optat av dette Arbeide. De hadde fundet sig hver sit Halmstraa som de stak ham i Ørene med. Jeg saa paa dette en Stund og blandet mig ikke i det. Den Gamle rørte ikke en Finger for at forsvare sig; han saa bare paa sine Plageaander med rasende Øine for hver Gang de stak efter ham og rystet paa Hodet for at befri sig naar Straaene allerede sat ham i Ørene.

Jeg blev mere og mere ophidset ved dette Syn og kunde ikke faa mine Øine bort fra det. Farn saa op fra Kortene og lo av de Smaa; han gjorde ogsaa sine Medspillere opmærksom paa hvad som foregik. Hvorfor rørte han sig ikke, den Gamle? Hvorfor slængte han ikke Børnene væk med Armen? Jeg tok et Skridt og nærmet mig Sengen.

Lat dem være! Lat dem være! Han er lam, ropte Værten.

Og av Frygt for at bli vist Døren imot Natten, simpelthen rædd for at vække Mandens Mishag ved at gripe ind i dette Optrin traadte jeg stiltiende tilbage til min gamle Plass og forholdt mig rolig. Hvorfor skulde jeg risikere mit Logi og mine Smørogbrød ved at stikke

min Næse ind i Familjens Kjævlerier? Ingen Narrestreker for en halvdød Oldings Skyld! Og jeg stod og følte mig deilig haard som Flint.

De smaa Tyvetøser holdt ikke op med sine Plagerier. Det ærgret dem at Oldingen ikke vilde holde Hodet stille og de stak ogsaa efter hans Øine og Næsebor. Han stirret paa dem med et forhærdet Blik, han sa intet og kunde ikke røre Armene. Pludselig lettet han sig med Overkroppen og spyttede den ene av Smaapikerne ind i Ansigtet; han lettet sig atter op og spyttede ogsaa efter den andre, men traf hende ikke. Jeg stod og saa paa at Værten kastet Kortene ned paa Bordet og sprang bort til Sengen. Han var rød i Ansigtet og ropte:

Sitter du og spytter Ungerne like i Øinene, din gamle Raanel

Men Herregud han fik jo ikke Fred for dem! ropte jeg ute av mig selv. Men jeg stod hele Tiden og var rædd for at bli utvist og jeg ropte aldeles ikke med synderlig Kraft, jeg skalv bare over hele Legemet av Ophidselse.

Værten vendte sig om mot mig.

Nei hør paa den! Hvad Fan skjeller det Dem? Hold De bare Flabben paa Dem ganske igjen De og gjør som jeg sier; det vil De ha bedst av.

Men nu lød ogsaa Madamens Røst og hele Huset blev fuldt av Skjænderi.

Jeg mener Gud hjelpe mig dere er gale og besatte allesammen! skrek hun. Vil dere være herinde saa faar dere være rolige begge to, det sier jeg dere! He, det er ikke nok med at man skal holde Hus og Kost for Kræket,

man skal ha Dommedag og Kommers og Satansmagt inde i Stuerne ogsaa. Men det skal jeg ikke ha mere av, har jeg tænkt! Sh! Hold Tryterne deres sammen, Unger, og tørk Næserne deres ogsaa, hvis ikke saa skal jeg komme og gjøre det. Jeg har aldrig set Maken til Mennesker! Her kommer de ind fra Gaten uten en Øre til Lusesalve engang og begynder at holde Spræt midt paa Natters Tide og gjøre Leven med Husens Folk. Jeg vil ikke vite av det, forstaar dere, og dere kan gaa deres Vei alle som ikke hører hjemme her. Jeg vil ha Fred i min egen Leilighet, har jeg tænkt!

Jeg sa intet, jeg lukket slet ikke Munden op, men satte mig nede ved Døren igjen og hørte paa Larmen. Alle skraalte med, endog Børnene og Tjenestepiken som vilde forklare hvordan hele Striden var begyndt. Naar jeg bare var taus saa vilde det nok drive over engang; det vilde ganske visst ikke komme til det ytterste naar jeg bare ikke sa et Ord. Og hvilket Ord kunde jeg ha at si? Var det kanske ikke Vinter ute og lidde det ikke atpaa Kjøpet mot Natten? Var det da Tid at slaa i Bordet og være Kar for sin Hat? Bare ingen Narrestreker! Og jeg sat stille og forlot ikke Huset skjønt jeg næsten var blit sagt op. Jeg stirret forhærdet bort paa Væggen hvor Kristus hang i Oljetryk, og tidde haardnakket til alle Værtindens Utfald.

Ja er det mig De vil bli av med, Madam, saa skal det ikke være noget iveien for mit Vedkommende, sa den ene av Kortspillerne.

Han reiste sig. Den andre Kortspilleren reiste sig ogsaa.

Nei jeg mente ikke dig. Og ikke dig heller, svarte Værtinden de to. Gjælder det paa saa skal jeg nok vise hvem jeg mener. Hvis det gjælder paa. Har jeg tænkt! Det skal vise sig hvem det er ....

Hun talte avbrutt, gav mig disse Støt med smaa Mellemrum og trak det rigtig i Langdrag for at gjøre det tydeligere for mig at det var mig hun mente. Stille! sa jeg til mig selv. Bare stille! Hun hadde ikke bedt mig om at gaa, ikke uttrykkelig, ikke med rene Ord. Bare ingen Hovmodighet fra min Side, ingen utidig Stolthet! Ørene stive! .... Det var dog et eiendommelig grønt Haar paa den Kristus i Oljetryk. Det liknet ikke saa lite grønt Græs, eller uttrykt med utsøkt Nøiagtighet: tykt Enggræs. He, en ganske rigtig Bemærkning fra min Side, forsvarlig tykt Enggræs .... En Række av flygtige Ideforbindelser løp mig i denne Stund gjennom Hodet: Fra det grønne Græs til et Skriftsted om at hvert Liv var som Græs som antændtes, derfra til Dommedag naar alt skulde brænde op, saa en liten Avstikker ned til Jordskjælv i Lissabon, hvorpaa det foresvævet mig noget om en spansk Spytebakke av Messing og et Penskaft av Ibenholt som jeg hadde set hos Ylajali. Ak ja alt var forgjængelig! Ganske som Græs som antændtes! Det gik ut paa fire Fjæler og et Liksvøp — hos Jomfru Andersen, tilhøre i Porten ....

Og alt dette kastedes om i mit Hode i dette fortvilede Øieblik da min Værtinde stod i Færd med at jage mig paa Dør.

Han hører ikke! ropte hun. Jeg sier De skal forlate

Huset, nu vet De det! Jeg tror Gud fordømme mig at Manden er gal jeg! Nu gaar De paa hellige Flæk, og saa ikke mere Snak om den Sak.

Jeg saa mot Døren, ikke for at gaa, aldeles ikke for at gaa; det faldt mig ind en fræk Tanke: hvis det hadde været en Nøkkel i Døren vilde jeg ha vridt den om, stængt mig inde sammen med de andre for at slippe at gaa. Jeg hadde en aldeles hysterisk Gru for at komme ut paa Gaten igjen. Men det var ingen Nøkkel i Døren og jeg reiste mig op; det var intet Haap mere.

Da blander pludselig min Værts Røst sig med Konens. Jeg blev forbauset staaende. Den samme Mand som nylig hadde truet mig tar underlig nok mit Parti. Han sier:

Det gaar ikke an at jage Folk ut imot Natten, vet du. Det er Straf for det.

Jeg visste ikke om det var Straf herfor, jeg trodde det ikke, men det var kanskje saa, og Konen besindet sig snart, blev rolig og talte ikke til mig mere. Hun la endog to Smørogbrød frem til mig til Aftens, men jeg mottok dem ikke, bare av Taknemmelighet mot Manden mottok jeg dem ikke, idet jeg foregav at jeg hadde faat Mat ute i Byen.

Da jeg endelig begav mig ut i Forstuen for at gaa tilsengs kom Madamen efter mig, stanset paa Dørstokken og sa høit mens hendes store, frugtsommelige Mave struttet ut imot mig:

Men det er siste Nat De ligger her, saa De vet om det. Jaja! svarte jeg.

Det blev vel kanskje en Raad til Husly imorgen hvis

jeg gjorde mig rigtig Flid for det. Et eller andet Skjulested maatte jeg da finde. Foreløpig glædet jeg mig over at jeg ikke behøvet at gaa ute inat.

Jeg sov til fem-seks Tiden om Morgningen. Det var endnu ikke lyst da jeg vaknet, men jeg stod allikevel op med det samme; jeg hadde ligget i fulde Klær for Kuldens Skyld og hadde intet mere at klæ paa mig. Da jeg hadde drukket litt Vand og i al Stilhet faat Døren aapnet gik jeg straks ut idet jeg frygtet for at træffe min Værtinde paany.

En og anden Konstabel som hadde vaket Natten ut var det eneste levende jeg saa i Gaterne; litt efter begyndte ogsaa et Par Mænd at slukke Gaslykterne omkring. Jeg drev om uten Maal og Med, kom op i Kirkegaten og tok Veien ned til Fæstningen. Kold og endnu søvnig, mat i Knærne og Ryggen efter den lange Tur og meget sulten satte jeg mig ned paa en Bænk og døset en lang Tid. Jeg hadde i tre Uker levet utelukkende av de Smørogbrød som min Værtinde hadde git mig Morgen og Aften; nu var det netop et Døgn siden jeg fik mit siste Maaltid, det begyndte at gnage mig slemt paany og jeg maatte ha en Utvei ret snart. Med den Tanke sovnet jeg atter ind paa Bænken ....

Jeg vaknet av at Mennesker talte i min Nærhet og da jeg hadde summet mig litt saa jeg at det var lys Dag og at alle Folk var kommet paa Benene. Jeg reiste mig og gik bort. Solen brøt op over Aaserne, Himlen var hvit og fin, og i min Glæde over den skjønnne Morgen efter

de mange mørke Uker glemte jeg alle Sorger og syntes at det mangel Gang hadde været værre for mig. Jeg klappet mig paa mit Bryst og sang en liten Stubb for mig selv. Min Røst lød saa daarlig, rigtig medtat lød den, og jeg rørte mig selv til Taarer ved den. Denne pragtfulde Dag, den hvite, lysdrukne Himmel virket ogsaa stærkt paa mig og jeg stak i at graate høit.

Hvad er det som feiler Dem? spurte en Mand.

Jeg svarte ikke, hastet bare bort, skjulende mit Ansigt for alle Mennesker.

Jeg kom ned til Bryggerne. En stor Bark med russisk Flag laa og losset Kul; jeg læste dens Navn, „Copégoro“, paa Siden. Det adspredte mig en Tidlang at iagttå hvad som foregik ombord i dette fremmede Skib. Det maatte være næsten utlosset, det laa allerede med IX Fot nakne paa Stilken trods den Ballast det alt hadde tat ind, og naar Kulsjauerne stampet henover Dækket med sine tunge Støvler drønet det hult i hele Skibet.

Solen, Lyset, det salte Pust fra Havet, hele dette travle og lystige Liv stivet mig op og fik mit Blod til at banke levende. Med en Gang faldt det mig ind at jeg kanskje kunde gjøre et Par Scener paa mit Drama mens jeg sat her. Og jeg tok mine Blade op av Lommen.

Jeg forsøgte at forme en Replik i en Munks Mund, en Replik som skulde svulme av Kraft og Intolerance; men det lykkedes mig ikke. Saa sprang jeg over Munken og vilde utarbeide en Tale, Dommerens Tale til Tempel-skjændersken, og jeg skrev en halv Side paa denne Tale, hvorpaa jeg holdt op. Det vilde ikke lægge sig det rette

Klima over mine Ord. Travlheten omkring mig, Heise-sangene, Gangspillenes Støi og den uavbrutte Rasling med Jærnbane kjættingerne passet saa lite til den Luft av tæt, muggen Middelalder som skulde staa som en Taake i mit Drama. Jeg pakket Papirerne sammen og reiste mig.

Nu var jeg allikevel kommet velsignet paa Glid og jeg følte klart at jeg kunde utrette noget nu hvis alt gik godt. Bare jeg hadde et Sted at ty til! Jeg tænkte efter det, stanset likefrem op i Gaten og tænkte efter, men visste ikke av et eneste stille Sted i hele Byen hvor jeg kunde slaa mig ned én Stund. Det blev ingen anden Ut-vei, jeg fik gaa tilbake til Logihuset i Vaterland. Jeg krympet mig ved det og jeg sa hele Tiden til mig selv at det gik ikke an, men jeg gled dog fremover og nærmet mig stadig det forbudte Sted. Visst var det ynkelig, indrømmet jeg mig selv, ja det var forsmædelig, rigtig forsmædelig var det; men det fik ikke hjelpe. Jeg var ikke det ringeste hovmodig, jeg torde si saa stort et Ord at jeg var et av de minst kjæphøie Væsener som Dags Dato var til. Og jeg gik.

Jeg stanset ved Porten og overveiet endnu en Gang. Jo det fik gaa som det vilde, jeg maatte vaage det! Hvad var det egentlig for en Bagatel det dreiet sig om? For det første skulde det jo vare bare i nogen Timer, for det andet skulde Gud forby at jeg nogensinde senere tok min Tilflugt til det Hus igjen. Jeg gik ind i Gaarden. Endnu mens jeg gik over disse ujævne Stener paa Gaardsplassen var jeg usikker og hadde nær vendt om ved Døren. Jeg

bet Tænderne sammen. Nei ingen utidig Stolthet! I værste Fald kunde jeg undskylde mig med at jeg kom for at si Farvel, ta ordentlig Avsked og gjøre en Avtale angaaende min lille Gjæld til Huset. Jeg aapnet Døren til Forstuen.

Jeg blev staaende aldeles stille indenfor. Like foran mig, bare i to Skridts Avstand, stod Værten selv, uten Hat og uten Frak, og kikket ind gjennom Nøkkelhullet til Familjens egen Stue. Han gjorde en tyst Bevægelse med Haanden for at faa mig til at være stille og kikket atter ind gjennom Nøkkelhullet. Han stod og lo.

Kom hit! sa han hviskende.

Jeg nærmet mig paa Tærne.

Se her! sa han og lo med en stille, hidsig Latter. Kik ind! Hihi! Der ligger de! Se paa Gammeln! Kan De se Gammeln?

Inde i Sengen, ret under Kristus i Oljetryk og like mot mig, saa jeg to Skikkelser, Værtinden og den fremmede Styrmand; hendes Ben skinnet hvite mot den mørke Dyne. Og i Sengen ved den andre Væggen sat hendes Far, den lamme Olding, og saa paa, lutende over sine Hænder, sammenkrøpen som sædvanlig, uten at kunne røre sig ....

Jeg vendte mig om mot min Vært. Han hadde den største Møie med at avholde sig fra at le høit. Han holdt sig over Næsen.

Saa De Gammeln? hvasket han. Aa Gud, saa De Gammeln? Han sitter og ser paa! Og han la sig igjen ind til Nøkkelhullet.

Jeg gik bort til Vinduet og satte mig. Dette Syn havde ubarmhjærtigen bragt Uorden i alle mine Tanker og vendt op og ned paa min rike Stemning. Naa, hvad vedkom det mig? Naar Manden selv fandt sig i det, ja endog hadde sin store Fornøielse av det saa var det ingen Grund for mig til at ta mig det nær. Og hvad Oldingen angik da var Oldingen en Olding. Han saa det kanske ikke engang; kanske sat han og sov; Gud vet om han ikke endogsaa var død. Det skulde ikke undre mig om han sat og var død. Og jeg gjorde mig ingen Samvittighet av det.

Jeg tok atter mine Papirer op og vilde vise alle uvedkommende Indtryk tilbake. Jeg var stanset midt i en Sætning i Dommerens Tale: Saa byder mig Gud og Loven, saa byder mig mine vise Mænds Raad, saa byder mig og min egen Samvittighet .... Jeg saa ut av Vinduet for at tænke efter hvad hans Samvittighet skulde byde ham. En liten Støi trængte ut til mig fra Stuen indenfor. Naa, det angik ikke mig, aldeles ikke; Oldingen var desuten død, døde kanske imorges ved fire Tiden; det var mig altsaa inderlig knusende likegyldig med den Støi; hvorfor Fan sat jeg da og gjorde mig mine Tanker om den? Rolig nu!

Saa byder mig og min egen Samvittighet ....

Men alt hadde forsvoret sig imot mig. Manden stod slet ikke ganske rolig der ved Nøkkelhullet, jeg hørte nu og da hans indeklemte Latter og saa at han rystet; ute paa Gaten foregik det ogsaa noget som adspredte mig. En liten Gut sat og puslet for sig selv i Solen over paa

det andre Fortauget; han anet Fred og ingen Fare, knyttet bare endel Papirstrimler sammen og gjorde ingen Fortræd. Pludselig springer han op og bander; han rykker baklængs ut i Gaten og faar Øie paa en Mand, en voksen Mand med rødt Skjæg, som laa utav et aapent Vindu i anden Etage og spyttet ned i hans Hode. Den Lille graat av Sinne og bandte vanmægtig op mot Vinduet og Manden lo ham ned i Ansigtet; det gik kanske fem Minutter paa den Maaten. Jeg vendte mig bort for ikke at se Guttens Graat.

Saa byder mig og min egen Samvittighet at ....

Det var mig umulig at komme længer. Tilsist begyndte alt at rable for mig; jeg syntes at endog det jeg allerede hadde skrevet var ubrukelig, ja at hele Ideen var noget farlig Tøv. Man kunde slet ikke tale om Samvittighet i Middelalderen, Samvittigheten blev først opfundet av Danselærer Shakespeare, følgelig var min hele Tale urigtig. Var det altsaa intet godt i disse Blade? Jeg løp dem igjennem paany og løste straks mine Tvil; jeg fandt storartede Steder, rigtig lange Stykker av stor Mærkværdighet. Og det jog mig atter gjennem mit Bryst den berusende Trang til at ta fat igjen og faa mit Drama færdig.

Jeg reiste mig og gik til Døren uten at agte paa Værentens rasende Tegn til mig om at fare stille frem. Jeg gik bestemt og fast i Sind ut av Forstuen, opover Trapperne til anden Etage og traadte ind i mit gamle Værelse. Styrmanden var der jo ikke, og hvad var det saa iveien for at jeg kunde sitte her et Øieblik? Jeg skulde ikke røre

nogen av hans Saker, jeg skulde slet ikke bruke hans Bord engang, men slaa mig ned paa en Stol ved Døren og være glad til. Jeg folder hæftig Papirerne ut paa mine Knær.

Nu gik det i flere Minutter aldeles utmærket. Replik efter Replik opstod fuldt færdig i mit Hode og jeg skrev uavbrutt. Jeg fylder den ene Siden efter den andre, sætter avsted over Stok og Sten, klynker sagte av Henrykkelse over min gode Stemning og vet næsten ikke av mig selv. Den eneste Lyd jeg hører i denne Stund er min egen glade Klynking. Det faldt mig ogsaa ind en saare heldig Ide med en Kirkeklokke som skulde smælde i at ringe paa et visst Punkt i mit Drama. Alt gik overvældende.

Saa hører jeg Skridt i Trappen. Jeg skjælver og er næsten fra mig selv, sitter saagodtsom paa Sprang, sky, var, fuld av Angst for alle Ting og ophidset av Sult; jeg lytter nervøst, holder Blyanten stille i Haanden og lytter, jeg kan ikke skrive et Ord mere. Døren gaar op; Parret nede fra Stuen træder ind.

Endnu før jeg hadde faat Tid til at be om Undskyldning roper Værtinden aldeles himmelfalden:

Nei Gud trøste og hjælpe mig sitter han ikke her igjen!

Undskyld! sa jeg, og jeg vilde sagt mere, men kom ikke længer.

Værtinden slog Døren op paa vid Væg og skrek:

Gaar De nu ikke ut saa Gud fordømme mig henter jeg ikke Politiet!

Jeg reiste mig.

Jeg vilde bare si Farvel til Dem, mumlet jeg, og saa maatte jeg vente paa Dem. Jeg har ikke rørt nogen Ting, jeg sat her paa Stolen . . . .

Ja det gjorde ingenting, sa Styrmanden. Hvad Fan gjorde det? Lat Manden være, han!

Da jeg var kommet ned i Trappen blev jeg med en Gang rasende paa den tykke, opsvulmede Kone som fulgte mig i Hælene for at faa mig hurtig^uvæk og jeg stod et Øieblik stille, med Munden fuld av de værste Klængenavne som jeg vilde slynge mot hende. Men jeg betænkte mig i Tide og tidde, tidde av Taknemmelighet mot den fremmede Mand som gik bak hende og vilde kunne høre det. Værtinden fulgte stadig efter mig og skjældte ustanselig, mens samtidig mit Sinne tiltok for hvert Skridt jeg gik.

Vi kom ned i Gaarden, jeg gik rigtig langsomt, endnu overveiende om jeg skulde gi mig av med Værtinden. Jeg var i denne Stund ganske forstyrret av Raseri og jeg tænkte paa den værste Blodsutgydelse, et Tryk som kunde lægge hende død paa Stedet, et Spark i Maven. Et Bybud gaar forbi mig i Porten, han hilser og jeg svarer ikke; han henvender sig til Madammen bak mig og jeg hører at han spør efter mig; men jeg vender mig ikke om.

Et Par Skridt utenfor Porten indhenter Bybudet mig, hilser paany og stanser mig. Han gir mig et Brev. Hæftig og uvillig river jeg det op, en Tikrone falder ut av Konvolutten, men intet Brev, ikke et Ord.

Jeg ser paa Manden og spør:

Hvad er dette for Slags Narrestreker? Hvem er Brevet ifra?

Ja det vet jeg ikke, svarer han, men det var en Dame som gav mig det.

Jeg stod stille. Bybudet gik. Da stikker jeg Pengesedlen atter ind i Konvolutten, krøller det hele rigtig godt sammen, vender om og gaar bort til Værtinden som endda holder "Utkik efter mig fra Porten, og kaster hende Sedlen i Ansigtet. Jeg sa ikke noget, ytret ikke en Stavelse, jeg iagttok bare at hun undersøkte det sammenkrøllede Papir inden jeg gik . . . .

He, det kunde man kalde at opføre sig! Ikke si noget, ikke tiltale Pakket, men ganske rolig krølle sammen en stor Pengeseddel og kaste den i Øinene paa sine Forfølgere. Det kunde man kalde at optræde med Værdighet! Saaledes skulde de ha det, de Dyr! . . . .

Da jeg var kommet paa Hjørnet av Tomtegaten og Jærnbanetorvet begyndte pludselig Gaten at svinge rundt for mine Øine, det suset tomt i mit Hode og jeg faldt ind mot en Husvæg. Jeg kunde simpelthen ikke gaa længer, kunde ikke engang rette mig op fra min skjæve Stilling; saaledes som jeg faldt ind mot Væggen saaledes blev jeg staaende og jeg følte at jeg begyndte at tape Besindelsen. Mit vanvittige Sinne forhøiedes bare ved dette Anfald av Utmattelse og jeg løftet Foten og stampet i Fortauget. Jeg gjorde ogsaa forskjellige andre Ting for at komme til Kræfter, bet Tænderne sammen, rynket Panden, rullet fortvilet med Øinene og det begyndte at hjælpe. Min Tanke blev klar, jeg forstod at jeg holdt paa

at forgaa. Jeg satte Hænderne frem og støtte mig tilbage fra Væggen; Gaten danset fremdeles rundt med mig. Jeg begyndte at hikste av Raseri og jeg stred av min inderste Sjæl med min Elendighet, holdt rigtig tappert Stand for ikke at falde om; jeg agtet ikke at synke sammen, jeg vilde dø staaende. En Arbeidskjærre rullet langsomt forbi og jeg ser at det er Poteter i den Kjærre, men av Raseri, av Halsstarrighet finder jeg paa at si at det slet ikke var Poteter, det var Kaalhoder, og jeg bandte grusomt paa at det var Kaalhoder. Jeg hørte godt hvad jeg selv sa og jeg svor bevisst Gang efter Gang paa denne Løgn bare for at ha den morsomme Tilfredsstillelse at jeg begik en stiv Mened. Jeg beruset mig i denne make-løse Synd, jeg rakte mine tre Fingrer i Veiret og svor med dirrende Læber i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn at det var Kaalhoder.

Tiden gik. Jeg lot mig falde ned paa et Trappetrin ved Siden av mig og tørket Sveden av min Pande og Hals, trak Veiret til mig og tvang mig til at være rolig. Solen gled ned, det lidde ut paa Eftermiddagen. Jeg begyndte igjen at gruble over min Stilling; Sulten blev skammelig mot mig og om nogen Timer vildde det atter være Nat; det gjaldt at finde paa en Raad mens det endda var Tid. Mine Tanker begyndte igjen at kredse om Logihuset som jeg var blit fordrevet fra; jeg vilde aldeles ikke vende tilbake dertil, men kunde allikevel ikke la være at tænke paa det. Egentlig hadde Konen været i sin gode Ret til at kaste mig ut. Hvorledes kunde jeg vente at faa bo hos nogen naar jeg ikke betalte for mig? Hun hadde

atpaa Kjøpet git mig Mat nu og da; endog igaaraftes da jeg hadde opirret hende hadde hun bydd mig to Smør-ogbrød, av Godhet hadde hun bydd mig dem, fordi hun visste at jeg trængte til dem. Saa jeg hadde intet at beklage mig over, og jeg begyndte mens jeg sat paa Trappen at be og tigge hende i mit stille Sind om Tilgivelse for min Opførsel. Især angret jeg bitterlig at jeg hadde vist mig utaknemmelig mot hende tilsist og kastet hende et Papir i Ansigtet . . . .

Tikronen! Jeg plystret en Gang med Munden. Brevet som Budet bragte, hvor kom det fra? Først nu i dette Øieblik tænkte jeg klart over dette og anet med en Gang hvordan det hele hang sammen. Jeg blev syk av Smærte og Skam, jeg hvisket Ylajali nogen Ganger med hæs Røst og rystet paa Hodet. Var det ikke mig som endog saa sent som igaar hadde bestemt mig til at gaa hende stolt forbi naar jeg traf hende og vise hende den største Likegyldighet? Og istedet derfor hadde jeg bare vakt hendes Medlidenhet og avløkket hende en Barmhjærtighetsskilling. Nei, nei, nei, det blev aldrig Ende paa min Nedværdigelse! Ikke engang overfor hende hadde jeg kunnet hævde en skikkelig Stilling; jeg sank, sank paa alle Kanter hvor jeg vendte mig hen, sank tilknæs, sank tillivs, dukket mig under i Vanære og kom aldrig op igjen, aldrig! Det var Toppunktet! Ta ti Kroner i Almissee uten at kunne slynge dem tilbake mot den hemmelige Giver, gramse Skillinger sammen med begge Hænder hvor de blev bydd frem og beholde dem, bruke dem til Logipenger trods sin egen inderste Motbydelighet . . . .

Kunde jeg ikke atter skaffe tilveie disse ti Kroner paa en eller anden Maate? At gaa tilbage til Værtinden og faa Pengesedlen tilbageleveret av hende nyttet nok ikke, det maatte ogsaa gives en anden Raad naar jeg tænkte mig om, naar jeg bare anstrængte mig rigtig meget og tænkte mig om. Her var det ved Gud ikke nok at tænke bare paa almindelig Vis, jeg fik tænke saa det gik mig gjennem hele mit Menneskeværk efter en Utvei til disse ti Kroner. Og jeg satte mig til at tænke svare.

Klokken kunde vel være omkring fire, om et Par Timer kunde jeg kanske træffe Teaterchefen hvis jeg bare hadde hat mit Drama færdig. Jeg tar Manuskriptet op der jeg sitter og vil med Vold og Magt faa istand de tre fire siste Scener; jeg tænker og sveder og læser over fra Begyndelsen, men kommer ingen Vei. Ikke noget Pære væv! sier jeg, ingen Stivnakkethet her! Og jeg skriver løs paa mit Drama, skriver ned alt som falder mig ind bare for at bli hurtig færdig og komme avsted. Jeg vilde indbilde mig selv at jeg hadde et nyt stort Øieblik, jeg løi mig fuld, bedrog mig aapenlyst og skrev væk som om jeg ikke behøvet at søke efter Ordene. Det er godt! det er virkelig et Fund! hvasket jeg alt imellem; skriv det bare ned!

Tilslut begynder imidlertid mine siste Repliker at bli mig mistænkelige; de stak saa stærkt av mot Replikerne i de første Scener, desuten hadde det slet ikke lagt sig nogen Middelalder i Munkens Ord. Jeg knækker min Blyant mellem mine Tænder, springer op, river mit Manuskript istykker, river hvert Blad istykker, kaster min

Hat paa Gaten og tramper paa den. Jeg er fortapt! hvisker jeg for mig selv; mine Damer og Herrer, jeg er fortapt! Og jeg sier ikke andet end disse Ord saalænge jeg staar der og tramper paa min Hat.

En Politibetjent staar nogen faa Skridt borte og iagttar mig; han staar midt ute i Gaten og legger ikke Mærke til noget andet end mig. Idet jeg slaar Hodet op møtes vore Øine, han hadde kanskje staat der i længere Tid og bare set paa mig. Jeg tar min Hat op, sætter den paa og gaar bort til Manden.

Vet De hvormange Klokken er? spør jeg.

Han venter en Stund inden han haler sit Ur frem og tar ikke sine Øine bort fra mig imens.

Vel fire, svarer han.

Akkurat! sier jeg; vel fire, fuldkommen riktig! De kan Deres Ting, hører jeg, og jeg skal tænke paa Dem.

Dermed forlot jeg ham. Han blev til det ytterste forbauset over mig, stod og saa efter mig med aapen Mund og holdt endnu Uret i Haanden. Da jeg var kommet utenfor Royal vendte jeg mig om og saa tilbake: endda stod han i samme Stilling og fulgte mig med Øinene.

Hehe, saaledes skulde man behandle Dyrene! Med den mest utvalgte Uforskommethet! Det imponerte Dyrene, satte Skræk i Dyrene . . . . Jeg var særdeles tilfreds med mig selv og gav mig atter til at synge en Stubb. Anspændt av Ophidselse, uten at føle nogen Smærte mere, uten endog at kjende noget Ubehag av nogen Sort, gik jeg let som en Fjær bortover hele Torvet, dreiet op ved Ba-

sarerne og slog mig ned paa en Bænk ved Vor Frelser.

Kunde det ikke ogsaa være temmelig likegyldig enten jeg sendte en Tikrone tilbage eller ei! Naar jeg hadde faat den saa var den min, og det var visselig ikke Nød der den kom fra. Jeg maatte dog ta imot den naar den uttrykkelig blev sendt til mig; det var ingen Mening i at la Bybudet beholde den. Heller ikke gik det an at sende tilbake en helt anden Tikrone end den jeg hadde faat. Saa det var intet at gjøre ved det.

Jeg forsøkte at se paa Færdselen omkring paa Torvet foran mig og sysselsætte min Tanke med likegyldige Ting; men det lykkedes mig ikke og jeg beskjæftiget mig stadig med Tikronen. Tilsist knyttet jeg Hænderne og blev sint. Det vilde saare hende, sa jeg, hvis jeg sendte den tilbake; hvorfor skulde jeg da gjøre det? Bestandig skulde jeg gaa og holde mig for god til alt mulig, ryste hovent paa Hodet og si Nei Tak. Nu saa jeg hvad det førte til; jeg stod atter paa bar Gate. Selv naar jeg hadde den bedste Leilighet til det beholdt jeg ikke mit gode, varme Logi; jeg blev stolt, sprang op ved det første Ord og var Kar for min Hat, betalte Tikroner tilhøre og tilvenstre og gik min Vei . . . . Jeg gik skarpt i Rette med mig selv fordi jeg hadde forlatt mit Logi og atter bragt mig i Omstændighet.

Forresten gav jeg den lysegule Fan altsammen! Jeg hadde ikke bedt om den Tikrone og jeg hadde næsten ikke hat den mellem Hænderne engang, men git den bort straks, betalt den ut til vild fremmede Mennesker

som jeg aldrig vilde faa se igjen. Den Slags Mand var jeg, betalte altid til siste Hvit naar det gjaldt noget. Kjendte jeg Ylajali ret saa angret hun heller ikke paa at hun hadde sendt mig de Penger, hvad sat jeg da og huserte for? Det var likefrem det minste hun kunde gjøre at sende mig en Tikrone nu og da. Den stakkars Pike var jo forelsket i mig, he, kanske dødelig forelsket i mig endogsaa .... Og jeg sat og blæret mig dygtig for mig selv ved denne Tanke. Det var ingen Tvil om at hun var forelsket i mig, den stakkars Pike! ....

Klokken blev fem. Jeg faldt atter sammen efter min lange nervøse Ophidselse og begyndte paany at føle den tomme Susen i mit Hode. Jeg stirret ret frem, holdt Øinene stive og saa ut for mig bortimot Elefantapoteket. Sulten raset rigtig stærkt i mig da og jeg led meget. Mens jeg sitter saaledes og ser ind i Luften klarer det sig litt efter litt for mit stive Blik en Skikkelse som jeg tilslut ser aldeles tydelig og gjenkjender: det er Kakekonen ved Elefantapoteket.

Jeg rykker til, retter mig op paa Bænken og begynder at tænke mig om. Jo det hadde sin Rigtighet, det var den samme Kone foran det samme Bord paa det samme Sted! Jeg plystrer et Par Ganger og knipser i Fingrene, reiser mig op fra Bænken og begynder at gaa bortimot Apoteket. Ikke noget Nonsens! Jeg gav Fan enten det var Svendens Penger eller gode norske Høkerpenger av Sølv fra Kongsberg! Jeg vilde ikke være latterlig, man kunde dø av formeget Hovmod ....

Jeg gaar frem til Hjørnet, tar Sigte paa Konen og stil-

ler mig op foran hende. Jeg smiler, nikker kjendt og indretter mine Ord som om det var en Selvfølge at jeg vilde komme tilbage engang.

Goddag! sier jeg. De kjender mig kanske ikke igjen?

Nei, svarer hun langsomt og ser paa mig.

Jeg smiler endda mere som om det var bare hendes kostelige Spøk at hun ikke kjendte mig og sier:

Husker De ikke at jeg gav Dem en hel Del Kroner engang? Jeg sa ikke noget ved den Leilighet saavidt jeg husker, det gjorde jeg ikke; det pleier jeg ikke at gjøre. Naar man har med ærlige Folk at skaffe saa er det unødvendig at avtale noget og saa at si oprette Kontrakt for hver liten Ting. Hehe. Jo det var mig som leverte Dem de Penger.

Nei jasaa, var det Dem! Ja nu kjender jeg Dem nok ogsaa naar jeg tænker mig om . . . .

Jeg vilde forebygge at hun skulde begynde at takke mig for Pengene og jeg sier derfor hurtig idet jeg allerede søker med mine Øine omkring paa Bordet efter Matvarer:

Ja nu kommer jeg for at faa Kakerne.

Det forstaar hun ikke.

Kakerne, gjentar jeg, nu kommer jeg for at faa dem. Ialfald endel, første Forsyning. Jeg trenger ikke alt idag.

Kommer De for at faa dem? spør hun.

Jagu kommer jeg for at faa dem, ja! svarer jeg og ler høit som om det burde ha været indlysende for hende allerede straks at jeg kom for at faa dem. Jeg tar ogsaa

nede paa Bordet en Kake, et Slags Franskbrød som jeg begynder at spise paa. .

Da Konen ser dette letter hun sig op i Kjælderhullet, gjør uvilkaarlig en Bevægelse for at beskytte sine Varer og hun later mig forstaa at hun ikke hadde ventet mig tilbake for at berøve hende dem.

Ikke det? sier jeg. Jasaa ikke det? Hun var mig virkelig en kostelig Kone! Hadde hun nogensinde oplevet at nogen hadde git hende til Forvaring en Slump Kroner uten at vedkommende hadde krævet dem tilbake? Nei ser De der! Trodde hun kanskje at det var stjaalne Pengen siden jeg hadde slængt dem til hende paa den Maaten? Naa, det trodde hun dog ikke! det var endda godt, virkelig godt! Det var om jeg saa maatte si snilt av hende at hun dog holdt mig for en ærlig Mand. Haha! Jo hun var virkelig god!

Men hvorfor gav jeg hende da Pengene? Konen blev forbitret og ropte høit derom.

Jeg forklarte hvorfor jeg hadde git hende Pengene, forklarte det dæmpet og eftertrykkelig: Det var min Vane at gaa frem paa den Maate fordi jeg trodde alle Mennesker saa godt. Bestandig naar nogen bydde mig en Kontrakt, et Bevis, saa rystet jeg paa Hodet og sa Nei Tak. Det skulde Gud vite at jeg gjorde.

Men Konen forstod det fremdeles ikke.

Jeg grep til andre Midler, talte skarpt og frabad mig Vrøvl. Hadde det aldrig hændt at nogen anden hadde betalt hende i Forskud paa lignende Maate? spurte jeg. Jeg mente naturligvis Folk som hadde god Raad, for Eksempel nogen av Konsulerne? Aldrig? Ja det kunde

ikke jeg undgjælde for at det var hende en fremmed Omgangsmaate. Det var Skik og Bruk i Utlandet. Hun hadde kanskje aldrig været utenfor Landets Grænser? Nei ser De der! Da kunde hun slet ikke tale med i denne Sak . . . . Og jeg tok efter flere Kaker paa Bordet.

Hun knurret sint, vægret sig haardnakket for at utlevere noget av det hun hadde paa Bordet, rykket endog et Stykke Kake ut av min Haand og la det tilbake paa sin Plass. Jeg blev godt sint, slog i Bordet og truet med Politiet. Jeg skulde være naadig imot hende, sa jeg; hvis jeg tok alt som mit var saa vilde jeg ruinere hele hendes Butik, for det var en farlig Masse Penger jeg hadde leveret hende i sin Tid. Men jeg vilde ikke ta saa meget, jeg vilde i Virkeligheten bare ha halv Valuta. Og jeg skulde atpaa Kjøpet ikke komme igjen mere. Det maatte Gud bevare mig for eftersom hun var av den Slags Mennesker.

Endelig la hun frem endel Kaker til en ublu Pris, fire fem Stykker som hun takserte til det høieste hun kunde finde paa og bad mig ta dem og gaa min Vei. Jeg kjæklet fremdeles med hende, paastod at hun snytte mig for minst en Krone av Pengene og desuten utsuget mig ved sine blodige Priser. Vet De at det er Straf for slike Kjætringstreker? sa jeg. Gud bevare Dem, De kunde komme paa Slaveriet for Levetiden, gamle Asen! Hun slængte endda en Kake frem til mig og bad mig næsten tænder-skjærende om at gaa.

Og jeg forlot hende.

He, Make til uefterrettelig Kakekone skulde man aldrig ha set! Hele Tiden mens jeg gik bortover Torvet og

aat paa mine Kaker talte jeg høit om Konen og hendes Uforskammethet, gjentok for mig selv hvad vi begge hadde sagt til hverandre og syntes at jeg hadde været hende langt overlegen. Jeg aat av Kakerne i alle Folks Paasyn og talte om dette.

Og Kakerne forsvandt en efter en; det forslog intet hvor meget jeg tok tillivs, jeg var like bundløst sulten. Herregud da at det ikke vilde forslaa! Jeg var saa graadig at jeg endog nær hadde forgrepet mig paa den siste Kaken som jeg like fra Begyndelsen hadde bestemt mig til at spare til den Lille nede i Vognmandsgaten, Gutten som den rødskjæggete Mand hadde spyttet i Hodet. Jeg husket ham stadig, kunde ikke faa mig til at glemme hans Mine da han sprang op og graat og bandte. Han hadde vendt sig om mot mit Vindu da Manden spyttet ned paa ham, og han hadde likefrem set efter om ogsaa jeg skulde le derav. Gud vet om jeg nu traf ham naar jeg kom derned! Jeg anstrængte mig stærkt for at komme hurtig ned i Vognmandsgaten, passerte det Sted hvor jeg hadde revet mit Drama istykker og hvor endnu endel Papirer laa tilbake, omgik Politibetjenten som jeg nys hadde forbauset saa ved min Opførsel, og stod til sist ved Trappen hvor Gutten hadde sittet.

Han var der ikke. Gaten var næsten tom. Det tok til at mørkne og jeg kunde ikke bli Gutten var; han var kanskje gaat ind. Jeg la Kaken forsigtig ned, reiste den paa Kant mot Døren, banket haardt paa og sprang min Vei med det samme. Han finder den nok! sa jeg til mig selv; det første han gjør naar han kommer ut det er at

finde den! Og mine Øine blev vaate av fjollet Glæde over at den Lille vilde finde Kaken.

Jeg kom ned til Jærnbanebryggen igjen.

Nu sultet jeg ikke mere, bare den søte Mat jeg hadde nytt begyndte at volde mig ondt. I mit Hode støiet ogsaa paany de vildeste Tanker: Hvad om jeg i Hemmelighet overskar Trossen til et av disse Skibe? Hvad om jeg pludselig gav mig til at rope Brand? Jeg gaar længer ut paa Bryggen, finder mig en Kasse at sitte paa, folder Hænderne og føler at mit Hode blir mere og mere for-tumlet. Og jeg rører mig ikke, gjør slet intet for at holde mig oppe mere.

Jeg sitter der og stirrer paa „Copégoro“, Barken med det russiske Flag. Jeg skimter en Mand ved Rækken; Bakbords røde Lanterne lyser ned paa hans Hode og jeg reiser mig op og taler over til ham. Jeg hadde ingen Hensigt med at tale som jeg gjorde, jeg ventet heller ikke at faa Svar. Jeg sa:

Seiler De iaften, Kaptein?

Ja om en liten Stund, svarer Manden. Han talte Svensk. Saa var han vel Finne, tænker jeg.

Hm. De skulde ikke mangle en Mand? Jeg var i dette Øieblik like glad enten jeg fik et Avslag eller ei, det var mig likegyldig hvilket Svar Manden vilde gi mig. Jeg stod og ventet og saa paa ham.

Aanei, svarte han. Det skulde da være en Jungmand.

En Jungmand! Jeg gjorde et Ryk paa mig, snikte mine Briller av og stak dem i Lommen, traadte op paa Landgangen og skrævet ombord.

Jeg er ikke befaren, sa jeg, men jeg kan gjøre det De sætter mig til. Hvor gaar Turen?

Vi er ballastet til Leeds efter Kul for Cadix.

Godt! sa jeg og tvang mig ind paa Manden. Jeg er like glad hvor det bærer hen. Jeg skal gjøre mit Arbeide.

Han stod en Stund og saa paa mig og tænkte sig om.

Har du ikke faret før? spurte han.

Nei. Men som jeg sier Dem, sæt mig til et Arbeide og jeg skal gjøre det. Jeg er vant til noget av hvert.

Han tænkte sig atter om. Jeg hadde allerede sat mig levende i Hodet at jeg vilde ta med og jeg begyndte at ængstes for at bli jaget iland igjen.

Hvad mener De saa, Kaptein? spurte jeg endelig. Jeg kan virkelig gjøre hvad det skal være. Hvad sier jeg! Jeg maatte være en daarlig Mand om jeg ikke gjorde mere end netop det jeg var sat til. Jeg kan ta to Vagter i Træk om det gjælder. Det har jeg godt av og jeg staar nok ut med det.

Jaja vi kan prøve det, sa han og smilte litt over mine siste Ord. Gaar det ikke saa kan vi jo skilles i England.

Naturligvis! svarte jeg i min Glæde. Og jeg gjentok at vi kunde skilles i England hvis det ikke gik.

Saa satte han mig til Arbeide . . . .

Ute i Fjorden rettet jeg mig op engang, vaat av Feber og Mathet, saa ind mot Land og sa Farvel for denne Gang til Byen, til Kristiania hvor Vinduerne lyste saa blankt fra alle Hjem.

3644